

Miljøgodkendelse til kvægproduktion på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg

Godkendelsen omfatter:	Husdyrbruget samt ejede og forpagtede arealer
Adresse:	Kragekærvej 12, 5700 Svendborg
Godkendelsen er meddelt til:	Pellegården ApS c/o Kurt Brusgård Poulsen Rikkesmindevej 6, 5750 Ringe
Grundejer:	Pellegården ApS c/o Kurt Brusgård Poulsen Rikkesmindevej 6, 5750 Ringe
CVR/P:	32779549
CHR nr.:	17500
Konsulent for ansøger:	Gråkjær Miljøcenter v/Nina Gamby
Godkendelse udarbejdet af:	Mette Dyrup Truelsen og Karen Frænde Jensen, Svendborg Kommune
Journal nr.	15/31197

Maj 2016

Natur og Klima

Pellegården ApS
c/o Kurt Brusgård Poulsen
Rikkesmindevej 6
5750 Ringe

kp@staal-plast.dk

Svendborg
Kommune

**Kultur, Erhverv og
Udvikling**
Erhverv, Bolig og Natur
Natur og Klima
Svendborgvej 135
5762 Vester Skerninge

Tlf. 62 23 30 00

keu@svendborg.dk
www.svendborg.dk

Godkendelse efter husdyrgodkendelseslovens¹ kapitel 3.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget med et dyrehold på i alt 1.966,4 dyreenheder.
Godkendelsen er givet på de vilkår, der er angivet under "Afgørelse".

Dato: 23. maj 2016

Godkendt:

Mette Dyrup Truelsen
Agronom

Karen Frænde Jensen
Agronom

Annonceret på Svendborg Kommunes hjemmeside den 23. maj 2016

Klagefristen udløber den 20. juni 2016

Søgsmålsfristen udløber den 23. november 2016

Revurderes inden den 23. maj 2024

---

¹ Husdyrgodkendelsesloven, Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK nr. 868 af 03/07/2015

Resumé

Pellegården ApS, c/o Kurt Brusgård Poulsen har søgt Svendborg Kommune om godkendelse til udvidelse af kvægproduktionen på adressen Kragekærvej 12, 5700 Svendborg.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse anden gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug (Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK. nr. 1486 af 4. december 2009). Den er første gang godkendt i 2013. Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om en så omfattende udvidelse, at der er tale om en ny godkendelse og ikke et tillæg.

Efter meddelelsen af denne godkendelse er dyreholdet sammensat som vist i tabellen:

Dyreart	Vægt/aldersgrænser	Antal	Dyreenheder (DE)
Årskøer, Jersey		1.400	1.751,9
Småkalve	0-6 mdr.	175	35,0
Kvier	6-23 mdr.	500	172,2
Tyrekalve (35 stipladser)	30-40 kg	1.000	7,3
I alt			1.966,4

Der søges om at udvide kvægproduktionen på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg fra 135 årskøer (stor race) med opdræt, svarende til 294,2 dyreenheder til en produktion bestående af 1.400 årskøer (jersey) med 175 småkalve (0-6 mdr.), 500 kvier (6-23 mdr.) og 1000 tyrekalve (30-40 kg, 35 stipladser), svarende til 1.966,4 dyreenheder.

Der bygges, i forbindelse med udvidelsen:

- to nye kostalde på hver ca. 5.500 m² med et 4 % gulv
- en stald til opstart kvier og goldkøer på ca. 4.000 m² med dybstrøelse
- et malkecenter med serviceafdeling
- tre nye gyllebeholdere på hver ca. 6.300 m³ med teltoverdækning
- en ny møddingsplads
- 4 stk. amerikansiloer
- plansiloer.

Derudover renoveres den eksisterende stald til opdrættet og foderladen udvides.

Der produceres gylle og dybstrøelse på ejendommen, som afsættes på henholdsvis 607,7 ha ejet og forpagtet jord, og ved fremtidige gylleaftaler eller afsætning til biogas.

Den del af dybstrøelsen som ikke bringes direkte ud og pløjes ned, opbevares på møddingspladsen.

Transporter til og fra ejendommen vurderes til at blive ca. 2.200 pr. år. Stigningen vil primært ligge i tidspunktet omkring høst og udbringning af husdyrgødning.

Det forventes ikke at anlægget vil give anledning til stigende støvgener og støj vurderes ikke at udgøre et problem, med de stillede vilkår. De fleste mulige støjklender bliver placeret indendørs eller vil være afskærmet af bygningsmassen.

Der forventes ingen stigning i fluer fra ejendommen.

Geneafstandene for lugt er overholdt.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at udvidelsen af husdyrproduktionen ikke vil have større betydning i forhold til landskabs- og transportpåvirkning, og at udvidelsen kan gennemføres indenfor rammerne af husdyrloven. Svendborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet.

Indholdsfortegnelse

Resumé	2
Indledning	6
Svendborg Kommunes afgørelse	6
<i>Lovgrundlag</i>	6
<i>Afgørelse med vilkår</i>	7
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	8
Varetagelse af landskabelige hensyn	8
Husdyrhold og staldanlæg	9
Drift af staldanlæg	9
Foder	10
Ensilage	10
Energi- og Ressourceforbrug	10
Oplag af olie	10
Kemikalier	11
Driftsforstyrrelser og uheld	11
Lugt	11
Støj	11
Transport	13
Støv	13
Lys	13
Skadedyr	13
Spildevand	13
Affald	14
Drift af husdyrbrugets arealer	14
Påvirkning af grundvand	14
Ophør af drift	15
Egenkontrol	15
<i>Generelle forhold</i>	16
Ændringer og udvidelser	16
Underretningspligt	16
<i>Retsbeskyttelse</i>	16
<i>Revurdering af godkendelse</i>	17
<i>Klagevejledning</i>	17
<i>Søgsmål</i>	19
Miljøteknisk redegørelse	20
<i>Grundforhold</i>	20
Ansøger og ejerforhold	20
Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold	20
Varetagelse af hensyn til landskab	25
Årsproduktion	29
Biaktiviteter	33
<i>Husdyrbrugets anlæg</i>	34
Drift af staldanlæg	34
Ventilation	37
Rengøring	37
Foder	38
Ensilage	39
Ressourceforbrug	40
Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin	42

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering	45
Driftsforstyrrelser og uheld	47
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg .....</i>	<i>48</i>
Ammoniak	48
Påvirkning af naturområder	49
Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)	56
Lugt	57
Støj	60
Transport	66
Støv	71
Lys	71
Skadedyr	72
Spildevand	73
Affald	74
<i>Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer .....</i>	<i>76</i>
Drift af husdyrbrugets arealer	76
Gødningsproduktion og – håndtering og sædskifte	79
Påvirkning af naturområder	81
Påvirkning af søer og vandløb	85
Kvælstof og fosfor til fjord og hav	85
Påvirkning af grundvand	86
<i>Management .....</i>	<i>88</i>
<i>Egenkontrol .....</i>	<i>89</i>
0-alternativ	91
Ophør af drift	92
Konklusion	93
Beskrivelse af eventuelle høringssvar, og vurdering	93
BILAG	95

Indledning

Svendborg Kommune har via Gråkjær Miljøcenter v/Nina Gamby den 5. december 2015 modtaget ansøgning om udvidelse af husdyrproduktionen på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse anden gang efter husdyrgodkendelsesloven. Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om en så omfattende udvidelse, at der er tale om en ny godkendelse, og ikke et tillæg.

Ved et husdyrbrug forstås en ejendom, hvor der er et dyrehold på mere end 3 dyreenheder (DE), dyreholdet med tilhørende stalde og lign., gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg samt øvrige faste konstruktioner og tilhørende arealer.

Denne godkendelse er opdelt i 2 dele.

Første del er Svendborg Kommunes afgørelse, som indeholder vilkårene for godkendelsen.

Anden del er en miljøteknisk redegørelse, som danner grundlag for de opstillede vilkår i godkendelsen.

Derudover er der vedhæftet en række bilag.

Endelig har der i denne sag været foretaget høring af i alt 61 naboer/partner og 3 bortforpagtere.

Der er indkommet i alt tre høringssvar.

Svendborg Kommunes afgørelse

Lovgrundlag

Husdyrholdet er på i alt 1.966,4 dyreenheder og godkendes derfor efter § 12 i husdyrgodkendelsesloven².

Svendborg Kommune godkender og fører tilsyn med husdyrbrugets eksterne miljøforhold.

Svendborg Kommune skal i forbindelse med godkendelsen sikre, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). Desuden skal det sikres, at husdyrbruget kan drives på stedet, så det er foreneligt med hensynet til omgivelserne.

Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen³ fastsætter regler om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug efter kap. 3 i husdyrgodkendelsesloven. Da ansøgningen er indkommet den 5. december 2015 skal kommunalbestyrelsen jf. ovennævnte husdyrgodkendelses-

---

² Husdyrgodkendelsesloven, bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, LBK nr. 868 af 03/07/2015

³ Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, BEK nr. 44 af 11/01/2016.

bekendtgørelse behandle sager efter de hidtil gældende regler, når anmeldelsen eller ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug er modtaget af kommunalbestyrelsen før den 15. januar 2016. Det vil sige at ansøgningen skal behandles efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen fra 2014⁴

Desuden sætter bekendtgørelsen regler for udskiftning af udbringningsarealer og regler for revurdering af godkendelser af husdyrbrug.

Husdyrgødningsbekendtgørelsen⁵ fastsætter bla. regler om dyreenheds beregningerne.

Afgørelse med vilkår

Svendborg Kommune godkender hermed husdyrbruget på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg, 10a Søby By, Bjerreby, i henhold til § 12 i Husdyrgodkendelsesloven.

Godkendelsen meddeles til ejeren af husdyrbruget pt. Pellegården ApS, c/o Kurt Brusgård Poulsen, der dermed er ansvarlig for, at husdyrbruget placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse.

Det afgøres samtidig, at godkendelsen af husdyrbruget ikke medfører en væsentlig virkning på miljøet.

Godkendelsen omfatter hele husdyrbruget og godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år fra den dato, hvor godkendelsen meddeles, ud fra følgende plan, og under forudsætning af at det maksimale antal dyreenheder ikke overskrides.

Godkendelsen udnyttes som følger:

År 2016	Årskøer: 208 stk. Småkalve og kvier: 316 stk. Velfærdsstald opføres
År 2017	Årskøer: 329 stk. Småkalve og kvier: 597 stk. Malkecenter opføres 1. kostald opføres
År 2018	Årskøer: 584 stk. Småkalve og kvier: 758 stk.
År 2019	Årskøer: 753 stk. Småkalve og kvier: 1.099 stk. 2. kostald opføres
År 2020	Årskøer: 1.036 stk. Småkalve og kvier: 1.452 stk.
År 2021	Årskøer: 1.400 stk. Småkalve og kvier: 775 stk.

---

⁴ Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug, BEK nr. 1283 af 8/12/2014.

⁵ Husdyrgødningsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., BEK nr. 1318 af 26/11/2015

Det resterende byggeri opføres i takt med at behovet opstår, men skal være færdiggjort inden udgangen af 2021.

Godkendelsen gives på baggrund af de oplysninger som ansøger har sendt frem, den miljøtekniske redegørelse og på følgende vilkår:

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

1. Det ansøgte byggeri, bygningerne kostald nr. 1 og 2, malkecenter, velfærdsstald, siloplads, 3 stk. gyllebeholdere, 4 stk. amerikanersiloer og opbevaringsbeholder til overfladevand skal placeres og udformes i overensstemmelse med det ansøgte og som angivet på bilag 1 og 1A.
2. Der kan etableres to nye kostalde (Ny kostald 1 og Ny kostald 2) som skal have et grundplan på max 5.500 m², og må højst være ca. 11 meter fra jord til tagryg. Facader og tag beklædes med ikke-reflekterende materiale i grå nuancer, som angivet på bilag 1 og 1A.
3. Der kan etableres et nyt malkecenter (servicebygning) med et grundplan på max 2.500 m² og en bygningshøjde på maksimalt 11 meter over terræn mellem den eksisterende kostald og den nye kostald, som angivet på bilag 1 og 1A.
4. Der kan etableres en ny staldbygning (velfærdsstald) til opstart og goldkøer. Velfærdsstalden skal placeres øst for den eksisterende kostald må have et grundplan på max. 4.000 m² og en bygningshøjde på maksimalt 11 meter over terræn. Stalden skal indrettes med dybstrøelse i hele arealet og placeres som vist på bilag 1 og 1A.
5. Plansiloerne må opføres øst for eksisterende bygninger, som angivet på bilag 1 og 1A og må maksimalt have en bygningshøjde på 3 meter over terræn, og skal placeres minimum 15 m fra søen i skellet øst for pladsen. Plansiloerne skal have et grundplan på max. 6.000 m². Pladsen skal indrettes i overensstemmelse med landbrugets byggeblad nr 103.09-02.
6. Der kan etableres tre nye gyllebeholdere på hver 6.300 m³. Beholderne skal opføres i overensstemmelse med landbrugets byggeblad for gyllebeholdere. Beholderne skal placeres som vist på bilag 1 og 1A syd for anlægget. Beholderne skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning.
7. Der kan etableres en møddingsplads i den gamle plansilo.
8. Der kan etableres fire amerikanersiloer, der hver er 15 m høje. Siloerne skal placeres syd for anlægget som vist på bilag 1 og 1A.
9. Der kan etableres et udsprinklingsanlæg til udsprinkling af overfladevand, der falder i plansiloerne. Til anlægget skal der opføres en opsamlingstank, der kan rumme ca. 600 m³. Opsamlingstank skal placeres som vist på bilag 1 og 1A.

Varetagelse af landskabelige hensyn

10. Der skal etableres ny beplantning nord for de nye kostalde og syd for amerikanersiloerne og de nye gyllebeholdere, som angivet på bilag 1A.
11. Hegnene skal etableres som 3-rækkede levende hegn overvejende bestående af hurtigvoksende Poppeltræer og den resterende del af en blanding af løvtræer og underplantning af bærbærende buske, som er typiske i vildthejn.

12. Hegnet skal etableres i forbindelse med opførelsen af den første kostald.
13. Hegnet i det østlige skel skal genetableres, svarende til jordvoldens udstrækning, som angivet på bilag 1A.
14. Der kan vælges arter der fuldt udvokset opnår en højde på 3 meter men det er ikke et krav at man skal undgå hurtigtvoksende store træer. F.eks. kan der vælges poppel såfremt man ønsker at disse på sigt stynes.

Husdyrhold og staldanlæg

15. Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold Ansøgt	Stald-type	Stald-afsnit nr.	Vægt/ Alders-grænse	Udgående dyr (mdr.) Udenfor areal	Antal årsdyr	Dyre-enheder
Malkekvæg, Jersey	4 % gulv*	Ny kostald 1	10.000 kg EKM mælk	-	557	697,0
Malkekvæg, Jersey	4 % gulv*	Ny kostald 2	10.000 kg EKM mælk	-	557	697,0
Kvier***	Dybstrøelse	Velfærdsstald	6-23 mdr.	-	50	17,22
Malkekvæg, Jersey**	Dybstrøelse	Velfærdsstald	10.000 kg EKM mælk	-	150	187,71
Malkekvæg, Jersey **	Dybstrøelse	Velfærdsstald	10.000 kg EKM mælk	-	136	170,19
Tyrekalve	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	30-40 kg	-	1.000	7,3
Kvier	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	6-23 mdr.	1	50	17,22
Småkalve	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	0-6 mdr.	-	175	35,0
Kvier***	Sengestald m. spalter****	Eks. kostald, rundskyl	6-23 mdr.	2	400	137,8
Dyreenheder i alt						1.966,4

- * Manuel skrabning 3 gange om dagen
 ** 155 g råprotein pr. kg. Fodertørstof
 *** 120 g råprotein pr. kg. Fodertørstof
 **** Kanal, bagskyl eller ringkanal

16. Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 1.966,4 dyreenheder på årsplan.

Drift af staldanlæg

18. Der skal i Ny kostald 1 og Ny kostald 2 etableres et "gulv med 4 % ammoniakfordampning" som skal vælges ud fra "Videnskatalog over kvægstaldgulve med 4 % ammoniakfordampning" version 5 – 25/10 2012.

19. Kommunen skal inden påbegyndt etablering godkende det valgte gulvsystem. Dokumentation for valgt gulvsystem skal indsendes til kommunen inden påbegyndt byggeri.
20. Der skal hver dag i ko-staldene (Ny kostald 1 og Ny kostald 2) foretages manuelle skrabninger minimum tre gange dagligt.
21. Gulvet skal skrubes med en minilæsser, bobcat, traktor eller lignende. Vælges denne løsning skal der påmonteres et GPS system (eller lignende) på udstyret som anvendes til skrabningerne. Systemet skal kunne udskrive en logbog/fil og systemet skal gemme oplysningerne (antal skrabninger og arealet der er skrabet) om skrabningerne i minimum 3 måneder, til dokumentation overfor Svendborg Kommune.

Foder

22. Den samlede foderration til køerne (286 stk.) i velfærdsstalden (staldafsnittet "opstart og goldkøer") må i gennemsnit maksimalt indeholde 155 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.
23. Den samlede foderration til kvierne (50 stk.) i velfærdsstalden (staldafsnittet "opstart og goldkøer") må i gennemsnit maksimalt indeholde 120 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.
24. Den samlede foderration til kvierne (400 stk.) i gamle kostald (staldafsnittet "Eks. kostald, rundskyl") må i gennemsnit maksimalt indeholde 120 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.
25. Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.
26. Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af FE/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT og PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.
27. Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.

Ensilage

28. Eventuelle markstakke med ensilage/wrapballe og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Energi- og Ressourceforbrug

29. Der skal i forbindelse med udvidelsen tilknyttes en energikonsulent der inddrages i projekteringen og udarbejder en energirapport med henblik på at reducere energiforbruget på ejendommen.

Oplag af olie

30. Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm. opkanter eller opkanter svarende til at indholdet af den største beholder

kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.

31. Senest 12 måneder efter meddelelse af godkendelse skal placeringen af diseltanken opfylde kravene i foregående vilkår.
32. Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange.
33. Tankpistolen må ikke kunne fastlåses under påfyldning.
34. Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.
35. Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal der findes opslugningsmateriale
36. Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Kemikalier

37. Eventuelle kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Driftsforstyrrelser og uheld

38. Beredskabsplanen skal sendes til kommunen og godkendes senest 3 måneder efter meddelt miljøgodkendelse.
39. Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte og placeringen af beredskabsplanen skal være let tilgængelig.

Lugt

40. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.
41. Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

42. Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencelydtrykket 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

43. Kildestyrken på hver af korntørringsanlæggets blæsere må maksimalt være 90 dB(A).
44. Inden ibrugtagning af korntørringsanlægget, skal der sendes dokumentation til tilsynsmyndigheden for blæsernes kildestyrke. Dokumentationen skal fremlægges på én af følgende måder:
- Datablad fra leverandør af korntørringsanlægget med angivelse af blæserens kildestyrke i dB(A), eller
  - en kildestyrkemåling af blæseren i henhold til Miljøstyrelsens gældende vejledninger og lovgivning for udførelse af en "Miljømåling- ekstern støj". Målingen skal være udført af et akkrediteret firma eller person, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj".
45. Hvis dokumentationen viser, at blæsernes kildestyrke er større end 90 dB(A), skal der sammen med dokumentationen sendes en redegørelse for, hvordan blæserne støjdæmpes til en maksimal kildestyrke på 90 dB(A). En eventuel afskærmning skal udformes i støjdæmpende materiale, og skal dække hele blæseren, og skal være gennemført inden ibrugtagning af korntørringsanlægget.
46. Foderblanding må foregå på alle dage fra kl. 07.00-18.00.
47. Der skal føres journal for eventuelle afvigelser for foderblandings driftstidspunkt. Journalen skal indeholde en angivelse af dato, varighed og årsag til afvigelsen. Journalen skal kunne fremvises ved tilsyn og skal opbevares for de seneste 5 år.
48. Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.
49. Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinier.
50. Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling – ekstern støj.
51. Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v.

52. Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.
53. Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

54. Al kørsel med gødning fra ejendommen fortages med køretøjer som højst må have en bredde af 2.55 m. Alternativt anbefales at der vælges kørselsruter uden om byerne Ny Søby, Skovballe, Melby, Søby, Hellevej, Vårø, Landet, Lundby, Bjerreby, Vemmenæs, Ny Vemmenæs og Stjovl såfremt kørsel sker med køretøjer bredere end 2.55m.
55. Ved gyllekørsel skal der tages hensyn til bussernes køreplan med udgangspunkt i den til enhver tids gældende køreplan.
56. Kørsel gennem byzoner (Bjerreby og Landet) med husdyrgødning må ikke ske på lør- søn og helligdage.
57. Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Kragekærvej 12, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

58. Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.
59. Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

60. Hvis der opstår væsentlige lysgener skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

61. Der skal i forbindelse med driften af stalden føres en effektiv flue og skadedyrsbekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr (Skadedyrslaboratoriet).
62. Hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Spildevand

63. Forud for opførelse af staldbygningerne, skal der søges om tilladelse til nedslivning/udledning af tagvand og overfladevand fra ejendommens arealer.

Affald

64. Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.
65. Kvittering for aflevering af farligt affald skal kunne vises ved tilsyn.

Drift af husdyrbrugets arealer

66. Der må maksimalt per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning svarende til ét af følgende tre scenarier:

- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE kvæggylle. Samtidig skal bedriftens kvælstofnorm reduceres med 4,0 % i forhold til NaturErhvervstyrelsens norm.
- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE kvæggylle. Samtidig skal der etableres 6 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, uanset om det generelle krav opfyldes vha. andre virkemidler i henhold til NaturErhvervstyrelsens regler eller overføres til andre år. De samme generelle regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, skal også følges for disse ekstra efterafgrøder.
- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE kvæggylle. Samtidig skal der etableres et frøsædskifte (S6) med mindst 10 % frøgræs og 0-10 % ærter.

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f. eks affald.

67. Afhængig af det valgte alternativ for reduktion af udvaskning af nitrat skal der foreligge dokumentation for anvendt sædskifte, reduktion i kvælstofnorm eller antal efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder. Overholdelse af vilkår om gødningsmængder og -typer skal kunne dokumenteres.
68. Der skal til hver en tid kunne forevises skriftlig dokumentation for gældende forpagtningsaftaler af minimum et års varighed.
69. Der skal afsættes husdyrgødning svarende til 1.002 DE til aftalearealer, der er lovlige i henhold til husdyrbruglovens § 16 og/eller til biogasanlæg. Der må ikke afsættes gødning til aftalearealer førend arealerne er vurderet af kommunen og/eller til biogasanlæg.

Påvirkning af grundvand

70. Der skal på udbringningsareal 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 anvendes ét af følgende alternativer:

- Et sædskifte hvor kvælstofnormen reduceres med 4,0 % i forhold til NaturErhvervstyrelsens norm.
- Et sædskifte med 6% ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, uanset om det generelle krav opfyldes vha. andre virkemidler i henhold til NaturErhvervstyrelsens regler eller overføres til andre år. De samme generelle regler, som gælder for de lovpligtige

efterafgrøder, skal også følges for disse ekstra efterafgrøder. Efterafgrøderne eller andre generelle miljøkrav må dog ikke overføres til andre bedrifter.

- Et sædskifte med mindst 10% frøgræs og 0-10% ærter

71. Hvis reduceret kvælstofnorm anvendes til reduktion af kvælstofudvaskningen på arealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0, skal den årlige tildeling af kvælstof på disse arealer specifikt opfylde det fastlagte krav til reduceret kvælstofnorm.

Ophør af drift

72. Ved ophør af drift skal tilsynsmyndigheden orienteres skriftligt før ophøret indtræffer.

73. Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og tilhold af skadedyr. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

74. Der skal udarbejdes en samlet plan for de tiltag, der skal foretages ved ophør af driften, herunder fjernelse af husdyrgødning, affald, maskiner mv., inden en given frist. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden

Egenkontrol

75. Det skal registreres i driftsjournal, som skal opbevares i mindst 5 år og fremvises ved tilsyn, hvornår belægningen følgende steder er kontrolleret (mindst én gang årligt) for tæthed samt hvornår eventuelle utætheder er repareret (skal repareres straks):

- på vaskepladsen
- på møddingspladsen
- i plansiloerne

76. Ved tilsyn skal det kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til (eks. i form af gødningsregnskab).

77. Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Dokumentationen for hver dyregruppe skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at det fastsatte vilkår er overholdt.

78. Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres.

79. Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal belægningen mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks repareres.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

80. Belægningen i kemikalierummet skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

81. Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.
82. Der skal på udbringningsarealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 foreligge dokumentation for anvendt sædskifte og antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.
83. Der skal på udbringningsarealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 foreligge dokumentation for sædskiftets årlige kvælstofnorm, den faktisk tildelte mængde kvælstof, og en angivelse af, at kravet til reduceret kvælstofnorm er opfyldt. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.
84. Senest 1 måned efter meddelelsen af denne miljøgodkendelse skal der fremsendes et forslag til en journal, hvor dokumentation for reduceret kvælstofnorm indenfor arealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 kan fremgå. Journalen skal accepteres af Svendborg Kommune.
85. Dokumentationen for ovennævnte vilkår (75-84) skal kunne fremvises ved tilsyn og kontrol og skal opbevares for de seneste 5 år. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at det fastsatte vilkår er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Generelle forhold

Ændringer og udvidelser

Der må ikke ske ændringer eller udvidelser på husdyrbruget og de tilhørende arealer før dette er anmeldt til og eventuelt godkendt af Svendborg Kommune. Kommunen skal desuden hurtigst muligt orienteres om ændringer i ejerforhold.

Underretningspligt

Den der er ansvarlig for forhold eller indretninger, som kan give anledning til væsentlig forurening eller fare herfor, har pligt til straks at underrette alarmcentralen på tlf: 112 og Svendborg Kommune tlf: 6223 3000, såfremt driftsforstyrrelser eller uheld medfører væsentlig forurening eller indebærer fare herfor, jf. § 52 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelse

Vilkårene i denne godkendelse er omfattet af 8 års retsbeskyttelse, jf. § 40 stk. 1 Husdyrgodkendelsesloven. Det betyder, at det som hovedregel ikke vil være muligt at stille nye krav til husdyrbruget inden for de første 8 år efter meddelelsen af godkendelsen, medmindre, der er lavet grundlæggende sagsbehandlingsfejl eller givet grundlæggende fejlagtige oplysninger, som nødvendiggør, at afgørelsen skal ændres.

Husdyrbrugets egenkontrol er dog undtaget for retsbeskyttelsen, og tilsynsmyndigheden kan revidere denne for at forbedre husdyrbrugets kontrol med egen forurening, eller for at opnå et mere hensigtsmæssigt tilsyn, jf. § 53 stk.2 i Husdyrgodkendelsesloven.

Retsbeskyttelsesperioden regnes fra datoen for denne godkendelse. Påklages godkendelsen, regnes perioden fra den dato, hvor Miljøklagenævnet træffer afgørelse vedrørende klagen.

Revurdering af godkendelse

Virksomhedens miljøgodkendelse skal revurderes regelmæssigt og mindst hvert 10. år, dog skal første regelmæssige revurdering ske, når der er forløbet 8 år efter at husdyrbruget første gang blev godkendt, jf. § 41, stk. 3 i Husdyrgodkendelsesloven.

Første revurdering skal foretages senest d. 23. maj 2024 (8 år efter at godkendelsen er meddelt)

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet, jf. § 76 i Husdyrgodkendelsesloven.

Klagen skal indgå senest 4 uger efter offentliggørelsen af godkendelsen. Du kan finde godkendelsen på Svendborg Kommunes hjemmeside www.svendborg.dk/horing, og klagefristen er dermed d. 20. juni 2016.

En eventuel klage skal sendes via Klageportalen, som du finder på www.borger.dk og www.virk.dk, eller via Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Du logger på Klageportalen med din NEM-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Du kan finde vejledning i brugen af Klageportalen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr., som du betaler med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke er indsendt via Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Svendborg Kommune, som videresender anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet. Det er Natur- og Miljøklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klage over denne afgørelse har ikke opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet. Klager over godkendelser, der indeholder vilkår efter Husdyrgodkendelseslovens § 27 stk. 1 eller stk. 2 har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Følgende personer og organisationer er klageberettigede i den aktuelle sag jf. § 84 stk. 1 og 3, § 85 stk. 1,2,3,4, § 86 stk. 1 og 2, § 87 stk. 1 og 2 i Husdyrgodkendelsesloven:

Ansøger

- Pellegården ApS, c/o Kurt Brusgård Poulsen,
Rikkemindevej 6, 5750 Ringe

Ejer af forpagtede arealer

- Steffen Jensen,
Skovballevej 125, 5700 Svendborg
- Jeppe Ottosen,
Strammelse Gade 2, 5700 Svendborg

- Jens Peter Slæbæk,
Monnetvej 8, 5700 Svendborg

Diverse naboer/parter

- Jette Knoldsborg Rasmussen og Bo Lehm Rasmussen,
Udflyttervej 9, 5700 Svendborg
- Tina Maria Thygesen og Peder Henrik Hansen,
Udflyttervej 14, 5700 Svendborg
- Birger Buhl Dinesen og Malene Rasmussen,
Udflyttervej 15, 5700 Svendborg
- Lennart Lindblad,
Udflyttervej 19, 5700 Svendborg
- Jimmy Normand Frederiksen, Nicolaj Hagedorn Frederiksen og Jean Agpalo Frederiksen,
Udflyttervej 23, 5700 Svendborg
- Maj-Britt Schultz og Martin Alexej Ramsgaard Carlsen,
Knasterhovvej 2A, 5700 Svendborg, ejer af Knasterhovvej 2 og 2A, 5700 Svendborg
- Palle Hinz Berg,
Knasterhovvej 2, 5700 Svendborg, ejer af Knasterhovvej 2 og 2A, 5700 Svendborg
- Kasper Arne Bak og Louise Skjold Christensen,
Knasterhovvej 8, 5700 Svendborg
- Pellegården ApS, c/o Kurt Brusgård Poulsen,
Rikkemindevej 6, 5750 Ringe, ejer af Knasterhovvej 8, 5700 Svendborg og Kragekærvej 11, 5700 Svendborg, Kragekærvej 12, 5700 Svendborg
- Esther Margrete Hansen og Leif Ove Hansen, **Knasterhovvej 12, 5700 Svendborg**
- Aleksander Skov Schmidt, Jacob Rønne Tofthøj, Nana Skov Hansen, Mette Rønne Tofthøj og Søren Tofthøj, **Kragekærvej 2, 5700 Svendborg**
- Zebora Gitte Coco Ege og Cim Peter Cuno Skjold Ege,
Kragekærvej 11, 5700 Svendborg
- Louise Aagren Andersen og Rik Kool,
Kragekærvej 12, 5700 Svendborg
- Martin Rosenbæk,
Skovballevej 108, 5700 Svendborg
- Mathilde Steen Christensen, Peder Michael Christensen og Lea Nymark Steen Christensen,
Skovballevej 112, 5700 Svendborg
- Vibeke Gydesen Jacobsen og John Egholm Andersen,
Skovballevej 114, 5700 Svendborg
- Trine Lund Sørensen og Elias George Schnéevoigt,
Skovballevej 116, 5700 Svendborg
- Lise Helena Oldelund og Jens Oldelund Pedersen,
Skovballevej 118, 5700 Svendborg
- Poul Mølgaard Hansen,
Skovballevej 121, 5700 Svendborg
- Anna Mølgaard Giversen,
Poppelvangen 15, 6715 Esbjerg N, ejer af Skovballevej 121, 5700 Svendborg
- Helle Marquardsen,
Vindebyvej Enghavevej 5, 5700 Svendborg, ejer af Skovballevej 122, 5700 Svendborg
- Jørgen Lauritzen og Hanne Lauritzen,
Skovballevej 124, 5700 Svendborg

- Erik Rasmussen,
Vemmenæsvej 22, 5700 Svendborg, ejer af Skovballevej 132, 5700 Svendborg
- Vibeke Madsen,
Egensevej 29, 5700 Svendborg, ejer af Skovballevej 132, 5700
- Karen Charlotte Rasmussen,
Sdr. Vornæsvej 20, 5700 Svendborg, ejer af Skovballevej 132, 5700
- Lisbeth Rasmussen,
Sørupvej 114, 5700 Svendborg, ejes af Skovballevej 132, 5700
- Stefan Dolleris og Trine Dolleris,
Stennervej 6, 5700 Svendborg
- Jette Mathiasson, Adam Gregersen Von Cappeln og Lotte Von Cappeln,
Stennervej 8, 5700 Svendborg
- John Jensen og Aase Elsebeth Jensen,
Stennervej 10, 5700 Svendborg
- Jens Lassen,
Stennervej 12, 5700 Svendborg
- Klaus Nørregaard, Helge Nørregaard og Margit Marie Nørregaard
Stennervej 14, 5700 Svendborg
- Annika Kühl Eiersted-Morgensen og Lars Emil Eiersted-Mogensen,
Stennervej 16, 5700 Svendborg
- Niels Skræp,
Sdr. Vornæsvej 37, 5700 Svendborg, ejer af Stennervej 18, 5700 Svendborg
- John Stougaard,
Bjernemarken 70, 5700 Svendborg, ejer af Vejlen 1, 5700 Svendborg

Øvrige:

- Kim Lund Andersen,
Udflyttervej 3, 5700 Svendborg

Foreninger, organisationer mv.

- Dansk Ornitologisk Forening: natur@dof.dk
- Sundhedsstyrelsen: syd@sst.dk
- Danmarks Naturfredningsforening: dn@dn.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund: post@sportsfiskerforbundet.dk
- Det Økologiske Råd: husdyr@ecocouncil.dk
- Friluftsrådet, v. Christian Jensen: sydfyn@friluftsradet.dk
- Danmarks Fiskeriforening: mail@dkfisk.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, Niels Barslund: nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Naturstyrelsen: nst@nst.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til alle ovenstående samt til ansøgers konsulent ved Gråkjær Miljøcenter. Lokalforeningen af Dansk Ornitologisk Forening (svendborg@dof.dk) har ligeledes fået tilsendt en kopi af afgørelsen.

Søgsmål

Ønskes godkendelsen prøvet ved domstolene efter § 90 i Husdyrgodkendelsesloven, skal sagen være anlagt senest 6 måneder efter at afgørelsen er meddelt.

Fristen for at anlægge søgsmål er d. 23. november 2016.

Miljøteknisk redegørelse

Denne miljøredegørelse danner grundlag for de vilkår, der meddeles i godkendelsen. Udgangspunktet for redegørelsen er den indsendte ansøgning om godkendelse af husdyrbruget.

Grundforhold

Ansøger og ejerforhold

Godkendelse meddeles til husdyrbruget på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg. Ansøger og ejer pt. er Pellegården ApS, c/o Kurt Brusgård Poulsen, Rikkesmindevej 6, 5750 Ringe. Kurt Brusgård Poulsen er dermed ansvarlig for, at husdyrproduktionen placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med denne godkendelse, samt at de ansatte på ejendommen er bekendt med godkendelsens vilkår.

Husdyrbruget godkendes med denne godkendelse anden gang efter Bekendtgørelse af lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Den er første gang godkendt i 2013. Svendborg Kommune vurderer, at der er tale om en så omfattende udvidelse, at der er tale om en ny godkendelse og ikke et tillæg.

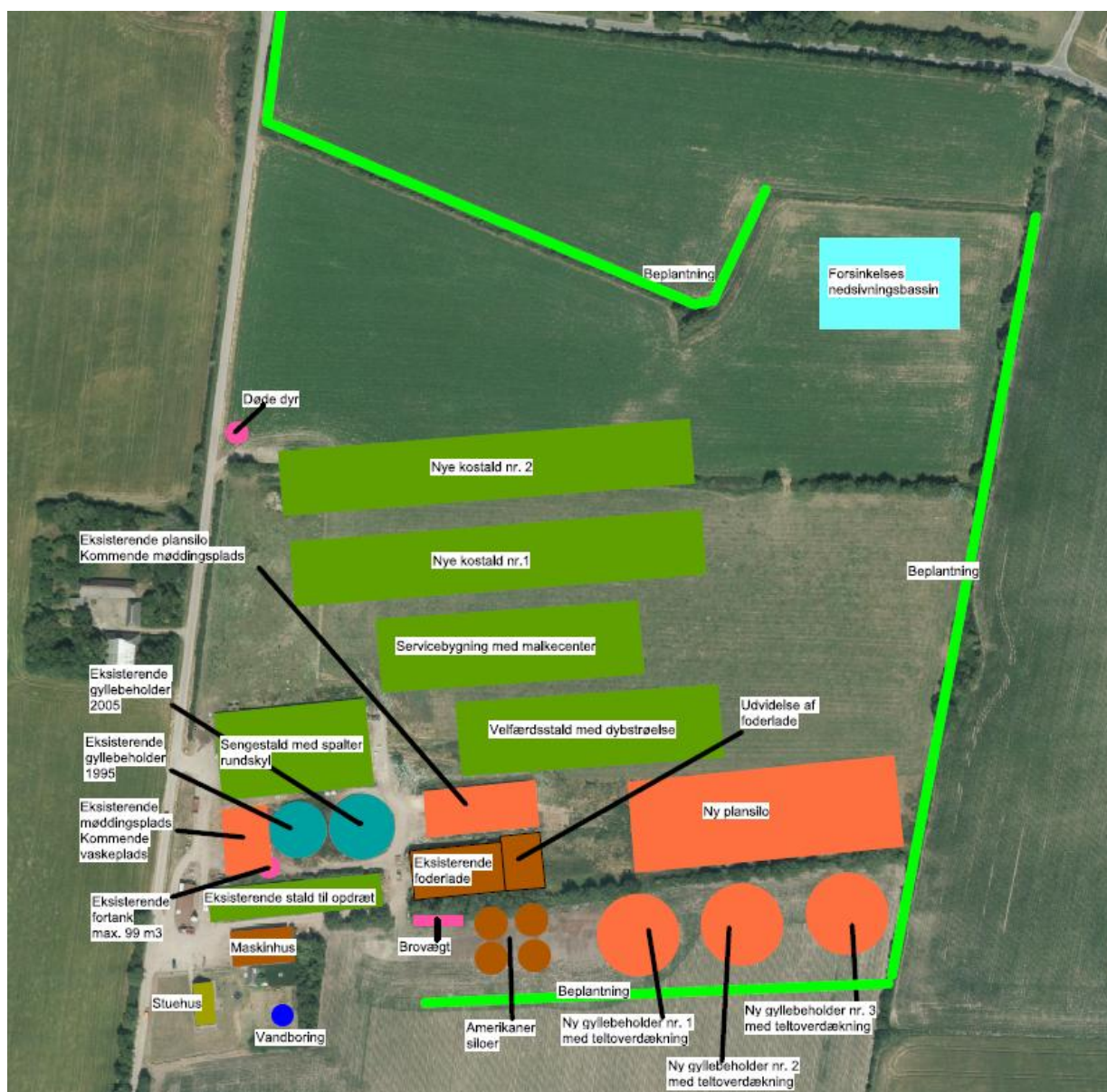
Svendborg Kommune skal ifølge husdyrloven vurdere om anlæg på ejers andre ejendomme skal medtages i miljøgodkendelsen på hovedanlægget. Ansøger ejer flere ejendomme, men de andre ejendomme er beliggende i en sådan afstand at det ikke er muligt at "dele" foder og husdyrgødningsopbevaring. Det er derfor vurderet, at der ikke er sammendrift mellem Kragekærvej 12, 5700 Svendborg og andre ejendomme idet de ikke er teknisk og forureningsmæssigt forbundet, jf. § 13 i husdyrgodkendelsesloven.

Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Ansøgers oplysninger

Ejendommen er placeret i landzone ca. 2,6 km nordøst for Landet.

Der bygges i forbindelse med udvidelsen to nye kostalde på hver ca. 5.500 m², en stald (velfærdsstald) til opstart kvier og goldkøer på ca. 4.000 m², et malkecenter med serviceafdeling, tre nye gyllebeholdere på hver ca. 6.300 m³ med teltoverdækning, en ny møddingsplads (placeret hvor den gamle plansilo er i dag), 4 stk. amerikanersiloer og plansiloer. Derudover renoveres den eksisterende stald til opdrættet, og foderladen udvides. Der vil imellem bygningerne blive etableret befæstet areal, angivet med hvidt på plantegningen (se bilag 1).

Kort med placering af staldanlæg m.m.

De nye stalde og malkecenteret forventes opført med grå betonelementer. Gavlspidsen vil blive beklædt med stålplader. Facaderne opføres også i grå betonelementer ved sokkelen og gardiner øverst. På tagene lægges der eternit eller stålplader. Stalden bliver ca. 11 m i højden.

	Grundareal m ²	Højde m	Bredde	Længde	Taghældning grader
Ny Kostald 1	Ca. 5.500	11	29	190	20
Ny Kostald 2	Ca. 5.500	11	29	190	20
Opstart og goldkøer ("Velfærdsstald")	Ca. 4.000	11	29	138	20
Malkecenter	Ca. 2.500	11	25	100	20
Gyllebeholdere (3 stk.)	1.134	2-3	-	-	-
Plansilo	6.000	3	2 x 25	120	-
Møddingsplads	1.300	2,5	2 x 11	60	-
Amerikanersiloer (4 stk.)	300	15	-	-	-

Opsamlingsbeholder til restvand	600	-	-	-	-
Vaskeplads / gamle møddingsplads	600	1	20	30	-

Følgende matrikler er tilknyttet ejendommen:

Ejerlav	Matrikel
Skovballe By, Bjerreby	5e, 17c
Søby By, Bjerreby	10a, 19b
Gesinge By, Bjerreby	5c

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens § 6 og § 20

Afstandsforhold fra nærmeste anlæg og til nærmeste nabo	Afstand ca. (m)	Afstands-krav § 6/§ 20 (m)
Byzone eller sommerhusområde*.	2.400	50/300
Samlet bebyggelse i landzone mv** (Skovballevej 108, Skovballevej 123)	860/880	50/300
Enkeltbolig (Kragekærvej 11)	42 (127)***	50/ -

* Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

** Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

*** Afstand til stald hvor der sker forøget forurening.

Afstand fra anlæg til nærmeste naboer uden landbrugspligt:

- Udflyttervej 9, 5700 Svendborg (266 m)
- Udflyttervej 14, 5700 Svendborg (197 m)
- Knasterhovvej 2A, 5700 Svendborg (281 m)

Kommunens vurdering

De nærmest samlede bebyggelser ligger henholdsvis øst og syd for husdyrbruget. Den samlede bebyggelse udløses af Skovballevej 108, 5700 Svendborg og Skovballevej 123, 5700 Svendborg, hvor der indenfor en radius af 200 m ligger mere end 6 ejendomme, der ikke har landbrugspligt. Der er ca. 860 m mellem husdyrbruget og Skovballevej 108, 5700 Svendborg.

Nærmeste byzone er placeret ca. 2,4 km fra husdyrbruget. Byzonen er i lokalplanen benævnt "Lokalplan nr. 071.398 For området ved Skovballevej" og er udlagt til boligområde. Afstandskravene til samlet bebyggelse og byzone er overholdt.

Med hensyn til afstandskravet til enkeltbolig så er Kragekærvej 11 nærmeste enkeltbolig. Kragekærvej 11, 5700 ejes af ansøger selv. Der er ca. 42 m fra stuehuset på Kragekærvej 11 til nærmeste staldbygning. Da der ikke sker nogen udvidelse, der medfører forøget forurening i det staldafsnit som ligger indenfor de 50 m til Kragekærvej 11 vurderer kommunen at der ikke skal foretages yderligere. Der er 127 m fra Kragekærvej 11 til nærmeste nye stald hvor der sker en forøget forurening. Da ejendommen ejes af ansøger indgår ejendommen ikke i lugtvurderingen.

Byggeriet er placeret i tilknytning til det eksisterende anlæg.

Byggeriet opføres i neutrale materialer og i en kote lidt mindre end det eksisterende byggeri. Svendborg Kommune vurderer derfor, at byggeriet vil komme til at fremstå som en samlet bygningsmasse.

Konsekvenszonen for lugt er beregnet i Husdyrgodkendelse.dk til en radius på ca. 775 m. Beboelser indenfor denne radius skal høres i forbindelse med ansøgningen (Se nedenstående kort).

Kort med angivelse af lugtkonsekvensområde (775 m) omkring staldbygningerne.

Svendborg Kommune har gennemgået det foreslåede staldanlæg med ansøger og vurderer, at i en byggetilladelse vil staldanlægget overholde de brandtekniske krav.

Svendborg Kommune vurderer, at afstandskravene i forhold til husdyrlovens § 6 er overholdt. I den miljøtekniske redegørelse gennemgås bedriften grundigt for at sikre, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses. Der vurderes særsomt på støj, støv, lys og transport.

Afstandskrav i forhold til Husdyrlovens § 8 (Nye stalde og lign. samt gødnings-opbevaringsanlæg for husdyrbrug).

Afstandsforhold fra nye staldanlæg	Afstands-krav (m)	Afstand fra nye staldanlæg (m)	Afstand fra nye gyllebeholdere (m)
Fælles vandindvindingsanlæg	50	>50	>50
Enkelt vandindvindingsanlæg (egen boring)	25	130	145
Vandløb/dræn og søer (vandløb nord for ejendom)	15	50	260
Offentlig vej/ privat fællesvej	15	55	205
Levnedsmiddelvirksomhed	25	>25	>25
Naboskel	30	60	40
Beboelse på samme ejendom	15	130	180

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer at støder man under anlægsarbejdet på dræn, som ligger <15 m væk, skal disse omlægges, så gældende afstandskrav overholdes. Eventuel omlægning vil sikre at overholde gældende afstandskrav svarende til 15 m.

Afstandskravene i husdyrlovens § 8 gælder for alt nybyggeri. I ovenstående skema er afstandene til hhv. de nye stalde og gyllebeholderne vist. Svendborg Kommune påpeger det vigtige i, at de 15 m's afstand til dræn overholdes under byggearbejdet. Svendborg Kommune vurderer at afstandskravene i forhold til Husdyrlovens § 8 er overholdt.

Ansøgers oplysninger

Alternative placeringer

Der er i forbindelse med planlægningen af byggeriet kigget på alternative placeringer til de nye kostalde.

1. Der var et ønske om at holde staldene i tilknytning til det eksisterende byggeri, da dette stadig skal indgå i driften og en samlet produktion giver en bedre arbejdsgang, og det vurderes til at være mest miljøvenligt, da interne transporter vil minimeres.
2. Hvis stalden skulle ligge syd for ejendommen ville afstanden til nærmeste nabo blive mindre og der kunne derfor ikke etableres en produktion af samme størrelse. Samtidig ville de interne transporter ikke være så glidende, som i det ønskede projekt, og det ville dermed føre til flere interne transporter
3. Hvis byggeriet fortsatte bagud ved ejendommen mod øst ville lugtcentrum blive flyttet tættere på den samlede bebyggelse. Igen ville de interne transporter ikke være så glidende som i det ønskede projekt, og det ville dermed føre til flere interne transporter

Så samlet set, er den ønskede placering valgt ud fra omkringboende, og en optimering af interne transporter, og den samlede produktion som helhed.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune er enig i, at den ansøgte placering er driftsmæssig, byggeteknisk og miljømæssigt hensigtsmæssig, da det vil give mulighed for at udnytte de eksisterende faciliteter optimalt. Da det er Svendborg Kommunes prioritering, at undgå spredning af landbrugsbyggeri, og det fra ansøger er ønsket at holde produktionen samlet, er der ikke undersøgt alternative placeringer længere væk fra ejendommen. Den ansøgte placering er dermed valgt som grundlag for de efterfølgende vurderinger omkring de landskabsmæssige forhold.

Der stilles vilkår til, at byggeriet gennemføres som beskrevet.

Fastsættelse af vilkår

Det ansøgte byggeri, bygningerne kostald nr. 1 og 2, malkecenter, velfærdsstald, siloplads, 3 stk. gyllebeholdere, 4 stk. amerikanersiloer og opbevaringsbeholder til overfladevand skal placeres og udformes i overensstemmelse med det ansøgte og som angivet på bilag 1 og 1A.

Der kan etableres to nye kostalde (Ny kostald 1 og Ny kostald 2) som skal have et grundplan på max 5.500 m², og må højst være ca. 11 meter fra jord til tagryg. Facader og tag beklædes med ikke-reflekterende materiale i grå nuancer, som angivet på bilag 1 og 1A.

Der kan etableres et nyt malkecenter (servicebygning) med et grundplan på max 2.500 m² og en bygningshøjde på maksimalt 11 meter over terræn mellem den eksisterende kostald og den nye kostald, som angivet på bilag 1 og 1A.

Der kan etableres en ny staldbygning (velfærdsstald) til opstart og goldkøer. Velfærdsstalden skal placeres øst for den eksisterende kostald må have et grundplan på max. 4.000 m² og en bygningshøjde på maksimalt 11 meter over terræn. Stalden skal indrettes med dybstrøelse i hele arealet og placeres som vist på bilag 1 og 1A.

Plansiloerne må opføres øst for eksisterende bygninger, som angivet på bilag 1 og 1A og må maksimalt have en bygningshøjde på 3 meter over terræn, og skal placeres minimum 15 m fra søen i skellet øst for pladsen. Plansiloerne skal have et grundplan på max. 6.000 m². Pladsen skal indrettes i overensstemmelse med landbrugets byggeblad nr 103.09-02.

Der kan etableres tre nye gyllebeholdere på hver 6.300 m³. Beholderne skal opføres i overensstemmelse med landbrugets byggeblad for gyllebeholdere. Beholderne skal placeres som vist på bilag 1 og 1A syd for anlægget. Beholderne skal forsynes med fast overdækning i form af teltoverdækning.

Der kan etableres en møddingsplads i den gamle plansilo.

Der kan etableres fire amerikanersiloer, der hver er 15 m høje. Siloerne skal placeres syd for anlægget som vist på bilag 1 og 1A.

Der kan etableres et udsprinklingsanlæg til udsprinkling af overfladevand, der falder i plansiloerne. Til anlægget skal der opføres en opsamlingstank, der kan rumme ca. 600 m³. Opsamlingstank skal placeres som vist på bilag 1 og 1A.

Det skal registreres i driftsjournal, som skal opbevares i mindst 5 år og fremvises ved tilsyn, hvornår belægningen følgende steder er kontrolleret (mindst én gang årligt) for tæthed samt hvornår eventuelle utætheder er repareret (skal repareres straks):

- på vaskepladsen
- på møddingspladsen
- i plansiloerne

Varetagelse af hensyn til landskab

Ifølge husdyrgodkendelsesloven skal hensynet til de landskabelige værdier varetages ved godkendelse af et husdyrbrug. De landskabelige værdier omfatter bla. naturværdier, kulturhistoriske, rekreative, geologiske værdier, samt landskabets æstetik og fortælle værdi.

Ansøgers oplysninger

Husdyrbruget er placeret i landzone i område med spredt bebyggelse og spredt beplantning.

Herudover er der ingen fredninger eller beskyttelseslinjer nær ejendommen.

Kommunens vurdering

Ejendommen er placeret udenfor:

- Strandbeskyttelseslinie
- Klitfredningslinie
- Fortidsminde beskyttelseslinie
- Kirkebyggelinie
- Skovbyggelinie
- Søbeskyttelseslinier
- Åbeskyttelseslinier
- Fredede områder

Og der ligger ingen beskyttede sten- og jorddiger der vil blive påvirket af byggeriet.

Beskyttede naturarealer (§ 3):

I skellet bag ved den planlagte siloplads ligger en beskyttet sø. Silopladsen skal etableres minimum 15 m fra den. Længere mod øst ligger der endnu en beskyttet sø. Der ligger også andre små søer i området, men alle længere væk fra ejendommen.

Nord for ejendommen ligger der et beskyttet vandløb.

Ca. 950 m syd for ejendommen ligger der en eng. Den er i Svendborg Kommunes kommuneplan målsat som natur af regional eller lokal betydning. Ca. 1 km sydvest for ejendommen ligger en mose samt en fredskov

Naturområder med særlig naturbeskyttelsesinteresser m.v.:

Ca. 1.5 km nord for ejendommen ligger strandengen ved Vejlen. Den er en del af EF-habitat, EF-fuglebeskyttelses- og Ramsarområde.

Kystnærhedszonen ligger indover det nuværende byggeri på ejendommen, og vil også berøre dele af ansøgte projekt.

Der ligger lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering ved stranden både vest og syd for Skovballe. Området ved Vejlen er også lavbundsareal.

Der er ingen rekreative interesseområder i nærheden.

Der er ingen uforstyrrede landskaber i nærheden.

Der er ingen kulturmiljøer og bevaringsværdige landsbyer i området.

Der er tre kirkebeskyttelseslinjer med dertil hørende kirkeomgivelser på Tåsinge. De ligger alle mere end 2,5 km fra ejendommen.

Svendborg Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen og byggeriet er en erhvervsmæssig nødvendighed.

Ejendommen ligger indenfor landskaber, hvor der skal ske tilpasning jf. Svendborg Kommuneplan 2013-25. Ifølge retningslinjerne i kommuneplanen gælder følgende:

"erhvervsmæssigt nødvendigt landbrugsbyggeri kan ske i tilknytning til eksisterende bebyggelse under hensyn til landskabets skala, visuelle sammenhæng, terræn, eksisterende bevoksning og karaktergivende strukturer".

Anlægget ligger delvist indenfor kystnærhedszonen. Ifølge retningslinjerne i kommuneplanen 2013-2025 for Svendborg Kommune gælder følgende: "I kystnærhedszonen kan der kun planlægges for anlæg i landzone, såfremt der forligger en særlig planlægningsmæssig og/eller funktionel begrundelse for den kystnære placering, og der tages særlige landskabelige hensyn".

De åbne og uberørte kyststrækninger, og de helt kystnære dele af kystnærhedszonen er særlig sårbar. Svendborg Kommune ønsker, at disse særlige sårbare kyststrækninger så vidt muligt friholdes for bebyggelse, tekniske anlæg mv. Nødvendigt nyt byggeri og anlæg i kystnærhedszonen skal derfor placeres de steder, hvor kysten påvirkes mindst muligt som f.eks. bag eksisterende bebyggelse.

Svendborg Kommune ønsker, at der tages særligt hensyn til landskabet i den mest sårbare del af kystnærhedszonen på samme måde som i de særlige landskabelige interesseområder inde i landet, når der opføres nye landbrugsbygninger.

Projektet vil ikke påvirke området nævneværdigt, idet der er tale om en udbygning i naturlig forlængelse af det eksisterende byggeri ligesom materialevalget og farvesætning vil være i overensstemmelse med omgivelserne. Ejendommen er beliggende i område med moderat kapacitet hvor der gælder følgende:

Tåsinge Moræneflade – Karakterområde 23

På den centrale del af Tåsinge Moræneflade er kapaciteten i forhold til stort landbrugsbyggeri vurderet at være moderat. Det "flade" og "lave" landskab, med fladt terræn og lave karaktergivende elementer i form af levende hegn, smågårde og husmandssteder rummer ikke mange muligheder for at indpasse stort landbrugsbyggeri. De typisk høje og brede bygninger med tilhørende siloer vil komme til at fremstå tydeligt i landskabet idet de vil rage op over områdets karaktergivende elementer. Den, mange steder, åbne og enkle karakter giver dog landskabet en vis kapacitet. Det er dog meget vigtigt at holde den kumulative effekt for øje, i det flere byggerier potentielt vil kunne ses samtidig. Endvidere er samspillet med områdets to store vindmøller vigtige at inddrage i vurderingen af den kumulative effekt. I området omkring Bjerreby og Lundby, som begge ligger på lokale bakketoppe, er påvirkningen potentielt stor pga. de visuelle sammenhænge henover landskabet, som knytter sig til bakkeformationerne. Her skal disse visuelle sammenhænge inddrages i en vurdering af konsekvenserne for landskabet.

Nybyggeriet er beliggende delvist i kystnærhedszonen delvist uden for. Der vurderes ikke at være behov for en visualisering af projektet da området ikke vil være synligt fra kysten grundet det flade terræn og mellemliggende bygninger og beplantninger

Ejendommen er afskærmet af hegn i skel, som bidrager til at begrænse nybyggeriets fjernvirkning. Der vurderes ikke, at være nogen kumulativ effekt i forhold til områdets 2 store vindmøller.

Området vurderes at kunne rumme det ansøgte storskala landbrugsbyggeri, selvom der er tale om et landskabsrum af middel størrelse. De lange landskabskig ud over det flade Tåsinge bliver delvist brudt af eksisterende hegn i skel eller langs kommuneveje, dog bør der stilles krav om etablering af nye levende hegn set mod syd fra Udflyttervej og tværhegn ved siloer jf, se nedenstående skitse.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at udvidelsen ligger i tilknytning til de eksisterende driftsbygninger, og der skal derfor ikke meddeles en landzonetilladelse.

Svendborg Kommune vurderer, at den valgte placering af ejendommen og nybyggeriet overholder krav og hensyn til områder af særlig landskabelige og naturmæssige interesser.

Samlet set vurderer kommunen, at byggeriet med de stillede vilkår ikke vil påvirke landskabet væsentligt.

Fastsættelse af vilkår

Der skal etableres ny beplantning nord for de nye kostalde og syd for amerikanersiloerne og de nye gyllebeholdere, som angivet på bilag 1A.

Hegnene skal etableres som 3-rækkede levende hegn overvejende bestående af hurtigvoksende Poppeltræer og den resterende del af en blanding af løvtræer og underplantning af bærbærende buske, som er typiske i vildthejn.

Hegnet skal etableres i forbindelse med opførelsen af den første kostald.

Hegnet i det østlige skel skal genetableres, svarende til jordvoldens udstrækning, som angivet på bilag 1A.

Der kan vælges arter der fuldt udvokset opnår en højde på 3 meter men det er ikke et krav at man skal undgå hurtigvoksende store træer. F.eks. kan der vælges poppel såfremt man ønsker at disse på sigt stynes.

Årsproduktion

Ansøgers oplysninger

Der er søgt om udvidelse af dyreholdet på ejendommen.

Ansøgers oplysninger om sammensætningen af dyreholdet samt anvendt staldsystem for henholdsvis nudrift og ansøgt drift er vist i efterfølgende tabeller:

Oversigt over dyretyper og staldsystemer der indgår i ansøgningen

Tabellen viser hvilke kombinationer af dyretyper og staldsystemer (dyrekategorier), der indgår i ansøgningen. Koden for dyretype og staldsystem (staldsystemkode) erstatter efterfølgende den fulde betegnelse.

Staldsystem kode	Navn på dyretype og staldsystem	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal DE
KvMa08	Malkeko, tung race, Sengestald med spalter (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	135	186,61
		Ansøgt	0	0,00
KvKs08	Kvie/stud, tung race (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	126	61,01
		Ansøgt	0	0,00
KvSm01	Småkalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	34	9,16
		Ansøgt	0	0,00
JeKs08	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Sengestald m/spaltegulv (kanal, bagskyl eller ringkanal)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	400	137,78
KvTk01	Tyrekalv, tung race (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	100	11,76
		Ansøgt	0	0,00
KvUt01	Ungtyr, tung race (6 mdr. - slagtning 440 kg), Bindestald med grebning	Nudrift	100	25,64
		Ansøgt	0	0,00
JeSm01	Småkalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	175	35,00
JeKs09	Kvie/stud, jersey (6 mdr.-kælvning), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	100	34,44
JeTk01	Tyrekalv, jersey (0-6 mdr.), Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1000	7,25
JeMa09	Jerseyko, Dybstrøelse (hele arealet)	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	286	357,89
JeMa05	Jerseyko, Sengestald med fast gulv, 2% hældning, skrabning hver 2. time	Nudrift	0	0,00
		Ansøgt	1114	1394,03

* Manuel skrabning tre gange om dagen (i sengestald med fast gulv)

Produktionsoversigt med angivelse af kode for dyrekategori

Tabellen viser hvilke dyrekategorier, der indgår i ansøgningen i henholdsvis nudrift og ansøgt drift. Staldsystemkoder er forklaret i den ovenstående tabel. Tal i kursiv er standardtal (normalt), som anvendes i beregningerne, når ansøger ikke har oplyst andet. Når et tal ikke vises i kursiv, betyder det, at ansøger har indtastet sine egne oplysninger.

Staldnavn	Godk. pligtig renovering	Staldsystem kode	Nudrift/ansøgt	Antal dyr	Antal Stipladser	Evt. vægt (kg)/alder (mdr.)		Evt. mælkeydelse (EKM) /ændret fravænningsvægt i alt per årso*	Antal DE		
						Ind	Ud				
eks. kostald, rundskyl	Nej	KvMa08	Nudrift	135	0			10120,00	186,61		
			Ansøgt	0	0			10120,00	0,00		
		KvKs08	Nudrift	23	0	6,00	10,00		7,82		
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00		
		KvSm01	Nudrift	6	0	0,00	1,00		1,37		
			Ansøgt	0	0	0,00	6,00		0,00		
		KvKs08	Nudrift	103	0	10,00	28,00		53,18		
			Ansøgt	0	0	6,00	27,00		0,00		
		JeKs08	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00		
			Ansøgt	400	0	6,00	23,00		137,78		
		eks. stald opdræt	Ja	KvTk01	Nudrift	100	50	40,00	220,00		11,76
					Ansøgt	0	0	40,00	275,00		0,00
KvSm01	Nudrift			28	0	1,00	6,00		7,79		
	Ansøgt			0	0	0,00	6,00		0,00		
KvUt01	Nudrift			100	20	220,00	440,00		25,64		
	Ansøgt			0	0	220,00	440,00		0,00		
JeSm01	Nudrift			0	0	0,00	6,00		0,00		
	Ansøgt			175	0	0,00	6,00		35,00		
JeKs09	Nudrift			0	0	6,00	25,00		0,00		
	Ansøgt			50	0	6,00	23,00		17,22		
JeTk01	Nudrift			0	0	25,00	145,00		0,00		
	Ansøgt			1000	35	30,00	40,00		7,25		
opstart og goldkøer	Nej	JeMa09	Nudrift	0	0			9254,00	0,00		
			Ansøgt	150	0			10000,00	187,71		
		JeMa09	Nudrift	0	0			9254,00	0,00		
			Ansøgt	136	0			10000,00	170,19		
		JeKs09	Nudrift	0	0	6,00	25,00		0,00		
			Ansøgt	50	0	6,00	23,00		17,22		
ny kostald 1	Nej	JeMa05	Nudrift	0	0			9254,00	0,00		
			Ansøgt	557	0			10000,00	697,01		
ny kostald 2	Nej	JeMa05	Nudrift	0	0			9254,00	0,00		
			Ansøgt	557	0			10000,00	697,01		
Sum			Nudrift						294,19		
			Ansøgt							1966,38	
Ændring alle produktioner:									1672,20		

Der vil være udegående dyr. Det er primært nogle af kvierne, som vil være på græs.

Oplysninger om udegående dyr

Produktioner som ikke fremgår af denne tabel er ikke udegående

Staldnavn	Staldsystem kode	Nudrift / Ansøgt	Mdr. udegående uden for udbringningsareal	Mdr. udegående inden for udbringningsareal
eks. kostald, rundskyl	KvMa08	Nudrift	0	2
		Ansøgt	0	0
	KvKs08	Nudrift	7	0
		Ansøgt	0	0
	KvKs08	Nudrift	7	0
		Ansøgt	0	0
JeKs08	Nudrift	0	0	
	Ansøgt	2	0	
eks. stald opdræt	JeKs09	Nudrift	0	0
		Ansøgt	1	0

Fleksibilitet:

Der forventes en mindre variation i antallet af kvier og køer på +/-5 %, da antallet af årsdyr er gennemsnitlig. Dog vil variationen ikke være så stor, at antallet af DE vil variere væsentligt. Max DE vil ikke blive overskredet.

Tidsplan:

Så snart ansøgningen om udvidelse er godkendt, vil den endelige projektering af byggeriet finde sted, og byggeriet vil påbegyndes kort tid herefter.

Det forventes, at ejendommen er på fuld produktion, 5 år efter godkendelsen er meddelt i henhold til nedenstående udvidelsesplan:

Der ansøges om en udvidelse over en 5-årig periode:

År 2016	År 2017	År 2018	År 2019	År 2020	Primo 2021
Køer 208 Kvier 316 Velfærdsstald (opstart og goldkøer)	Køer 329 Kvier 597 Malkecenter + en stald (Ny kostald 1)	Køer 584 Kvier 758	Køer 753 Kvier 1099 Sidste stald (Ny kostald 2)	Køer 1036 Kvier 1452	Køer 1400 Kvier 775

Etablering af de 4 amerikanersiloer, 3 gyllebeholdere og silopladsen sker løbende over de 5 år i takt med behovet for udvidelsen.

Placeringen af staldafsnittene er angivet på bilag 1 og 1A.

Kommunens vurdering

Ansøgningen er indsendt den 5. december 2015, ansøger har anvendt de nyeste dyreenhedsberegninger i afsnit H i husdyrgødningsbekendtgørelsen (Bek. 1318 af 26-11-2015) til beregning af størrelsen af husdyrbruget. Størrelsen af husdyrbruget er både med de ændrede og gamle dyreenhedsberegninger omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 12.

Der er i ansøgningen angivet, at mælkeydelsen forventes at være på 10.000 kg EKM (energikorrigeret) mælk pr. årsko. Den oplyste mælkeydelse er indregnet i det antal dyreenheder, der er givet godkendelse til, dvs. at der i godkendelsen tages højde for den miljøbelastning der er på arealerne, ud fra den givne mælkeydelse. Hvis mælkeydelsen senere ønskes forøget, og som følge deraf en forøgelse i antallet af DE, skal dette anmeldes til kommunen.

Ansøger har i ansøgningen beskrevet at der er udegående dyr uden for udbringningsarealet. De udegående dyr vil blandt andet afgræsse Monnet. Kommunen vurderer at der skal stilles vilkår til udegående dyr derfor er de medtaget i skemaet under vilkår.

Der søges om at gennemføre udvidelsen i etaper over 5 år. Kommunen vurderer, at for at give mulighed for at lave tillæg af egne kvier, gives der en 5 års frist til indsættelse af dyr, idet der er tale om en kvægproduktion med langt generationsinterval.

Der er søgt om fleksibilitet med hensyn til at der vil være en mindre variation i antallet, samt ind og udgangsalder, af ungdyr og køer på +/- 5 % da antallet af årsdyr er gennemsnitlig. Det er kommunes vurdering, at der skal stilles vilkår til sammensætningen og antallet af dyr i de enkelte dyregrupper indenfor godkendelsen. Der tillades minimale udsving indenfor de givne dyregrupper under forudsætning af at de maksimale 1.966,4 DE ikke overskrides. Det skal bemærkes, at der er regnet med en normydelse er 10.000 kg EKM på malkekøerne. Ydelsen indgår i beregningen af DE.

Ansøger har indsendt en scenarieberegning hvor der regnes på fordelingen af køer og kvier i år 2020 for at se om denne fordeling af dyreholdet kunne holdes indenfor kravene.

Den ønskede fleksibilitet til køerne og kvieopdrættet kan accepteres, dog under forudsætning af, at kravet om det maksimale antal dyr ikke overskrides.

Fastsættelse af vilkår

Husdyrbruget skal være sammensat og staldindretningen udført på følgende måde:

Dyrehold Ansøgt	Stald- type	Stald-afsnit nr.	Vægt/ Alders- grænse	Udgående dyr (mdr.) Udenfor areal	Antal årsdyr	Dyre- enheder
Malkekvæg, Jersey	4 % gulv*	Ny kostald 1	10.000 kg EKM mælk	-	557	697,0
Malkekvæg, Jersey	4 % gulv*	Ny kostald 2	10.000 kg EKM mælk	-	557	697,0
Kvier***	Dybstrøelse	Velfærdsstald	6-23 mdr.	-	50	17,22
Malkekvæg, Jersey**	Dybstrøelse	Velfærdsstald	10.000 kg EKM mælk	-	150	187,71
Malkekvæg, Jersey **	Dybstrøelse	Velfærdsstald	10.000 kg EKM mælk	-	136	170,19
Tyrekalve	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	30-40 kg	-	1.000	7,3
Kvier	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	6-23 mdr.	1	50	17,22
Småkalve	Dybstrøelse	Eks. stald opdræt	0-6 mdr.	-	175	35,0
Kvier***	Sengestald m. spalter****	Eks. kostald, rundslyl	6-23 mdr.	2	400	137,8
Dyre- enheder i alt						1.966,4

* Manuel skrabning 3 gange om dagen

** 155 g råprotein pr. kg. Fodertørstof

*** 120 g råprotein pr. kg. Fodertørstof

**** Kanal, bagslyl eller ringslyl

Den samlede husdyrproduktion må ikke overstige 1.966,4 dyreenheder på årsplan.

Ved tilsyn skal det kunne dokumenteres, at husdyrholdet ikke er større end det, der meddeles godkendelse til (eks. i form af gødningsregnskab). Dokumentationen skal opbevares for minimum 5 år.

I tilfælde af ændringer af dyreenhedsdefinitionerne skal det påpeges, at man ved fortolkning af en afgørelse skal tage udgangspunkt i det godkendte antal dyr og vægt/alder.

Biaktiviteter

Ansøger har oplyst, at der ingen biaktiviteter er på ejendommen.

Husdyrbrugets anlæg

Drift af staldanlæg

I dette afsnit beskrives og vurderes den ydre og indre indretning af staldanlæg, opbevaringsanlæg, foderopbevaringsanlæg mm.

Ansøgers oplysninger

Bilag 1 og 1A angiver den bygningsmæssige indretning.

Bedriftens ansvarlige har fokus på hvilke staldsystemer der er bedst anvendelige i relation til miljø, og dermed tab af ammoniak til omgivelserne, samt til dyrenes velfærd.

Bedriften og det tilhørende produktionsanlæg bygger på principper der tilgodeser miljøet i det omfang loven tilsigter.

Med naturlig ventilation er der sikret et stort luftskifte, hvilket medfører en lavere koncentration af ammoniak og lugt fra husdyrproduktionen.

Staldene er indrettet således, at der ikke forekommer luftbevægelser på gylleoverfladen.

Pumpning og håndtering af gylle foregår i lukket rørsystem. Pumpning og håndtering af gylle i øvrigt vil normalt foregå indenfor normal arbejdstid.

BAT og miljøteknologi for staldindretning

Til malkekvæg er der følgende teknologiblade:

- Svovlsyrebehandling af kvæggylle
- Skrabere – skraber på spaltegulv og linespil i gyllekanaler
- Faste drænedede gulve

På ejendommen benyttes miljøteknologien "fast drænedede gulve med skraber" i de nye stalde og "skraber" i den eksisterende stald med spalter og rundskyl. Der er i fiktivt skema beregnet reduktion i råprotein og manuel skrabning tre gange i døgnet i de nye stalde i stedet for mekanisk skrabning. Der opnås det samme ammoniakniveau i begge tilfælde. Der kan henvises til notat fra Varde kommune, hvor denne model ligeledes er anvendt.

BAT og miljøteknologi fravalgt for gyllesystemer

Svovlsyrebehandling (forsuringsanlæg) af kvæggylle i de nye stald er fravalgt, da der ved brugen af fast drænedede gulve kun vil ske forsuring i tværkanaler og opbevaringsanlæggene, hvilket vurderes økonomisk uproportionalt.

Forsuring af kvæggylle i den eksisterende kostald er fravalgt, da det på ejendommen vurderes økonomisk uproportionalt at investere i anlæg til svovlsyrebehandling af gylle i eksisterende staldanlæg.

Derudover skal der i fremtiden måske afsættes gylle til biogasanlæg, hvorved det ikke vil være muligt, at anvende forsuringsanlæg.

Fleksible vilkår staldsystem

Ansøger ønsker at anvende manuel skrabning frem for mekanisk skrabning. Denne beregning er vist i fiktiv skema 83114 og scenarieberegning 88586.

Det samlede ammoniaktab for hele anlæg som er opnåeligt ved anvendelse af BAT er:

Samlet ammoniaktab for hele anlægget opnåelig ved anvendelse af BAT

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
 Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	10.183,85		

Resultat af beregninger af ammoniaktab på produktionsniveau

Staldnavn	Kode for staldsystem	Ammoniaktab fra reference staldsystem (kgN/år)	Ammoniaktab fra valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (kgN/år)	Effekt af valgt staldsystem (%)	Effekt af miljøteknologi (kgN/år)	Effekt af foderoptimering m.m. (kgN/år)	Effekt af miljøtiltag lager (kgN/år)	Faktisk ammoniaktab fra stald og lager (kgN/år)
eks. kostald, rundskyl	KvMa08	1126,61	1406,52	-279,91	-24,85%	0,00	0,00	0,00	1406,52
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvKs08	36,80	43,58	-6,77	-18,41%	0,00	0,00	0,00	43,58
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvSm01	0,00	9,59	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	9,59
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvKs08	250,14	296,22	-46,08	-18,42%	0,00	0,00	0,00	296,22
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	JeKs08	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		1297,24	1542,16	-244,92	-18,88%	327,14	-7,00	97,44	1124,58
eks. stald opdræt	KvTk01	0,00	82,22	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	82,22
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvSm01	0,00	54,55	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	54,55
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	KvUt01	160,57	192,87	-32,31	-20,12%	0,00	0,00	0,00	192,87
		0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
	JeSm01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	247,97	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	247,97
	JeKs09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	119,39	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	119,39
JeTk01	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	
	0,00	40,60	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	40,60	
opstart og goldkøer	JeMa09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	1317,52	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	1317,52
	JeMa09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		0,00	1194,55	0,00	0,00%	0,00	172,90	0,00	1021,65
JeKs09	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00	
	0,00	130,24	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	130,24	
ny kostald 1	JeMa05	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		4710,63	3464,34	1246,29	26,46%	0,00	0,00	394,40	3069,94
ny kostald 2	JeMa05	0,00	0,00	0,00	0,00%	0,00	0,00	0,00	0,00
		4710,63	3464,34	1246,29	26,46%	0,00	0,00	394,40	3069,94
Sum	Nudrift	1574,12	2085,55	-365,07		0,00	0,00	0,00	2085,55
	Ansøgt	10718,50	11521,11	2247,66		327,14	165,90	886,24	10141,83

Ammoniakfordampningen fra det samlede anlæg er beregnet til 10.142 kg N i Husdyrgodkendelse.dk. Dette er en stigning på ca. 386 % i forhold til dyreholdet i nu-drift.

BAT-niveauet er beregnet til 10.184 kg N via. Husdyrgodkendelse.dk. Dette niveau nås ved at bruge et 4 % gulv med manuel skrabning 3 gange i døgnet samt ved at bruge reduktion i råprotein og overdække gyllebeholderne.

Kommunens vurdering

Med en beregnet ammoniakfordampning på 10.142 kg N/år lever den samlede produktion op til ammoniakreduktionskravet med 238 kg N/år og til BAT-niveauet med 42 kg N/år.

Samlet ammoniaktab for hele anlægget opnåelig ved anvendelse af BAT

	Vejl. sum (kg NH ₃ -N)	Ansøgers forslag (kg NH ₃ -N)	Kommunens krav (kg NH ₃ -N)
 Ammoniaktab for hele anlægget (total for alle produktioner)	10.183,85		

Resultat af beregninger på generelt ammoniakreduktionskrav

Overstiger græsmarksafgrøder over 25 % af totalrationen for malkekøer inklusiv opdræt?	Nej
Er det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt?	Ja
Eventuel yderligere reduktion nødvendig for at opfylde kravet	-238,49 kgN/år

Resultat af beregning af den vejledende grænseværdi for ammoniaktab ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik (BAT)

Samlet faktisk ammoniaktab fra stald og lager i ansøgt drift (hele anlægget):	10141,82 kgN/år
Samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT:	10183,85 kgN/år
Er samlet vejledende ammoniaktab fra hele anlægget ved anvendelse af BAT overholdt?:	Ja
Difference mellem samlet faktisk ammoniaktab og samlet vejledende ammoniaktab ved anvendelse BAT:	-42,03 kgN/år

Som beskrevet ovenfor er det vurderet, at ansøgningen lever op til det samlede krævede BAT-niveau. I den forbindelse har ansøger valgt et tiltag mht gulvtype, som der er defineret som BAT ifølge miljøstyrelsen, for at nedbringe ammoniak fordampningen. Ansøger har i hovedansøgningen skemanr 76.653 regnet med et 4 pct. gulv i ammoniakfordampning. Der ønskes et sådan gulv dog hvor der skrubes manuelt tre gange i døgnet i stedet for mekanisk skrabning. Derfor er dette beregnet i en fiktiv ansøgning med skemanr 83.114.

Ansøger har ønsket at bruge tre gange manuel skrabning i stedet for, med baggrund i praktiske og sundhedsmæssige forhold mht køerne. Der er lavet en forholdsvis nedsættelse af effekten af gulvtypen i beregningerne, så det svarer til den mindskede effekt af gulvtypen, når der skrubes tre gange i forhold til seks gange.

Regneteknik kan det ikke gøres direkte i husdyrgodkendelse.dk, så ansøger har valgt at sætte gulvtypen "Sengestald med kanal linespil", hvor der i husdyrgodkendelse regnes med seks skrabbinger pr. døgn. Ansøger har indtastet data svarende til tre skrabbinger pr. døgn.

Svendborg Kommune vurderer, ud fra notat fra Varde Kommune og Svendborg Kommunes egne beregninger at ansøgers regnemetode kan accepteres.

I praksis vil der i de nye kostalde skulle etableres et gulv med 4 % ammoniakfordampning som skal vælges ud fra "Videnskatalog over kvægstaldgulve med 4 % ammoniakfordampning". Svendborg Kommune stiller vilkår til dette.

Med baggrund i ansøgers oplysninger og beregninger, vurderer kommunen at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav samt lever op til Miljøstyrelsens standardvilkår.

Svendborg Kommune vil ved revurdering af tillægget tage stilling til hvilke BAT-krav der til den tid skal gælde for staldene.

Kommunen vurderer, at der skal stilles vilkår svarende til, at der skal skrubes manuelt i kostaldene minimum tre gange dagligt, desuden er der under afsnittet om foder stillet vilkår om reduceret tildeling af råprotein til de kvier og malkekøer, der er i velfærdsstalden som virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampning.

Med baggrund i ansøgers oplysninger og beregninger, vurderer kommunen at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav samt lever op til Miljøstyrelsens standardvilkår.

Fastsættelse af vilkår

Der skal i Ny kostald 1 og Ny kostald 2 etableres et "gulv med 4 % ammoniakfordampning" som skal vælges ud fra "Videnskatalog over kvægstaldgulve med 4 % ammoniakfordampning" version 5 – 25/10 2012.

Kommunen skal inden påbegyndt etablering godkende det valgte gulvsystem. Dokumentation for valgt gulvsystem skal indsendes til kommunen inden påbegyndt byggeri.

Der skal hver dag i kostaldene (Ny kostald 1 og Ny kostald 2) foretages manuelle skrabninger minimum tre gange dagligt.

Gulvet skal skrubes med en minilæsser, bobcat, traktor eller lignende. Vælges denne løsning skal der påmonteres et GPS system (eller lignende) på udstyret som anvendes til skrabningerne. Systemet skal kunne udskrive en logbog/fil og systemet skal gemme oplysningerne (antal skrabninger og arealet der er skrabet) om skrabningerne i minimum 3 måneder, til dokumentation overfor Svendborg Kommune.

Ventilation

Ansøgers oplysninger

Der er ingen ventilationsafkast på staldene, men naturlig ventilation, hvilket er den mest energibesparende form for ventilation, samtidig med at det giver det bedste indeklima i staldene.

Naturlig ventilation er med til at sikre et stort luftskifte, hvilket medfører en lav koncentration af ammoniak og lugt fra husdyrproduktionen.

Kommunens vurdering

Ifølge EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion (der findes ikke BREF-dokument for kvæg) er det BAT at anvende stalde med naturlig ventilation, da der derved ikke anvendes energi til drift af et ventilationssystem.

Idet der kun er naturlig ventilation i de enkelte staldafsnit, vurderer kommunen at der ikke skal stilles vilkår til ventilationen og at ventilationssystemet lever op til BAT.

Rengøring

Ansøgers oplysninger

Malkeanlægget og arealet omkring vaskes 3 gange dagligt, efter endt malkning. Ca. 3-4 gange årligt vaskes malkeanlægget fuldstændigt. Til udvendig vask anvendes genbrugsvand fra malkeanlægget.

Køletanken vaskes efter afhentning af mælken hver dag. Ved rengøring af malkeanlægget og tanken anvendes der et godkendt syreholdigt desinfektionsmiddel og en baseholdig sæbe (anbefalet af Arla).

Der bliver dagligt ryddet op i staldene og foderladen. Foderbordet fejes hver dag, og gangene fejes efter behov et par gange om ugen.

Kalvehytterne vaskes en gang ugentligt. De højtryksspules med rent vand og de desinficeres med godkendt desinfektionsmiddel.

Vandkarrene renses 2 gange om ugen, manuelt med en børste. Drikkekopperne tjekkes dagligt for om de er intakte og funktionsdygtige, og de holdes samtidig rene.

Der strøes dagligt ved malkekøerne med fiber ved hjælp af et hængebanesystem. Dybstrøelsen i velfærdsstalden strøes 1 gang om dagen ved hjælp af strømmaskine/hængebanesystem. Dybstrøelsen i kalvehytterne placeret i eksisterende stald opdræt støes manuelt 1 gang om dagen. De fælles kalvebokse strøes også dagligt men med strømmaskine.

Kommunens vurdering

Formålet med rengøring af stalde er at nedsætte smittetrykket i besætningen, men også at reducere eventuelle miljømæssige gener i form af f.eks. lugt, støv og fluer.

For at begrænse de miljømæssige gener er det Svendborg Kommunes vurdering, at der til hver en tid skal sikres en god staldhygiejne, herunder, at stalde og fodringsanlæg holdes rene / sengebåse, kalvehytter og dybstrøelsesarealer holdes tørre. Det er en forudsætning for ammoniak- og lugtberegninger.

Svendborg Kommune vurderer, at den valgte metode og hyppighed af rengøring umiddelbart vil sikre en god staldhygiejne og der stilles ikke vilkår hertil.

Foder

Ansøgers oplysninger

Foderet opbevares i foderladen og i plansiloerne.

Der udarbejdes foderplan i samarbejde med kvægbrugskonsulenten og der anvendes den nyeste viden indenfor kvægfodring. Fodringen, bliver ved hjælp af foderplanerne, tilpasset de enkelte dyregrupperes aktuelle behov. Derved opnås der den rette forsyning af næringsstoffer, og der ender derfor ikke nogle uudnyttede næringsstoffer i gyllen.

Proteinindholdet i foderet optimeres løbende med henblik på reduktion af indholdet. Dette medfører at mængden af overskudsprotein i urinen reduceres og der vil dermed være en lavere ammoniakemission fra anlægget og mindre kvælstof i husdyrgødningen.

Der er i ansøgningsmaterialet regnet med reduceret tildeling af råprotein i foderet til kvierne og malkekøerne i velfærdsstalden og til kvierne i eks. stald, rundskyl for at overholde kravet til ammoniakemissionen som ikke opnås ved den manuelle 3 gange skrabning af gulvet.

Fosforindholdet i foderet optimeres også løbende med henblik på reduktion af indholdet. Dette medfører at mængden af fosfor i husdyrgødningen reduceres og der vil dermed være et lavere fosforindhold i husdyrgødningen.

Der fodres primært med majsensilage, der opbevares i plansiloer, men der bruges også mask som leveres løbende til ejendommen. Der udover bliver der brugt hp/roepiller, rapskager, græs, halm ludet, hvede, soja og kalvefoder.

Tilskudsfoderet bliver leveret efter behold og snegles op i siloer, placeret i foderladen.

Kommunens vurdering

Da der vælges reduceret tildeling af råprotein til en del af dyrene som virkemiddel til reduktion af ammoniakfordampning sættes vilkår som maksimalt indhold af råprotein pr kg fodertørstof for gennemsnittet af den samlede foderration på årsbasis for dyregruppen.

Dokumentation for beregningen skal mindst dække en sammenhængende periode på 12

måneder og omfatte foderplaner, resultat af grovfoderanalyser, resultater fra endagsfoderkontrol samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer.

Indholdet af råprotein i grovfoderet bestemmes ved laboratorieanalyser ud fra repræsentative prøver af grovfoderet. Der skal være krav om analyse af grovfoderet fra akkrediteret laboratorium af hvert parti/slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af kg fodertørstof pr. ko pr. dag (dog ikke frisk græs i sommerperioden). Der skal foretages endagsfoderkontrol 4 gange årligt, hvor indholdet af råprotein, beregnes for alle fodermidler.

Med baggrund i ansøgers oplysninger og beregninger under "Drift af staldanlæg", vurderer kommunen at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav samt lever op til Miljøstyrelsens standardvilkår.

Fastsættelse af vilkår

Den samlede foderration til køerne (286 stk.) i velfærdsstalden (staldafsnittet "opstart og goldkøer") må i gennemsnit maksimalt indeholde 155 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.

Den samlede foderration til kvierne (50 stk.) i velfærdsstalden (staldafsnittet "opstart og goldkøer") må i gennemsnit maksimalt indeholde 120 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.

Den samlede foderration til kvierne (400 stk.) i gamle kostald (staldafsnittet "Eks. kostald, rundskyl") må i gennemsnit maksimalt indeholde 120 gram total råprotein pr. kg fodertørstof på årsbasis.

Foderplaner skal indeholde oplysninger om indholdet af råprotein i foderet.

Hvert parti eller slæt af grovfodermidler, der udgør mere end 10 % af fodertørstof/ko/dag, skal analyseres for indholdet af råprotein, AAT og PBV. Dette gælder dog ikke frisk græs i sommerperioden. Analyserne skal foretages af et akkrediteret laboratorium.

Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.

Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Dokumentationen for hver dyregruppe skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at det fastsatte vilkår er overholdt.

Ensilage

Ansøgers oplysninger

Der bliver etableret to plansiloer til ensilage, se bilag 1 og 1A, som kan indeholde 22.000 m³, svarende til 6.000 tons tørstof. Der skal opbevares majs- og græsensilage i siloerne. Derudover vil asfaltpladsen ved siden af siloerne blive brugt til opbevaring af mask, som leveres løbende efter behov.

Vandet fra plansiloerne vil blive opsamlet i en ca. 600 m³ stor beholder nordøst for silopladsen og vil blive udsprinklet. Der vil være overløb fra beholderen til gyllebeholderen for at sikre nok kapacitet i perioder, hvor der ikke kan udsprinkles.

Der forventes ikke at blive etableret markstakke med ensilage/wrapballer.

Kommunens vurdering

Kommunen vurderer at ensilagepladsen skal opfylde kravene i den til en hver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse, og at der skal tages udgangspunkt i Landbrugets Byggeblade (103.09-02 for Ensilageopbevaring, Ensilageplads senest revideret august 2014) når ensilagepladsen skal etableres.

Ansøger har oplyst at vandet fra plansiloer vil blive udsprinklet.

Håndteringen af restvandet fra ensilagepladsen skal opfylde kravene i den til en hver tid gældende husdyrgødningsbekendtgørelse. Der kan evt. etableres et udsprinklingsanlæg til restvandet, som skal følge retningslinjerne i landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 ("Udsprinkling af ensilagesaft og restvand). Der kræves ikke tilladelse til udsprinklingsanlægget, dog skal reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen altid overholdes.

Hvis der skal bygges en ny beholder til f.eks. ensilagevand eller restvand skal der ske anmeldelse til kommunen. Der vil blive etableret en opsamlingsbeholder til restvand der ikke udsprinkles.

Det er lovmæssigt bestemt, at plansiloer/ensilagepladser skal renholdes og vedligeholdes herunder beskyttes mod tæring, så de til enhver tid overholder de lovbestemte krav.

Ansøger har oplyst at der ikke forventes at blive etableret markstakke med ensilage/wrapballer. Hvis der skulle opstå en situation hvor det skulle blive nødvendigt, vurderer kommunen, at der skal stilles vilkår om at ensilage/wrapballer og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse for at undgå gener. Derudover skal de lovmæssige afstandskrav overholdes.

Fastsættelse af vilkår

Eventuelle markstakke med ensilage/wrapballer og lign. skal placeres mindst 50 m fra nabobeboelse.

Ressourceforbrug

Ansøgers oplysninger

Ansøgers oplysninger om ressourceforbrug kan ses i følgende skema.

Årligt forbrug.	Nudrift	Ansøgt
Vaskevand (m ³)	300	47.000
Drikkevand (m ³)	6.600	
Øvrige formål (m ³)	100	
Dieselolie (liter)	12.500	50.000
El (kwh)	125.000	450.000*

* foruden et ukendt forbrug til korntørring

Vand

Husdyrproduktionen øges fra ca. 294 DE til ca. 1.966 DE. Det giver dermed også et øget vandforbrug, svarende til ca. 581 % hvilket stemmer med den stigning der er på dyreholdet (569 %). Det anslåede vandforbrug svarer også til det beregnede behov ud fra normalt, inkl. vand til staldrengøring og rengøring af malkeanlæg.

Der bruges primært vand til drikkevand til dyrene og rengøring af staldene og malkeanlægget.

Vandet leveres fra egen boring. Der er ansøgt om vandindvindingstilladelse.

For at reducere vandforbrug og vandspild, er der opsat flydere i vandkarrene, der sikrer at vandet ikke flyder over.

Vandet fra mælkekølingen genbruges til drikkevand til køerne. Dette er med til at minimere vandforbruget, samtidig med at det lune vand øger køernes lyst til at drikke. Der spares også vand ved at rengøringsvandet fra malkeanlægget genbruges til at vaske malkestalden med.

Ejendommens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt for at undgå spild. Evt. lækager identificeres og repareres hurtigst muligt.

Vandforbruget registreres, så der kan holdes øje med, om der er et unormalt højt vandforbrug, og så eventuelle fejl kan findes og stoppes.

Energi

Beregningerne viser, at der generelt er en fornuftig omgang med ressourcerne. Energiforbruget forventes at ligge væsentligt under retningsgivende normer.

Der bliver primært brugt energi til lys, malkeanlæg og skrabeanlæg. Staldene er naturligt ventileret, og der bruges derfor ikke strøm til ventilation. Samtidig opnås der et bedre klima for dyrene, så deres trivsel optimeres.

Varmegenindvinding fra mælkekølingsanlægget bruges til varmt vand i staldanlægget.

Der bruges primært lavenergibelysning (LED) i stalden. Det er kun tændt efter behov. Der er opsat udendørslys på strategiske steder. De er sensorstyret for at undgå at de er unødvendigt tændt.

Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandedvognen er indrettet, så afstanden giver færrest mulige driftstimer, hvilket er med til at minimere energiforbruget. Ensilage er placeret i forbindelse med staldanlægget, så der spares daglige transporter til evt. markstakke.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at bedste tilgængelige teknik i forhold til vand- og energiforbrug vil svare til EU's BREF-dokument for intensiv svine- og fjerkræproduktion. Der er her tale om bedste tilgængelige teknologi, når:

- rengøring af stalde og udstyr foregår med højtryksrensere,
- drikkevandsanlæg kalibreres for at undgå spild,
- vandforbrug registreres gennem måling af forbrug,
- der udføres detektion og reparation af lækager,
- der i videst muligt omfang anvendes naturlig ventilation,
- ventilationssystemet er optimeret i hvert staldafsnit og,
- der anvendes energibesparende belysning.

Da stigningen i det forventede vandforbrug svarer til stigningen i antal dyreenheder og det er i tråd med de retningsgivende normer for vandforbrug, vurderer Svendborg Kommune, at produktionen vil blive drevet efter vilkårene i BAT.

I forbindelse med udvidelse af kvægbruget har ansøger også søgt om vandindvindingstilladelse, fra eksisterende boring på ejendommen, på 47.850 m³/vand årligt. Der er dermed tale om en væsentlig udvidelse af vandindvindingen fra det pågældende grundvandsmagasin, hvor der i dag samlet er en tilladelse til at indvinde ca. 65.000 m³/vand årligt.

Hvis det i forbindelse med en begrundet vurdering af grundvandsressourcen kan sandsynliggøres, at magasinet kan holde til den ansøgte indvinding, vil ansøger i første omgang blive meddelt en foreløbig indvindingstilladelse med vilkår om forskellige målinger og prøvetagninger, der skal kunne underbygge den indledende vurdering.

Ansøger er blevet anmodet om, at engagere en rådgiver, til at vurdere på mulighederne for, at magasinet kan holde til den ansøgte indvinding.

Da der ikke kan gives garanti for, at indvindingen er bæredygtig, er ansøger blevet anmodet om, at undersøge, hvilke andre muligheder, der vil være for vandforsyning til bedriften.

Udvidelsen må kun ske i takt med at der tilladelse til nødvendig mængde vand via egen vandindvinding eller anden vandforsyning.

Tagvand og vand fra befæstede arealer vil blive nedsivet omkring ejendommen og vand fra plansiloerne vil blive udsprinklet. Dette vil være med til at sikre, at vandbalancen for ejendommen vil blive forbedret.

Svendborg Kommune vurderer, at selv om der er forventet et meget lavt energiforbrug skal der tilknyttes en energikonsulent til projektet. Der stilles derfor vilkår om en energikonsulent, der skal udarbejde en rapport med forslag til energibesparende tiltag, inden de nye stalde opføres.

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at de tiltag ansøger vil udføre i forhold til vand- og energiforbruget lever op til det fastsatte BAT-niveau. Der stilles vilkår om, at det årlige vand- og energiforbrug skal dokumenteres, Dette kan gøres i forbindelse med det årlige regnskab for bedriften. Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år og skal kunne vises ved tilsyn.

Fastsættelse af vilkår

Det årlige energi- og vandforbrug skal dokumenteres.

Oplysningerne skal opbevares i mindst 5 år og skal kunne vises ved tilsyn.

Der skal i forbindelse med udvidelsen tilknyttes en energikonsulent der inddrages i projekteringen og udarbejder en energirapport med henblik på at reducere energiforbruget på ejendommen.

Opbevaring og håndtering af olie, kemikalier og medicin

Olie

Ansøgers oplysninger

Der er ingen spildolie-, smøreolieopbevaring eller lignende på ejendommen, da den del af landbruget som omhandler planteavl primært drives fra en anden ejendom.

Der er en dieseltank på ejendommen.

Kommunens vurdering

Dieseltanken er fra år 2000, den rummer 2.500 l.

Tanken skal anmeldes korrekt i BBR og tanken, og tankpladsen skal placeres og indrettes jf. Svendborg Kommunes retningslinjer.

Kommunen vurderer, at de gældende retningslinjer for placering af nye tanke og indretning af tankpladser også skal gælde for alle tanke på miljøgodkendte husdyrbrug. På den baggrund er nedenstående vilkår stillet.

Kommunen vurderer, at hvis der skal opbevares spilolie, smøreolie eller lignende så skal opbevaring af olie i tønder stå på opsamlingsbakker, der kan rumme indholdet af den største beholder også er i overensstemmelse med de fastsatte vilkår. For at undgå forurening af f.eks. jord, kloak, overfladevand eller grundvand kan opbevaringspladsen ved olietanken indrettes med opkanter.

Fastsættelse af vilkår

Beholdere til opbevaring af olie samt tanke til olieholdige produkter skal placeres på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag uden afløb, og med minimum 15 cm. opkanter eller opkanter svarende til at indholdet af den største beholder kan rummes i opsamlingskarret. Desuden skal beholdere/tanke placeres overdækket, så der ikke er mulighed for at det regner på tanke/beholdere eller i opsamlingskarret.

Senest 12 måneder efter meddelelse af godkendelse skal placeringen af dieseltanken opfylde kravene i foregående vilkår.

Der skal være monteret en afriverkobling mellem tank og slange.

Tankpistolen må ikke kunne fastlåses under påfyldning.

Håndtering af olieholdige produkter f.eks. ved tankning af diesel, skal foregå på et for olie vanskeligt gennemtrængeligt underlag, som samtidig er dimensioneret til tung trafik. Belægningen skal have fald mod midten, og påfyldningsslangen må ikke kunne nå ud over belægningen.

Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal der findes opsugningsmateriale

Spild af olie skal straks opsamles. Al opsamlet spild inkl. opsamlingsmaterialet skal opbevares og bortskaffes, som farligt affald.

Der hvor olie og lign. opbevares og håndteres skal belægningen mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed. Eventuelle utætheder skal straks reparerer.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal som minimum indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Medicin

Ansøgers oplysninger

Medicin og kanyler opbevares efter udvidelsen i malkecenteret. Brugte kanyler opbevares i kanyledunke, og afleveres til genbrugspladsen eller dyrlægen.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at der ikke er behov for at stille vilkår vedr. opbevaring og håndtering af medicin og kanyler, da det foregår lovmæssigt forsvarligt.

Kemikalier

Ansøgers oplysninger

Der er ingen kemikalieopbevaring til markdriften på ejendommen, da den del af landbruget, som omhandler planteavl primært drives fra en anden ejendom.

Kommunens vurdering

Svendborg Kommune vurderer, at hvis der skal opbevares bekæmpelsesmidler, rester herfra samt tom emballage på ejendommen skal opbevaringen følge reglerne i den til enhver tid gældende bekendtgørelse om bekæmpelsesmidler.

Ansøger har oplyst at der ikke forventes at blive opbevaret kemikalier på ejendommen. Hvis der skulle opstå en situation hvor det skulle blive nødvendigt vurderer kommunen at der skal stilles vilkår om at opbevaringen skal ske jf. de stillede vilkår.

Fastsættelse af vilkår

Eventuelle kemikalier, rester og tom emballage skal opbevares på et for kemikalierne tæt underlag uden mulighed for spild til afløb, jord, overfladevand og grundvand.

Belægningen i kemikalierummet skal mindst én gang årligt kontrolleres for tæthed.

Kontrol og eventuelle reparationer skal føres i journal. Journalen skal indeholde oplysninger for de seneste 5 år, og skal desuden kunne fremvises ved tilsyn.

Gødningsproduktion, opbevaring og håndtering

Ansøgers oplysninger

Der produceres både gylle og dybstrøelse på ejendommen.

I nedenstående tabel gives en oversigt over gødningsproduktionen ved ansøgt drift og opbevaring.

Gødningstype	Mængde (t)	DE	Opbevaring
Dybstrøelse	2.958	433	Møddingsplads
Gylle	28.128	1.509	5 stk. gyllebeholdere

I nedenstående tabel gives en oversigt over opbevaringsanlæggene til gødningen.

	Opført	Størrelse m ³	Sidste kontrol
Eks. gylletank nr. 1	1995	2.040	2008
Eks. gylletank nr. 2	2005	3.005	2008
Ny gylletank nr. 3		6.300	
Ny gylletank nr. 4		6.300	
Ny gylletank nr. 5		6.300	
Eks. fortank nr. 1	1979	120	*
Ny fortank nr. 2		<99	-
Ny fortank nr. 3		<99	-
Ny fortank nr. 4		<99	-
Kanaler i eks. stalde	2002	1.100	
Kanaler i nye stalde		0	

*Den eksisterende fortank ligger på nordsiden af ungdyrstalden. Der er kendskab til tankens størrelse. Der vil derfor blive sat en alarm på tanken, så den ikke kan fyldes med mere en 99 m³. Derved skal der ikke laves beholderkontrol på tanken. Beholderkontrollen har vurderet at det ikke er muligt at lave en beholderkontrol, da der er støbt oven på beholderen.

Derudover er der gyllebeholdere til rådighed på Stjoul Fiskervej 11, 5700 Svendborg og Skovballevej 99, 5700 Svendborg. Disse beholdere skal ikke planmæssigt bruges i forbindelse med produktionen på Kragekærvej, men vil evt. kunne benyttes, hvis det bliver nødvendigt.

Beregning af produceret gylle	Ton pr. årsvand	Ton i alt
1.114 køer i nye stalde på fast gulv	25,0	27.905
499 kvier fra 6-23 mdr. i eks. stald med spaltegulv	4,64*0,96 korr. Fakt.	1.782
38 kvier fra 22-25 mdr. i ny stald med drænet gulv	6,44*1,23 korr. Fakt.	301
Vand fra møddingsplads	Ca. 180 m ²	140
Overdækning	- Ca. 2.000	- 2.000

Med tre nye gyllebeholdere er der opbevaringsplads på 23.945 m³. Med en gylleproduktion på 28.128 m³ giver det en opbevaringskapacitet på 9,8 måneder. Dertil kommer den plads der er i fortankene og i kanalerne i stalderne.

I beregningerne er der indregnet ca. 180 m³ vand fra møddingspladsen. Der er ikke regnet med opbevaring af overfladevand fra tagflader eller befæstede arealer. Der er fratrukket ca. 2.000 m³ vand, da de tre nye gyllebeholdere er med teltoverdækning og der derfor ikke vil blive tilført regnvand til dem. Der er ikke indregnet sanitært spildevand fra personaleforholdene, da dette skal afledes til privat rensningsanlæg eller lignende.

Gyllekanalerne tømmes en gang ugentligt. 1 ugentlig pumpning er med til at reducere lugtgenerne. Pumpningen og håndteringen af gylle foregår i lukkede rørsystemer og staldene er indrettet således at der ikke forekommer luftbevægelser på gylleoverfladen.

De tre nye gyllebeholdere skal forsynes med teltoverdækning. De tømmes alle med sugekran og der er derfor ikke fastmonteret pumpe på beholderne.

Der vil blive anlagt fast kørevej til den bagerste af de nye gyllebeholdere som vil fortsætte hele vejen rundt om beholderen. Det giver optimale betingelser ved tømning samt minimere risikoen for pletforurening ved evt. spild i forbindelse med tømning.

Beregning af produceret dybstrøelse/møg	Ton* pr. årstyr	Ton i alt
286 køer i nye stalde med dybstrøelse	15,68	4.485
175 småkalve (0-6 mdr.) på dybstrøelse	1,48	259
50 kvier (6-23 mdr.) på dybstrøelse, eks. stald	4,45*0,96 korr. Fakt	214
Møg fra 1.000 tyrekalve (0-14 dage)	Anslået	20

* 1 ton dybstrøelse er ca. 1,7 m³.

Ansøger har oplyst, at der vil blive etableret en møddingsplads i den gamle plansilo på ejendommen. Placeringen af møddingspladsen er vist på bilag 1 og 1A.

Den eksisterende møddingsplads vil blive brugt til vaskeplads.

Der produceres ca. 4.978 m³ dybstrøelse på ejendommen årligt. Minimum 65 % af den bringes direkte ud på harmoniarealet for at blive indarbejdet i jorden indenfor 6 timer. Dette er med til at udnytte ammoniakken da indarbejdningen mindsker ammoniakfordampningen og dermed lugtgenerne ved udbringning.

Den resterende dybstrøelse, ca. 2.958 m³ skal opbevares på møddingspladsen, der har afløb til opsamlingsbeholder. Møddingspladser uden daglig tilførsel skal overdækkes med lufttæt materiale.

Det forventes ikke, at der vil blive behov for etablering af markstakke til opbevaring af kompost.

Der vil være lugtgener i forbindelse med udbringning af dybstrøelse og gylle på udbringningsarealerne.

Udbringningen af husdyrgødning vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages, så vidt det er muligt, indenfor normal arbejdstid. Ved udbringning af husdyrgødning tages der hensyn til naboer.

Udbringning af gylle foretages primært med slangeudlægger i veletableret afgrøde, eller det nedfældes i græsmarker og på sortjord for at minimere lugtgener og mindske ammoniakfordampningen.

Dybstrøelse vil blive indarbejdet i jorden maksimalt 6 timer efter udbringningen for at minimere lugtgener og ammoniakfordampning.

Pumpning og håndtering af husdyrgødning i øvrigt foregår normalt indenfor normal arbejdstid.

Kommunens vurdering

Håndtering af gylle skal foregå under opsyn, således at spild undgås. Svendborg Kommune vurderer, at med de beskrevne forhold omkring overpumpning og påfyldning

til/fra gyllebeholderne på faste pladser er risikoen for utilsigtet spild og evt. forurening via overløb minimeret.

Med en opbevaringskapacitet i gyllebeholderne på ca. 9,8 måneder vurderer Svendborg Kommune at den overordnede krævede opbevaringskapacitet på 9 måneder er opfyldt på ejendommen.

Størstedelen af dybstrøelsen bringes direkte ud. De resterende 35 % opbevares på møddingsplads, med afløb til opsamlingsbeholder. Dermed der ikke planlagt brug af markstakke.

Svendborg Kommune vurderer, at risikoen for afløb af gylle og møddingssaft er minimeret ved opbevaring i tætte beholdere og pladser.

I forhold til udbringning af husdyrgødning, vurderer Svendborg Kommune, at ansøger har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen vha. den bedst tilgængelige teknologi (BAT). De beskrevne forhold vedr. udbringning af husdyrgødning lever op til kravet om brug af BAT jf. BREF-notatet og er i øvrigt reguleret af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøgers oplysninger

Beredskabsplan

På ejendommen er der udarbejdet et udkast til beredskabsplan, der beskriver, hvilke forholdsregler medarbejdere og ejer skal tage ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer. Udkast til beredskabsplanen er vedlagt som bilag til ansøgningen.

Redegørelse for uheld

Driftsforstyrrelser eller uheld, der kan medføre væsentlig forøget forurening i forhold til normal drift, kan ske i forbindelse med håndtering og opbevaring af husdyrgødning og kemikalier, ved strømsvigt samt udslip af dieselolie.

Uheld med gylle

I tilfælde af mindre gylleudslip vil gyllen samle sig om lækagestedet. Herfra kan det suges op og fjernes. Da gyllen kan suges op, vurderes det, at der ikke er fare for forurening af grundvandet.

Døde dyr

Døde dyr placeres i kadaverkappe eller under presenning. Derved undgås uhygiejniske forhold, og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve, hunde og vilde katte ikke komme til de døde dyr.

Minimering af risiko for uheld

Anlæg og tekniske foranstaltninger renses, vedligeholdes og udskiftes i en sådan grad, at det sikrer en korrekt brug og effekt. Medarbejderne er grundigt introducerede til opgaverne, hvilket er med til at sikre, at disse bliver udført korrekt, og med minimal risiko for uheld som følge af forkert håndtering af kemikalier, gylle, olie mv. Ejer og andre med fast adgang til bedriften er vejledt i beredskabsplanen, hvilken har en fast plads på staldkontoret i malkecenteret.

Omlastning af gylle sker altid under opsyn, derfor vurderes det, at der ikke er større risiko for uheld i forbindelse med utilsigtet igangsætning af pumper, spild m.m.

Dieseltanken er hævet over jorden og placeret, hvor der er minimal risiko for påkørsel. Tanken udskiftes i overensstemmelse med olietankbekendtgørelsens sløjfningsterminer.

I tilfælde af strømsvigt kan der tilsluttes en nødstrømsgenerator, så f.eks. malkningen kan gennemføres rutinemæssigt.

Der er naturlig ventilation, så der altid vil være frisk luft i staldene til dyr og medarbejdere i tilfælde af strømsvigt.

Minimering af skadevirkninger af eventuelle uheld

Ved at følge de retningslinjer, der er anført i beredskabsplanen, forventes skadevirkninger ved evt. uheld minimeret, da der vil ske forureningsbegrænsende foranstaltninger i form af inddæmning, oppumpning m.v.

Kommunens vurdering

Der skal udarbejdes en beredskabsplan i forbindelse med godkendelsen og skal som minimum omfatte den del af projektet som er realiseret.

Beredskabsplanen skal revideres løbende i forbindelse med udvidelsen eller mindst én gang årligt.

Når projektet er gennemført skal beredskabsplanen revideres mindst én gang årligt og der stilles vilkår hertil. Kommunen vurderer, at beredskabsplanen sikrer, at der kan iværksættes tiltag for at minimere risikoen for eventuelle driftsforstyrrelser eller uheld, og at tiltagene kan bekæmpe de gene- og forureningsmæssige konsekvenser.

Kommunen anbefaler, at nærvædet-uheld noteres, og at der udarbejdes procedurer, som evt. tilføjes beredskabsplanen, med henblik på at forebygge en lignende situation. Driftspersonalet bør altid orienteres om nærvædet-uheld og de eventuelle forebyggende procedurer.

Fastsættelse af vilkår

Beredskabsplanen skal sendes til kommunen og godkendes senest 3 måneder efter meddelt miljøgodkendelse.

Beredskabsplanen og dennes placering skal være kendt af husdyrbrugets ansatte og placeringen af beredskabsplanen skal være let tilgængelig.

Beredskabsplanen skal revideres én gang årligt og skal på tilsynsmyndighedens forlangende kunne fremvises med angivelse af seneste tidspunkt for revision.

Forurening og gener fra husdyrbrugets anlæg

I det følgende afsnit er der foretaget en vurdering af, om det ansøgte vil have væsentlige negative konsekvenser for omgivende beskyttede naturarealer, omkringboende og grund- og overfladevand. I forbindelse med sagsbehandlingen af godkendelsespligtige husdyrbrug, skal der foretages en vurdering af, om der kan indføres renere teknologi til at mindske forskellige emissioner fra virksomheden, f.eks. lugt og ammoniak. Der vil under de enkelte afsnit vedr. anvendelse af bedste tilgængelige teknologi (BAT) og blive foretaget en vurdering af, om disse bidrag til omgivelserne kan reduceres ud over de generelle reduktionskrav.

Ammoniak

Kommunens vurdering

Siden ansøger indsendte ansøgningen i husdyrgodkendelse.dk er det blevet muligt at se BAT-niveauet direkte udregnet i det digitale skema ud fra "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)", der er oplyst af miljøstyrelsen. Der er beregnet et BAT-niveau på 10.184 kg NH₃-

N/år. Den ansøgte produktions ammoniakniveau på 10.142 kg NH₃-N/år ligger dermed under, og ansøgningen lever op til kravet om BAT med hensyn til ammoniak.

For at opnå det oplyste ammoniakniveau har ansøger har valgt, at anvende valg af staldsystem, overdækning af gyllebeholdere og fodringstiltag.

Udvidelsen medfører ifølge beregningerne en meremission på 8.097 kg NH₃-N/år.

Det generelle krav om reduktion af ammoniaktab fra stald og lager er opfyldt med 238 kg N/år fremgår det ifølge beregninger i ansøgningssystemet Husdyrgodkendelse.dk.

Kommunen vurderer derfor, at det ansøgte projekt opfylder BAT-krav samt lever op til Miljøstyrelsens ammoniakreduktionskrav. Relevante vilkår er stillet under de enkelte afsnit.

Påvirkning af naturområder

I dette afsnit har Svendborg Kommune vurderet en eventuel ammoniakbelastning på nærliggende naturområder.

Baggrundsbelastningen i området omkring ejendommen er ifølge data på Miljøportalen 12,6 kg N/ha/år.

Husdyrloven fastsætter rammer for belastningen med ammoniak af særlige naturområder jf. lovens § 7. Den ammoniakfølsomme natur opdeles i tre kategorier: kategori 1, 2 og 3.

Kommunen har lavet beregning til flere naturområder ud over det som er kommet ind i ansøgningen. Kommunes og ansøgers målinger og beregninger til nærmeste naturområder er vist i følgende skema:

	Navn	Kategori ▲	Opretter	Kumulation	Ruhed	Merdeposition [kgN]	Totaldeposition [kgN]
	natura 2000	1	Myndighed	To eller flere ejendomme	Mk	+0,1	0,1
	Rigkær 7230 - Vejlen SV - Naturområde 1	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,1
	Rigkær 7230 - Vejlen SØ - Naturområde 2	1	Ansøger	En ejendom	Bn	+0,1	0,1
	Rigkær 7230 - Vejlen NV - Naturområde 3	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,1
	Natura 2000 område - Vejlen - grænsen til området	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,2
	Kystlagune 1150 - Vejlen	1	Ansøger	En ejendom	Bn	+0,1	0,1
	Overdrev indenfor Natura 2000 - Naturområde 4	1	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
	syd	2	Myndighed	Nul ejendomme	Bn	+0,0	0,0
	Overdrev NØ for ejendom udenfor Natura 2000	2	Ansøger	En ejendom	Bn	+0,1	0,1
	skov syd	3	Myndighed	Nul ejendomme	S	+0,2	0,2
	Mose - Ny Søby V - Naturområde 5	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,1
	Strandeng Tåsinge - Naturområde 6	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,1	0,1
	Mose NØ - Naturområde 7	3	Ansøger	Nul ejendomme	Bn	+0,2	0,2

Ved kategori 1 natur, skal der foretages en vurdering i forhold til kumulationsmodellen jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3. Bemærk at den angivne værdi i kolonnen "kumulation" anvendes ikke til beregning af deposition.

Kategori 1-natur

Kategori 1-natur er de Natura 2000-naturtyper, som er omfattet af husdyrgodkendelseslovens § 7, stk. 1, nr. 1. Det er de ammoniakfølsomme naturområder, der er udpegningsgrundlag for det internationale naturområde, og som Naturstyrelsen har kortlagt i forbindelse med Natura 2000-planlægningen. Kategori 1-natur omfatter desuden heder og overdrev inden for de internationale naturbeskyttelsesområder, der ikke er nævnt oven for, men som er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3.

Kommunen skal stille krav om, at den totale kvælstofdeposition maksimalt må udgøre 0,7 kg N/ha/år, dog 0,4 eller 0,2 kg N/ha/år, hvis der findes 1, eller mere end 1 husdyrbrug i nærheden.

Som angivet på kort ovenfor er der ved Tåsinge Vejle (Vejlen) arealer, der er kortlagt som habitatnaturtyper 7230 Riggær.

Natura 2000-område nr. 127 Sydfynske Øhav.

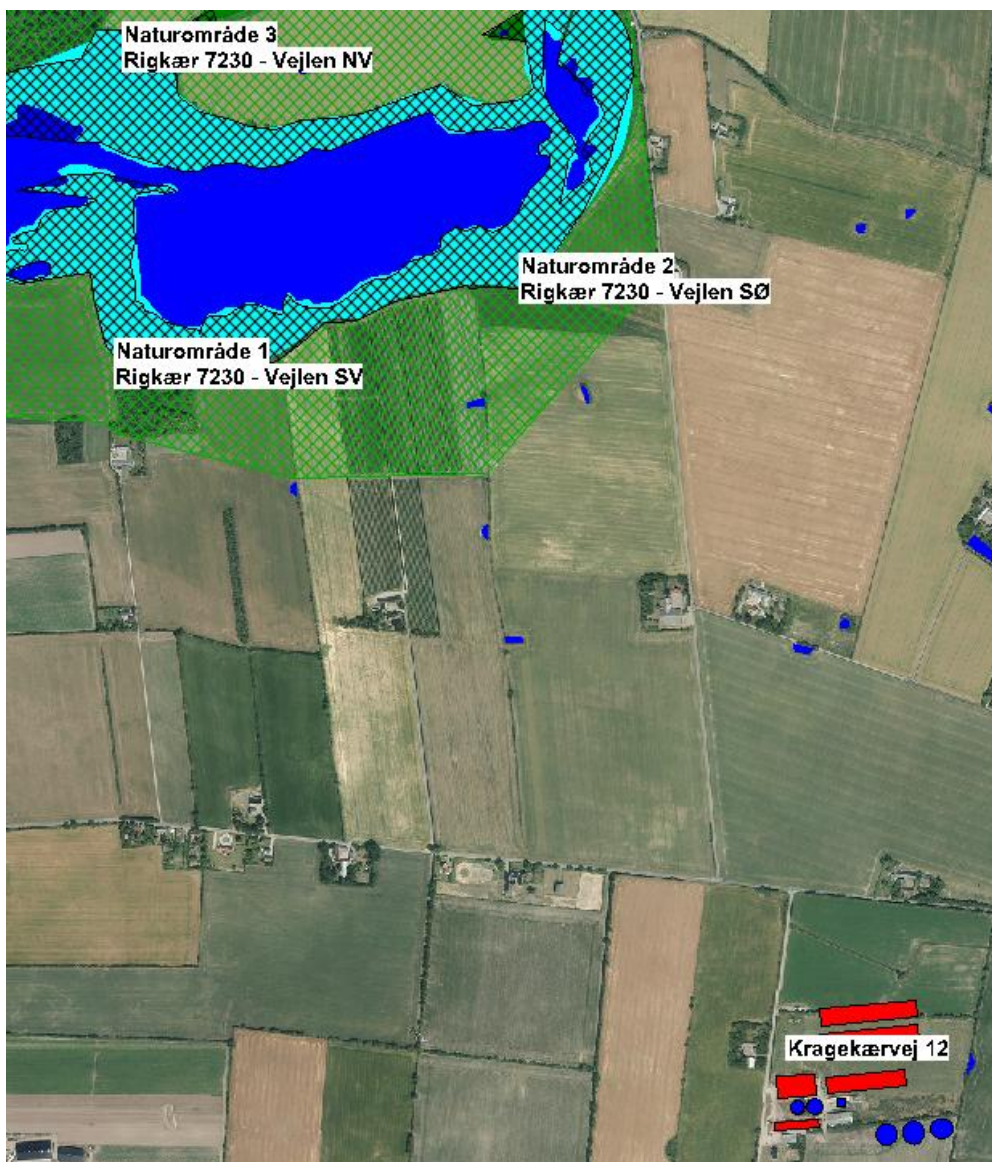
Udpegningsgrundlag naturtyper: sandbanker, vadeblader, kystlaguner og søer, større lavvandede bugter og vige, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, kystklinter/-klipper, enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, grågrønne klitter, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks, vandløb, tørre kalksandsoverdrev, kalkoverdrev, sure overdrev, urtebræmmer eller skyggende skovbryn, avneknippemoser, kildevæld med kalkholdigt vand, rigkær, bøgeskove på muldbund, egeblandskov samt elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlag Bilag II-art: Klokkefrø, Stor vandsalamander, Sumpvindelsnegl, Skæv vindelsnegl.

Bilag IV-art: Klokkefrø, Springfrø, Strandtudse, Grønbroget Tudse, Stor vandsalamander, Markfirben. Der kan være Vandflagermus, Dværgflagermus, Brunflagermus og Sydflagermus.

Fredede arter: Snog, Stålmorm, Almindeligt Firben, Grøn frø, Butsnudet frø, Skrubtudse, Lille vandsalamander, Majgøgeurt, Kødfarvet gøgeurt, Tyndakset gøgeurt, Ægbladet fliglæbe, Skov-hullæbe, Læge-stokrose

De tre nærmeste kategori 1-naturområder er tre Riggær (naturtype 7230) ved Vejlen, ca. 1 km NV for produktionen (Naturområde 1, 2 og 3, se kortudsnit nedenfor). Alle tre Riggær vurderes at have en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år. Beregninger på husdyrgodkendelse.dk viser, at med den ansøgte udvidelse vil alle tre Riggær få en totaldeposition på 0,1 kg N. Desuden findes der mellem de tre rigkær et område, som er kortlagt som kystlagune (naturtype 1150), der også er udpegningsgrundlag for habitatområdet.

Oversigtskort med § 7-naturområder, kategori 1, og med grønnet habitatområde og tværstribet § 3-natur.

Kommunen vurderer, at da den totale kvælstofdeposition er på 0,1 kg N (til alle tre rigkær og kystlagunen) og dermed ligger under grænsen på maksimalt 0,7 kg N/ha/år, dog 0,4 eller 0,2 kg N/ha/år, hvis der findes 1, eller mere end 1 husdyrbrug i nærheden er lovens krav overholdt.

Der findes også et overdrev inden for de internationale naturbeskyttelsesområder. Overdrevet ligger ca. 2,5 km S for ejendommen (naturområde 4, se kortudsnit nedenfor). Overdrevet vurderes at have en tålegrænse på 20-25 kg N/ha/år. Beregninger på husdyrgodkendelse.dk viser, at med den ansøgte udvidelse vil overdrevet få en totaldeposition på 0,0 kg N. Da baggrundsbelastningen er på 12,6 kg N/ha/år, er tålegrænsen ikke overskredet for Kategori 1-naturtypen. Kommunen vurderer, at da den totale kvælstofdeposition er på 0,0 kg N og dermed ligger under grænsen på maksimalt 0,7 kg N/ha/år, dog 0,4 eller 0,2 kg N/ha/år, hvis der findes 1, eller mere end 1 husdyrbrug i nærheden er lovens krav overholdt.

Oversigtskort med § 7-naturområde, kategori 1, og med grønnet habitatområde og tværtribet § 3-natur.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune at udvidelsen af produktionen på Kragekærvej 12 ikke vil have væsentlig negativ påvirkning af ammoniakfølsom kategori 1-natur.

Kategori 2-natur

Kategori 2-natur er ammoniakfølsom natur udenfor Natura 2000-områderne, nærmere bestemt: Højmoser, lobeliesøer samt § 3-beskyttede heder større end 10 ha, og § 3-beskyttede overdrev større end 2,5 ha. Der er krav om en maksimal totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Nærmeste kategori 2-område er et 5,6 ha stort overdrev, der ligger ca. 5,3 km NØ for ejendommen. Overdrevet er A-målsat og vurderes at have en tålegrænse på 10-15 kg N/ha/år. Beregninger på husdyrgodkendelse.dk viser, at med den ansøgte udvidelse vil overdrevet få en totaldeposition på 0,1 kg N/ha/år og merdepositionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,1 kg N/ha/år. Totaldepositionen ligger under grænsen på maksimalt 1,0 kg N/ha/år i totaldeposition, og lever derfor op til lovens krav.

Der er ikke andre kategori 2-områder i nærheden, og samlet set vurderer Svendborg Kommune at produktionsudvidelsen ikke vil have væsentlig negativ påvirkning af ammoniakfølsom kategori 2-natur.

Kategori 3-natur

Kategori 3-natur er ammoniakfølsomme naturtyper udenfor Natura 2000-områder, som ikke allerede er omfattet af kategori 1 og 2, dvs. § 3-beskyttede heder større end 10 ha, § 3-beskyttede overdrev større end 2,5 ha, og alle § 3-beskyttede moser. Derudover også ammoniakfølsomme skove.

I modsætning til kategori 1- og 2-natur, er der ved kategori 3-natur ikke sat krav til den maksimale totaldeposition. Kommunen har mulighed for at stille krav om maksimal merdeposition på 1,0 kg N/ha/år.

Der findes tre områder med kategori 3-natur henholdsvis en strandeng og to moser.

Strandengen (naturområde 6 på kort nedenfor) ca. 2 km NV for ejendommen. Strandengen er C-målsat. Merdepositionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,1 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 0,1 kg N/ha/år. Merdepositionen ligger altså under grænsen på max 1 kg N/ha/år, og lever derfor op til lovens krav, da der som nævnt ovenfor ikke er krav til totaldeposition på kategori 3-natur i husdyrloven.

Den ene mose (naturområde 5 på kort nedenfor) ca. 1,7 km V for ejendommen. Mosen er C-målsat. Merdepositionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,1 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 0,1 kg N/ha/år. Merdepositionen ligger altså under grænsen på max 1 kg N/ha/år, og lever derfor op til lovens krav, da der som nævnt ovenfor ikke er krav til totaldeposition på kategori 3-natur i husdyrloven.

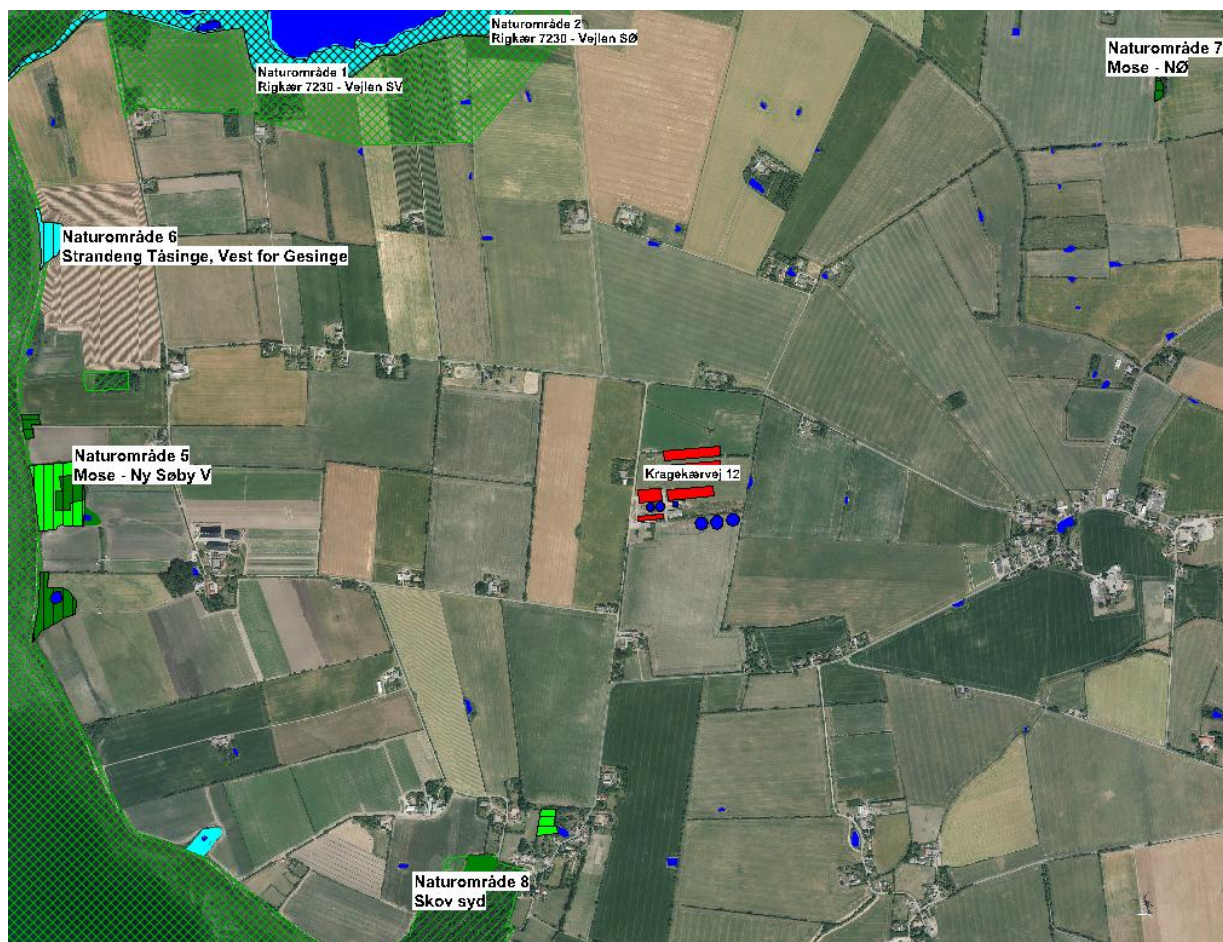
Den sidste mose (naturområde 7 på kort nedenfor) ca. 1,7 km NØ for ejendommen. Mosen er D-målsat. Merdepositionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,3 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 0,3 kg N/ha/år. Merdepositionen ligger altså under grænsen på max 1 kg N/ha/år, og lever derfor op til lovens krav, da der som nævnt ovenfor ikke er krav til totaldeposition på kategori 3-natur i husdyrloven.

Ammoniakfølsom skov:

Nærmeste kategori 3-ammoniakfølsomme skov er den ca. 1 ha store Skovballe Have v. Skovballe, ca. 1,1 km SV for ejendommen (Naturområde 8 på kort nedenfor). Skoven fremstår som skov på historiske kort fra 1797, og vurderes derfor som ammoniakfølsom. Merdepositionen er i Husdyrgodkendelse.dk beregnet til 0,2 kg N/ha/år, mens totaldepositionen er på 0,2 kg N/ha/år. Merdepositionen ligger altså under grænsen på max 1 kg N/ha/år, og lever derfor op til lovens krav, da der som nævnt ovenfor ikke er krav til totaldeposition på kategori 3-natur i husdyrloven.

De ovenstående § 3-beskyttede områder er del af naturnetværk/økologisk forbindelse i kommuneplan 2013-25. Retningslinjerne for varetagelse af naturbeskyttelsesinteresserne er, at bebyggelse og etablering af anlæg kan finde sted, såfremt naturkvalitetsmålene samt hensynet til søer, vandhuller og kilder med særlige biologiske interesser ikke herved tilsidesættes.

Svendborg Kommune vurderer, at det atmosfæriske ammoniakbidrag fra ejendommen ikke vil ændre den økologiske forbindelses tilstand pga. afstanden, og den deraf følgende atmosfæriske opblanding, og at naturbeskyttelsesinteresserne i forhold til den økologiske forbindelse ikke tilsidesættes i det ansøgte projekt.

Oversigtskort med § 3-naturområder og med grøntnet habitatområde.

Samlet vurdering af kategori 1, 2 og 3 natur

Ud fra disse forhold er det kommunens samlede vurdering, at naturområder omfattet af lovens § 7 ikke påvirkes væsentligt ved den ansøgte udvidelse af produktionen på Kragekærvej 12 og, at ansøgningen overholder de generelle beskyttelseskrav. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til driften.

Der er ingen fredede naturområder i nærheden af produktionen, og ingen områder, der er omfattet af handleplan for naturpleje eller anden planlagt naturindsats.

Samlet vurdering af natur

Svendborg Kommune vurderer samlet, at udvidelsen ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, ammoniakfølsomme skove og naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrgodkendelseslovens § 7. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til driften.

Påvirkning af arter med særligt strenge beskyttelseskrav (bilag IV-arter)

I Danmark findes der 76 dyre- og plantearter, der er omfattet af EF-Habitatdirektivets (EF-direktiv af 21.5.1992 (92/43/EØF)) Bilag IV, deraf navnet Bilag IV-arter, som særlig strengt beskyttet i det naturlige udbredelsesområde, ifølge direktivets artikel 12. Beskyttelsen indebærer bl.a. forbud mod beskadigelse eller ødelæggelse af arternes levesteder og yngle- og/eller rasteområder, både indenfor og udenfor Natura 2000-områderne. Dette er for at sikre at arterne kan opnå "gunstig bevaringsstatus".

Udover beskyttelseskrævende Bilag IV-arter skal ansøgningen vurderes i forhold til rødlistede og fredede arter.

I Svendborg Kommune er der registreret følgende Bilag IV-dyrearter: Marsvin, Hasselmus, Dværgflagermus, Vandflagermus, Sydflagermus og Brunflagermus, Markfirben, Klokkefrø, Spidssnudet frø, Springfrø, Strandtudse, Grønbroget tudse og Stor vandsalamander. Der er ikke registreret bilag IV-plantearter i Svendborg Kommune.

Flagermus yngler og overvintrer fortrinsvis i hule træer eller gamle bygninger, og søger bl.a. føde langs skovbryn og levende hegn.

Både frøer og vandsalamander yngler i småsøer og vandhuller. Padderne forlader vandhullerne efter yngletiden, og opholder sig og overvintrer i områdets småskove, levende hegn og sten- og jorddiger.

Alle padder og krybdyr, og alle orkidéarter er desuden fredede i Danmark. Svendborg Kommune har ikke kendskab til fredede eller rødlistede arter i området.

Kommunens vurdering

Ved godkendelse af projekter skal kommunen vurdere, om projektet beskadiger eller ødelægger yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for Bilag IV-arterne. Projektet kan kun godkendes, hvis der ikke sker beskadigelse eller ødelæggelse, herunder gradvis forringelse, af yngle- eller rasteområder jf. Habitatbekendtgørelsens § 11 (Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter BEK nr. 408 af 01/05/2007) og Naturbeskyttelseslovens § 29a (Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse LBK nr 951 03/07/2013).

Udvaskningen af næringssalte, inkl. bidraget fra landbruget, er med til at forringe havmiljøets tilstand og derved påvirke Bilag IV-arten marsvin. I denne sammenhæng har bidraget fra indeværende projekt dog ikke i sig selv en væsentlig betydning for marsvinets bevaringsstatus i det nærliggende Natura 2000-område.

Områdets mange småbiotoper: sten- og jorddiger, småskove, levende hegn og små udyrkede markarealer, er meget vigtige for agerlandets dyre- og planteliv. De fungerer som ledelinjer, yngle-, raste- og overvintringssted for områdets bilag IV-arter og fredede arter. Kommunen vurderer dog, at da der er tale om en fortsættelse af markdriften, vil småbiotopernes funktion være uændret og ikke næringsstofbelastet væsentligt som følge af udspredding fra husdyrbruget.

Kragekærvej er beliggende i det naturlige udbredelsesområde for arter opført på habitatdirektivets bilag IV. Kommunen har dog ikke kendskab til konkrete forekomster af arterne eller deres levesteder i nærheden af Kragekærvej. Det kan dog forventes at arterne springfrø, stor vandsalamander og sydflagermus findes i området.

Der er ca. 11 vandhuller/søer i alt indenfor 1.000 m fra ejendommen.

Der er 1 vandhul indenfor 300 m fra staldanlægget de resterende 10 vandhuller ligger mere end 300 m væk. Svendborg Kommune har ikke kendskab til om vandhullet er ynglelokalitet for springfrø eller stor vandsalamander. De 10 af vandhullerne ligger så langt væk med hensyn til grænsen for hvor ammoniakudledningen fra husdyrbruget ikke kan skilles fra den diffuse forurening. Af samme grund vurderer Svendborg Kommune, at produktionsudvidelsen ikke vil have en væsentlig negativ påvirkning af eventuelle bilag IV-arter i de nærmeste vandhuller.

Samlet set vurderer kommunen derfor, at den ansøgte udvidelse på ejendommen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for områdets særligt beskyttede arter. Det er kommunens vurdering, at der ikke vil blive påvirket levesteder for bilag IV arter som følge af husdyrudvidelsen og arterne forventes derfor heller ikke at blive påvirket. Der stilles derfor ikke vilkår i forhold til områdets særligt beskyttede arter.

Lugt

Den primære kilde til lugt fra dyrehold er lugtmission fra stalde. Der vil også kunne forekomme lugt fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning. Der foreligger dog kun data og modeller, der kan beregne lugtbelastningen fra stalde til omgivelserne. Det betyder, at lugtgener fra gødningsopbevaringsanlæg og ved udbringning primært reguleres ved generelle regler om bla. flydelag/overdækning af gyllebeholder, samt tidspunkter for, hvornår husdyrgødning må udbringes jf. bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. (Bek. nr. 1318 af 26. november 2015).

Lugtbelastningen fra stalde angives ved en række beregnede geneafstande og tilhørende genekriterier. Afstanden til naboer skal være længere end de beregnede geneafstande for, at genekriterierne kan overholdes.

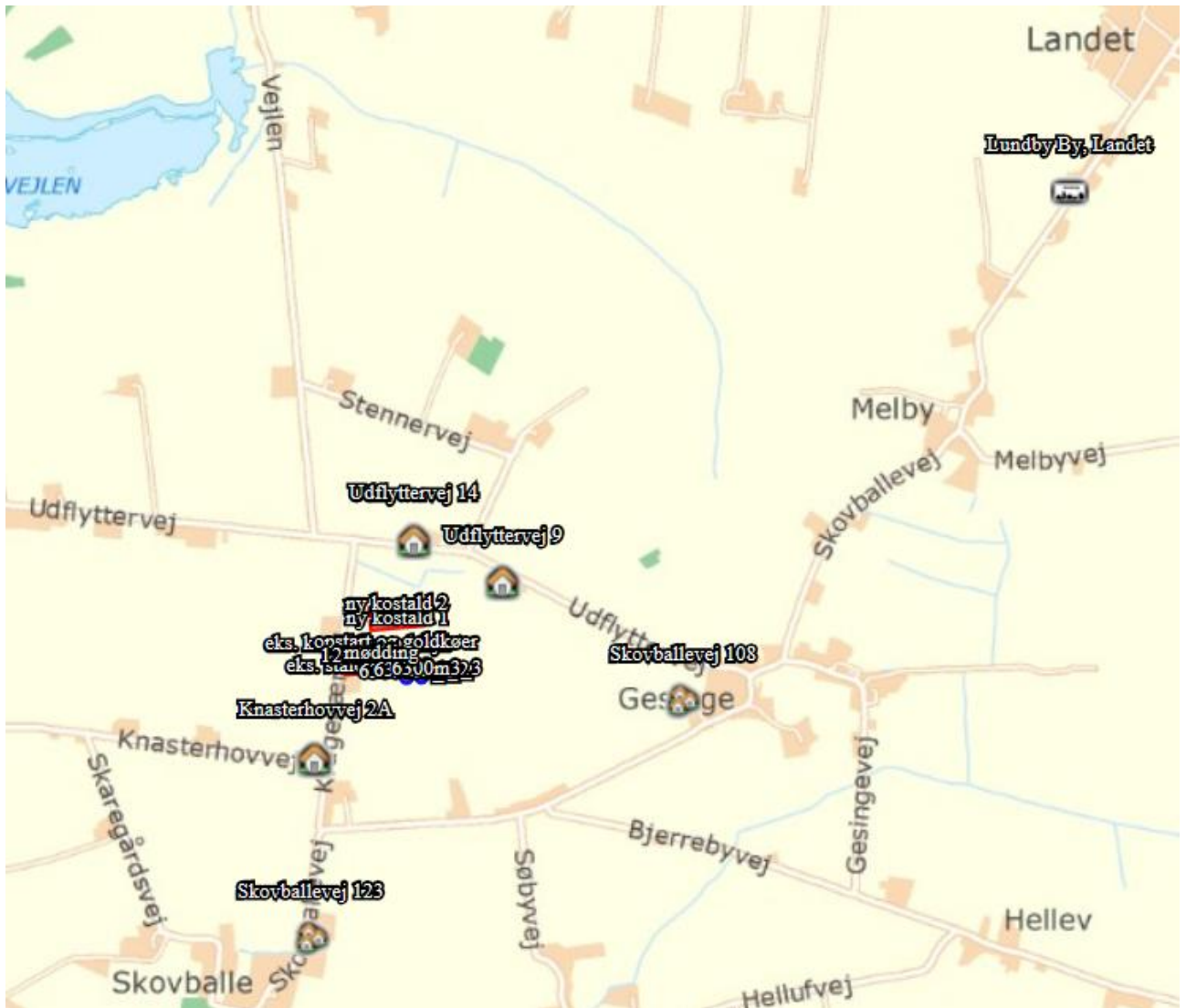
Beregningen af geneafstandene foretages både med NY model (tager udgangspunkt i ny lugtvejledning og OML- Operationelle Multi Luftforureningsmodel) og FMK-modellen (Vejledende retningslinier for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK 2. udgave maj 2002). Den model, der beregner den længste geneafstand anvendes. Der er for hver beregningsmodel fastsat tilhørende genekriterier.

Resultater

I beregningen af lugtmissionen fra staldanlægget er det den NY lugt-model, der beregner den længste geneafstand både i forhold til følgende boliger og områdetyper:

- Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Enkeltbolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger

Svendborg Kommune og ansøger har udpeget de nærmeste boliger og områder indenfor disse kategorier. Der er i beregningerne valgt at beregne til de nærmeste 3 enkeltliggende boliger (Udflyttervej 9 og 14, og Knasterhovvej 2), de to nærmeste boliger i samlet bebyggelse (Skovballevej 108 og 123), og til nærmeste byzoneområde (Landet). Placeringen af de forskellige områder og boliger er vist på det efterfølgende oversigtskort.

Kort med angivelse af nærmeste enkeltliggende boliger, samlet bebyggelse og byzone.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven reduceres de model-beregnete geneafstande, hvis husdyrbruget er placeret nord for de omkringboende. Omvendt forøges geneafstanden, hvis der er andre husdyrbrug over 75 DE, indenfor 300 m fra byzone og lign. eller samlet bebyggelse eller 100 m fra enkeltliggende boliger. Desuden bortscreenes de staldafsnit, som ligger længere væk end 1,2 gange geneafstanden.

De beregnede geneafstande for boligerne på Knasterhovvej 2A og Skovballevej 123 er korrigeret i forhold til vindretning. Derudover er en række staldafsnit bortscreenet i beregningerne for henholdsvis enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone mv..

Kommunen har lavet en scenarieberegning i husdyrgodkendelse.dk hvor malkecenteret er indtegnet som et staldafsnit idet en malkestald efter husdyrgodkendelseslovens definitioner betragtes som et staldafsnit og indgår i beregningen af lugtgeneafstanden. Scenarieberegningen viser at resultatet af lugtberegningen ikke ændres i forhold til det der angivet nedenfor. Dette blandt andet med baggrund i at malkecenteret ligger inde imellem de andre stalde.

Nedenstående tabel viser de vægtede gennemsnitsafstande til de nærmeste naboer og de beregnede geneafstande for både nudrift og ansøgt drift.

Samlet resultat af lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscreenet	Genekriterie overholdt
+ Udflyttervej 9	0	NY	49,60	0,00	49,60	0,00	363,67	Nej	Ja
+ Udflyttervej 14	0	NY	238,64	0,00	238,64	0,00	272,28	Nej	Ja
+ Knasterhøjvej 2A	0	NY	22,04	18,93	17,63	15,14	359,83	Nej	Ja
+ Skovballevej 108	0	NY	770,18	96,42	770,18	96,42	981,43	Ja	Ja
+ Skovballevej 123	0	NY	24,51	0,00	22,05	0,00	882,62	Nej	Ja
+ Lundby By, Landet	0	NY	1.024,60	145,84	1.024,60	145,84	2.611,70	Ja	Ja

Bebyggelsestyper

Enkeltbolig

Enkeltbolig forstås som en enkelt beboelsesbygning, som ikke er del af en ejendom med landbrugspligt efter landbrugslovens regler og heller ikke er ejet af driftsherren for det ansøgte anlæg.

Samlet bebyggelse

Ved samlet bebyggelse forstås, at der inden for en afstand af 200 meter fra en beboelsesbygning ligger mere end 6 andre beboelsesbygninger på hver sin samlede faste ejendom.

Byzone

Byzone forstås som et eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.

Kommunens vurdering

Det fremgår af ansøgningsystemets beregninger, at husdyrlovens genekriterier for lugt kan overholdes i forhold til:

- Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde.
- Samlet bebyggelse i landzone mv. eller område i landzone, der i en lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.
- Enkeltbolig uden landbrugspligt, og som ikke ejes af ansøger

Svendborg Kommune vurderer derfor, at der ikke skal stilles særlige vilkår til lugtemissionen fra staldanlægget mv. Men kommunen vurderer at der skal stilles vilkår om at hvis der opstår væsentlige lugtgener efter tilsynsmyndighedens vurdering skal der foretages lugtreducerede tiltag m.v.

Fastsættelse af vilkår

Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige lugtgener skal der foretages lugtreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Tilsynsmyndigheden kan stille krav om lugtmåling el. lign., dog maksimalt én gang pr. år. Inden målinger eller beregninger foretages skal disse godkendes af tilsynsmyndigheden.

Støj

Støj fra husdyrbrug forekommer dels fra selve driften og dels fra transport til og fra ejendommen. Det betyder, at driftsstøjen inkluderer støj fra stationære støjkilder og fra den interne transport på ejendommen. I dette afsnit vurderes udelukkende driftsstøjen fra de stationære kilder.

Ansøgers oplysninger

De primære støjkilder og driftsperioder er angivet i nedenstående tabel.

Nr.	Støjkilde	Ansøgt drift			Bemærkning
		Driftstid/døgn (t)	Periode	Placering af støjkilde	
1	Foderblanding	8 timer mellem kl. 06.00-18.00	Dagligt	På den østlige side af den nye foderlade	Foderblandingen er traktordrevet (traktor ved lave omdrejninger/tomgang)
2	Korntørringsanlæg	24 timer	14 dage om året	Siloer	

Ansøger har oplyst, at der vil forekomme transporter til og fra ejendommen i en periode på 4-5 timer om dagen. Derudover er det oplyst, at der i malkecenteret og i værkstedet er placeret kompressorer – begge er dog placeret indendørs. Foder tippes af ved foderladen og snegles ind herfra. På sigt vil der være mulighed for, at der i foderladen placeres en kornvalse. Endelig er der en eldrevet dykpumpe i fortanken.

Placeringen af de primære støjkilder fremgår af det efterfølgende kortbilag:

Kommunens vurdering

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning nr. 5/1984, bør støj fra landbrugsdrift ikke være større ved de omkringliggende boliger end de grænseværdier, der er vist i den efterfølgende tabel.

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencelydtrykket 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Svendborg Kommune vurderer, at der skal stilles vilkår om, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser skal overholdes.

Ansøger har angivet to primære støjkluder, svarende til foderblanding og kornrøringsanlægget. Derudover er der en række støjkluder, der dog er placeret indendørs eller i lukkede anlæg/tanke. Svendborg Kommune vurderer på den baggrund, at støjbidraget fra disse kluder vil være uvæsentligt.

I det efterfølgende foretages der en vurdering af, om driften af de primære støjkluder med stor sandsynlighed kan overholde de fastsatte støjgrænser eller om, der er behov for en egentlig støjdokumentation. Vurderingen foretages på baggrund af en beregning, der kan sidestilles med en orienterende støjmåling. Det betyder, at ved vurderingen af beregningsresultatet inddrages en usikkerhed på 5 dB(A).

På baggrund af de oplyste støjkluders placering, kildestyrke og driftstid har Svendborg Kommune foretaget beregninger af støjbelastningen ved 5 omkringliggende boliger svarende til boligerne på Knasterhovvej 2/2A og 8, Skovballevej 124, Udflyttervej 9 og 14. I overensstemmelse med Natur- og Miljøklagenævnets praksis ses der bort fra boligen på Kragekærvej 11, da denne bolig ejes af ansøger. Der beregnes ikke til nærmeste bolig mod nordvest, da denne bolig er placeret mere end 500 m fra de primære støjkluder på Kragekærvej 12. Placeringen af de omkringliggende boliger, er vist på det efterfølgende oversigtskort.

I vedlagte bilag 2 fremgår de anvendte kildestyrker samt øvrige forudsætninger for beregningerne.

Resultatet af beregningen fremgår af den efterfølgende tabel.

Beregning uden støjreducerende tiltag	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
Beregningspunkt			
Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Knasterhovvej 2/2A	55	55	55
Kragekærvej 2	54	54	54
Skovballevej 124	53	52	53
Udflyttervej 9	53	53	53
Udflyttervej 14	43	-	43

Det skønnes, at beregningerne er behæftet med en usikkerhed på +/- 5 dB(A). Såfremt det med rimelig sikkerhed skal kunne fastslås, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes, skal resultatet plus usikkerheden være mindre end eller lig med de fastsatte støjgrænser. Tal fremhævet med kursiv angiver, at den fastsatte støjgrænse med stor sandsynlighed ikke kan overholdes.

Når usikkerheden inddrages fremgår det af den gennemførte beregning, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, hverken i dag-, aften- eller nat timerne ved én eller flere af de omkringliggende boliger.

Svendborg Kommune har vurderet, at støjen fra anlægget kan begrænses, hvis kildestyrken på korntørringsanlæggets blæsere reduceres til mindst 90dB(A), og foderblandingen ikke foregår i aften- og nat timerne. Ansøger er orienteret om disse tiltag, og det er aftalt, at disse tiltag anvendes til begrænsning af støjen i omgivelserne. Med udgangspunkt i dette har Svendborg Kommune gennemført en ny beregning af støjbelastningen i omgivelserne, og resultatet fremgår af den efterfølgende tabel.

Beregning med støjreducerende tiltag	Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)
Beregningspunkt				
Støjgrænser	55 dB(A)	45 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)
Knasterhovvej 2/2A	43	<i>43</i>	35	35
Kragekærvej 2	43	<i>43</i>	34	34
Skovballevej 124	42	<i>42</i>	32	32
Udflyttervej 9	44	<i>44</i>	33	33
Udflyttervej 14	43	<i>43</i>	-	-

Det fremgår af beregningerne og ovenstående tabel, at når de støjreducerende tiltag anvendes, kan støjgrænserne med stor sikkerhed overholdes på hverdage fra kl. 07.00-18.00 og lørdage fra kl. 07.00-14.00 samt i aften- og nat timerne. I perioderne lørdage fra kl. 14.00-18.00 og søn- og helligdage fra kl. 07.00-18.00 er der – når usikkerheden inddrages – risiko for, at støjgrænserne ikke kan overholdes. Årsagen til dette skyldes driften af foderblandingen.

Da hensynet til dyrenes velfærd må vægtes højt i denne sammenhæng accepterer Svendborg Kommune, at foderblanding skal kunne foregå på alle dage i perioden fra kl. 07.00-18.00. Da der udelukkende er tale om en risiko for overskridelse af støjgrænsen i de nævnte perioder, stilles der ikke vilkår med krav om støjdemning af foderblandingen. Hvis det i forbindelse med en klage eller kontrolmåling konstateres, at den fastsatte støjgrænse reelt overskrides vil tilsynsmyndigheden have mulighed for at meddele påbud om begrænsning af generne. Hvis der i denne situation gennemføres en kontrolmåling efter Miljøstyrelsens vejledninger og som en "Miljømåling – ekstern støj", skal resultatet vurderes uden hensyntagen til usikkerheden. Gennemføres målingen, som en orienterende måling eller beregning, skal resultatet plus usikkerheden vurderes i forhold til de fastsatte støjgrænser.

I forhold til, at der på korntørringsanlægget skal opnås en kildestyrke på maksimalt 90 dB(A), er det Svendborg Kommunes vurdering, at dette sandsynligvis kun er muligt, hvis der etableres afskærmning omkring alle blæsere. En afskærmning skal etableres i støjdæmpende materiale, og skal dække hele blæseren. Endelig skal Svendborg Kommune have forelagt dokumentation for, at korntørringsanlæggets kildestyrke ikke er større end 90 dB(A), og anlægget må ikke tages i brug, før kommunen har accepteret den fremsendte dokumentation. Dokumentationen kan bestå af et datablad fra leverandøren med angivelse af blæsernes kildestyrke i dB(A), sammen med en redegørelse for, hvordan afskærmningen er etableret. Alternativt kan der gennemføres en kildestyrkemåling på en af anlæggets blæsere efter Miljøstyrelsens retningslinjer for "Miljømåling – ekstern støj". Kommunen skal kontaktes inden en miljømåling gennemføres. Der stilles vilkår i henhold til dette.

Det er derudover Svendborg Kommunes vurdering, at der skal stilles et generelt vilkår om at, hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinjer.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling – ekstern støj".

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 måneder efter, at resultatet foreligger, sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Fastsættelse af vilkår

Husdyrbrugets samlede bidrag til det ækvivalente, korrigerede støjniveau målt i dB(A) og målt i ethvert punkt ved naboer eller deres opholdsarealer må ikke overstige følgende værdier:

Mandag-fredag kl. 7-18 (8 timer) Lørdag kl. 7-14 (7 timer)	Alle dage kl. 18-22 (1 time) Lørdag kl. 14-18 (4 timer) Søn- og helligdag kl. 7-18 (8 timer)	Alle dage kl. 22-7 (½ time)	Alle dage kl. 22-7 Maksimal værdi
55 dB(A)	45 dB(A)	40 dB(A)	55 dB(A)

Støjbidraget (bortset fra maksimalværdien) måles som det ækvivalente, konstante, korrigerede støjniveau i dB(A) (referencydtrykket 20 µPa). Tallene i parenteserne angiver midlingstiden inden for den pågældende periode.

Kildestyrken på hver af korntørringsanlæggets blæsere må maksimalt være 90 dB(A).

Inden ibrugtagning af korntørringsanlægget, skal der sendes dokumentation til tilsynsmyndigheden for blæsernes kildestyrke. Dokumentationen skal fremlægges på én af følgende måder:

- Datablad fra leverandør af korntørringsanlægget med angivelse af blæserens kildestyrke i dB(A), eller
- en kildestyrkemåling af blæseren i henhold til Miljøstyrelsens gældende vejledninger og lovgivning for udførelse af en "Miljømåling - ekstern støj". Målingen skal være udført af et akkrediteret firma eller person, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre "Miljømåling - ekstern støj".

Hvis dokumentationen viser, at blæsernes kildestyrke er større end 90 dB(A), skal der sammen med dokumentationen sendes en redegørelse for, hvordan blæsere støj dæmpes til en maksimal kildestyrke på 90 dB(A). En eventuel afskærmning skal udformes i støj dæmpende materiale, og skal dække hele blæseren, og skal være gennemført inden ibrugtagning af korntørringsanlægget.

Foderblanding må foregå på alle dage fra kl. 07.00-18.00.

Der skal føres journal for eventuelle afvigelser for foderblandings driftstidspunkt. Journalen skal indeholde en angivelse af dato, varighed og årsag til afvigelsen. Journalen skal kunne fremvises ved tilsyn og skal opbevares for de seneste 5 år.

Hvis tilsynsmyndigheden anser det for nødvendigt, skal den ansvarlige for husdyrbruget dokumentere, at de fastsatte støjgrænser kan overholdes. Denne dokumentation kan dog kun kræves én gang årligt.

Dokumentationen skal foretages i form af målinger eller beregninger efter Miljøstyrelsens retningslinjer.

Målingerne/beregningerne skal udføres af en person eller et firma, der er at finde på Miljøstyrelsens sidst reviderede liste over firmaer/personer, der er godkendte til at udføre Miljømåling - ekstern støj.

Målinger/beregninger skal udføres efter Miljøstyrelsens vejledninger om beregning

og målinger af ekstern støj fra virksomheder (Vejledning nr. 5/1984 – Ekstern støj virksomheder, Vejledning nr. 6/1984 – Måling af ekstern støj fra virksomheder, Vejledning nr. 5/1993 – vejledning om beregning af ekstern støj fra virksomheder), og skal desuden være i overensstemmelse med Miljøstyrelsens gældende bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger udført af akkrediterede laboratorier, certificerede personer m.v.

Hvis det kan konstateres, at de fastsatte støjgrænser ikke kan overholdes, skal der senest 2 mdr. efter at resultatet foreligger sendes en redegørelse for, hvordan støjen kan reduceres, så de fastsatte støjgrænser kan overholdes.

Redegørelsen skal indeholde en tidsplan for gennemførelse af eventuelle støjdæmpende foranstaltninger, og et økonomisk overslag over de foreslåede ændringer.

Transport

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være støj, lugt, støv og trafiksikkerhed. Lugtgener vil oftest kun forekomme ved gyllekørsel. Derudover kan der opstå gener som følge af spild på veje, langsomt kørende trafik, tung trafik i landsbyer og lign. – faktorer som kan påvirke trafiksikkerheden for borgerne i området. Støvgener vil oftest kun være et problem ved kørsel på grus- og markveje, og hvis naboerne ligger tæt ved kørselsvejen. Støjgener vil sandsynligvis opleves som værende mest generende i aften- og i de tidlige morgentimer.

Ansøgers oplysninger

Hovedparten af transporterne vil udgøres af mælkebilen, kørsel med husdyrgødning og foder. Transporterne med husdyrgødning er sæsonbetonet og vil være koncentreret om forår- og efterårsmånederne. Det vil sige, at der på dage med gyllekørsel vil være et stort trafikpres omkring ejendommen. Det samme vil være gældende når der laves ensilage.

Udbringningen af husdyrgødning vil være begrænset til få dage om året og arbejdet foretages, så vidt det er muligt, indenfor normal arbejdstid.

Ved udbringning af husdyrgødning tages der hensyn til naboer.

Transporttype	Nudrift		Ansøgt		
	Antal transporter pr. år	Tidspunkt på døgn	Antal transporter pr. år	Tidspunkt pr. døgn	Periode på år
Afhentning af mælk	182	6.00-18.00	365	6.00-18.00	Hver dag
Levering af kraftfoder*	6	6.00-18.00 1 gang pr. mdr.	15	6.00-18.00	Ca. hver 3. uge
Ilægning af grovfoder**	350		800		
Afhentning af døde dyr	12	6.00-18.00 1 gang hver 2. mdr.	24	6.00-18.00	2 gange pr. mdr
Afhentning af dyr	12	6.00-18.00 1 gang pr. mdr.	24	6.00-18.00	2 gange pr. mdr
Gyllekørsel	385		852		Forår/efterår
Dybstrøelse	15		116		
Brændstof	5	6.00-18.00 1 gang hver 2. mdr.	7	6.00-18.00	
Affald	12	6.00-18.00 1 gang pr. mdr.	12	6.00-18.00	1 gang pr. mdr.
Andet/diverse	10	6.00-18.00	15		
Total	983		2.218		

* mineraler m.v.

** i plansområder og transporter med halm

I forbindelse med udvidelsen vil der blive produceret væsentligt mere husdyrgødning på ejendommen end tidligere. Husdyrgødningen skal bringes ud til husdyrbrugets arealer eller til anden modtager. Ved transporter på mere en 10 km vil der blive brugt lukkede lastbiler. Ved transporter under 10 km vil gyllen og dybstrøelsen blive transporteret ved hjælp af en traktor.

Der er en udvidelse af husdyrproduktionen på 568 %, mens antallet af transporter stiger med 126 %. Dette skyldes blandt andet at nuværende transporter udnyttes/fyldes bedre i det ansøgte.

Der hvor der primært sker en forøgelse i kørsel er med husdyrgødning, mælk og grovfoder.

De mest benyttede transportveje er angivet på bilag 3.

Kommunens vurdering

De miljømæssige gener forbundet med transport vil primært være lugt, støj, støv og trafiksikkerhed.

Støjgener kan være et problem i de tidlige morgentimer (- før kl. 08.00) og i aften timerne (efter kl. 18.00). Lugtgener er et problem ved kørsel med gylle. Udover lugtgener ved gyllekørsel kan der opstå gener som følge af spild af gylle på jord og vej, langsomt kørende trafik, tung trafik i landsbyer og. lign. samt stærk slitage på især mindre veje. Støvgener vurderes i denne konkrete sag, at være af mindre betydning, idet transport foregår på asfalterede veje. Trafiksikkerheden påvirkes særligt på smalle veje, der skal håndtere store og brede maskiner.

I forbindelse med ansøgningen er Svendborg Kommunes Trafik og Infrastruktur, Vejdirektoratet og Fyns politi blevet hørt. Svendborg Kommune, Trafik og Infrastruktur har givet følgende kommentar (med kursiv):

Vurdering af gener for naboer langs transportveje i forbindelse med udvidelse af kvægproduktionen på Kragekærvej 12, 5700 Svendborg.

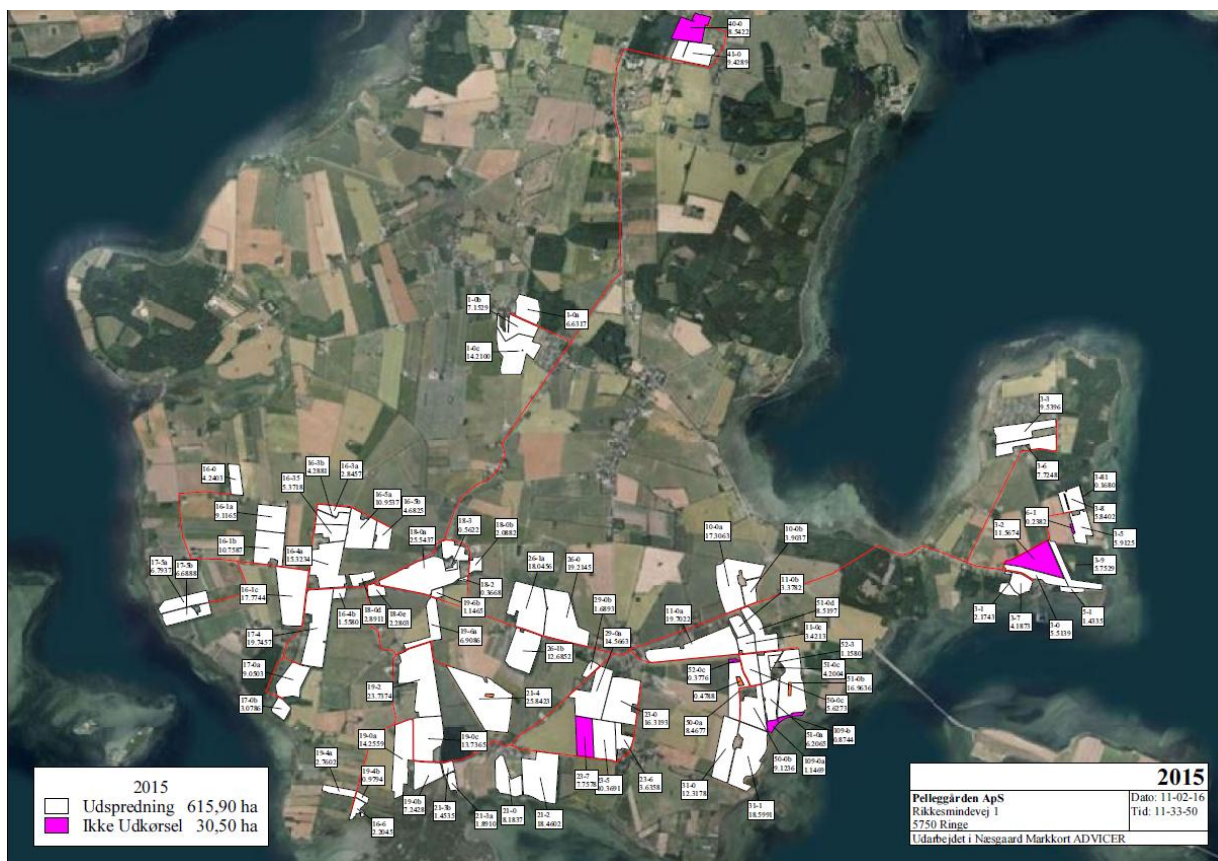
Ansøger har oplyst, at antallet af transporter til og fra ejendommen øges fra 983 til 2218 årligt, svarende til en stigning på 126 %. Da transporterne både skal frem og tilbage, vil antallet af transporter reelt være dobbelt så stor. Stigningen i antallet af transporter skyldes primært transporter med mælk, gylle og grovfoder.

Især transport i forbindelse med ilægning af grovfoder i plansiloer og transport med halm, samt transport af gylle er begrænset til enkelte af årets dage, ligesom transportruten afhænger af hvilke marker der anvendes til hvilken afgrøde.

Da alle transporter sker til og fra Kragekærvej 12, vil ejendomme i nærområdet opleve en væsentlig ændring i antallet af transporter og gener herfra.

Da de oplyste marker med udspreddning af gylle formodes at blive anvendt til lignende i dag (uoplyst fra ansøger), vurderes det derfor ikke at naboer langs transportvejene vil generes væsentligt ved hensynsfuld kørsel.

De oplyste transportveje for kørsel med gylle er vist på nedenstående kort (der også er vedlagt som bilag 3).

Kort med transportruter oplyst af ansøger.

Med henvisning til Svendborg Kommunes klassificering af veje: Gyllekørslen sker på følgende 4 vejklasser, Trafikvej-fordelingsvej, Lokalvej-Bus/skolevej, Lokalvej – Boligvej, Lokalvej-Øvrige samt private fællesveje.

Ansøger har oplyst, at kørsel med gylle, hvor afstanden er mere end 10 km fra Kragekærvej 12, vil forgå i lastbil. Kørsel til markerne omkring ejendommen vil være med traktor. Det er dog vores vurdering, at kun meget få af markerne ligger udenfor en kørselsafstand på 10 km, hvorfor det må formodes, at langt størstedelen af gylletransporten vil foregå med traktor, som vil give øgede lugtgener i forhold til kørsel med lastbil.

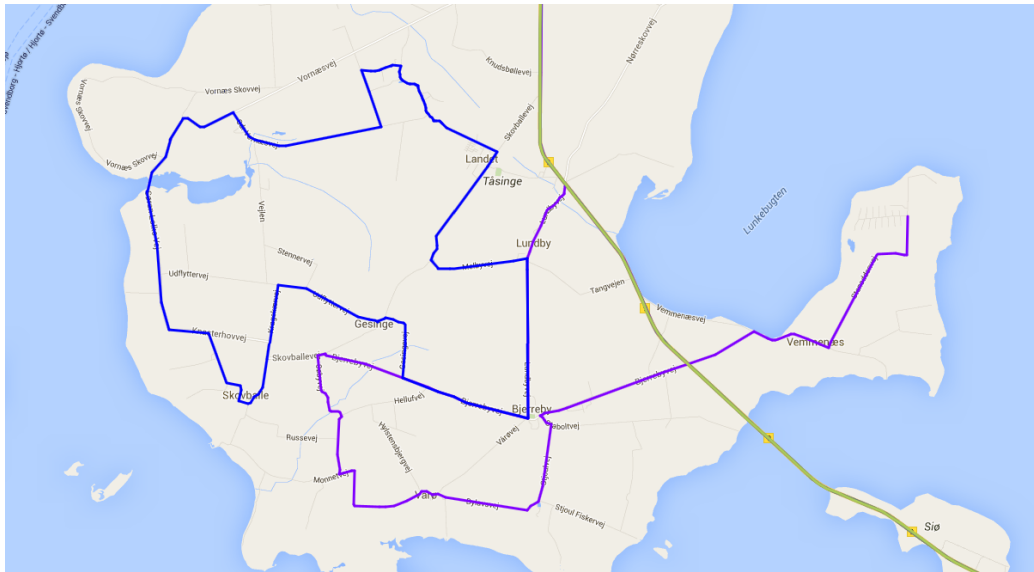
Ved kørsel på vejene gøres der opmærksom på, at transporterne skal overholde Bek. nr. 577 af 6.6.2011 – Bekendtgørelse om køretøjets største bredde, længde, højde, vægt og akseltryk m.m. (dimensioneringsbekendtgørelsen). Ved behov for kørsel med køretøjer, som ikke opfylder bekendtgørelsen skal vejmyndigheden ansøges.

Den øgede kørsel med store, tunge og brede køretøjer igennem byområder vil forringe trafiksikkerheden væsentligt, især hvor byernes vej er smalle. Det anbefales derfor at man følger Fyns Politis anbefaling om at alt kørsel med gødning fra ejendommen foretages med lastbiler som højst må have en bredde af 2.55m.

Alternativt anbefales at der vælges kørselsruter uden om de nævnte byområder Ny Søby, Skovballe, Melby, Søby, Hellev, Vårø, Landet, Lundby, Bjerreby, Vemmenæs, Ny Vemmenæs og Stjovl såfremt kørsel sker med køretøjer bredere end 2.55m.

På de øvrige vejstrækninger uden for byområderne, er ingen af de oplyste transportveje defineret som trafikfarlige skolevej. Det kan ikke afvises, at den øgede mængde af tunge transporter, især i nærheden af Kragekærvej kan bevirke, at veje der i dag ikke er defineret som trafikfarlige skolevej vil blive ændret til trafikfarlige skolevej.

Nedenstående kort viser de nuværende busruter, som kan blive generet af den øgede transport. Det anbefales, at der stilles krav i tilladelsen, at der ved gyllekørsel skal tages hensyn til bussernes køreplan med udgangspunkt i den til enhver tids gældende køreplan.

Kort som viser de nuværende busruter, som kan blive generet af den øgede transport.

Kørsel gennem byzoner (Bjerreby og Landet) med husdyrgødning må ikke ske på lør- søn og helligdage.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen må husdyrgødning ikke udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 meter fra byzone, sommerhusområder eller områder i landzone, der ved lokalplan er udlagt til boligformål.

I denne sag er der derfor tale om at der ikke må udbringes husdyrgødning på lørdag samt søn- og helligdage på følgende arealer ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsen:

1-0a, 1-0b, 1-0c, 3-3, 3-6, 11-0a23-0, 26-0, 29-0a og 29-0b.

Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere af boliger i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med nærheden til landbrug. Færdsel på offentlig vej reguleres af færdselsloven og håndhæves af politiet.

Fastsættelse af vilkår

Al kørsel med gødning fra ejendommen fortages med køretøjer som højst må have en bredde af 2.55 m. Alternativt anbefales at der vælges kørselsruter uden om byerne Ny Søby, Skovballe, Melby, Søby, Hellevej, Vårø, Landet, Lundby, Bjerreby, Vemmenæs, Ny Vemmenæs og Stjovl såfremt kørsel sker med køretøjer bredere end 2.55m.

Ved gyllekørsel skal der tages hensyn til bussernes køreplan med udgangspunkt i den til enhver tids gældende køreplan.

Kørsel gennem byzoner (Bjerreby og Landet) med husdyrgødning må ikke ske på lør- søn og helligdage.

Hvis der opstår gener ved transport til og fra ejendommen Kragekærvej 12, som efter tilsynsmyndighedens vurdering er væsentlige, skal der foretages foranstaltninger, der begrænser generne. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Støv

Ansøgers oplysninger

Der vil være støv fra dyrene, men ikke i et omfang som vil kunne opleves udenfor staldene. I forbindelse med den daglige håndtering af foder og halm vil der forekomme støv og ved høst vil der kunne opleves støv f.eks. i forbindelse med ilægning af foder i lager.

Kommunens vurdering

Der vil kunne forekomme støvgener i forbindelse med intern/ekstern transport samt håndtering af foder og korn.

Svendborg Kommune vurderer, at de støvgener, der vil kunne forekomme fra ejendommen ikke vil have negativ indflydelse på naboerne, da støvmængderne for det første er lave, at støvpåvirkningen er en forholdsvis kort periode og at naboerne ligger forholdsvis langt fra anlægget.

Fastsættelse af vilkår:

Driften må ikke give anledning til støvgener uden for ejendommens areal, som er væsentlige efter tilsynsmyndighedens vurdering.

Hvis der efter tilsynsmyndighedens vurdering opstår væsentlige støvgener skal der foretages støvreducerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Lys

Ansøgers oplysninger

Lyset i staldene er tændt ca. 12 timer i døgnet i vinterhalvåret og ca. 8 timer i sommerhalvåret. Lyset vil være tændt i tidsrummet 04 til 24. Herudover vil der være vågelys i staldene om natten, så dyrene kan orientere sig. For at opretholde den optimale lysstyrke, rengøres belysningsanlægget jævnlige.

Der er udendørs lys ved staldgavlne og foderladen. De er styret af sensor for at de kun er tændt når der er behov for det. Der vil som udgangspunkt ikke være tændt lys udefor bygningerne om natten.

Kommunens vurdering

Der er levende hegn mellem produktionen og nærmeste naboer mod nord og syd. I forbindelse med udvidelsen er der sat vilkår om beplantning, som også vil medvirke til at reducere eventuelle lysgener.

Ifølge Svendborg Kommunes kommuneplan fremgår det at lysudsendelse fra åbne staldanlæg skal begrænses for at undgå lysforurening.

På baggrund af ansøgers oplysninger og ovenstående vurderer kommunen samlet set, at der ikke vil være væsentlige lysgener fra ejendommen. Kommunen vurderer dog at der skal stilles vilkår til eventuelle lysregulerende tiltag hvis der skulle opstå væsentlige lysgener.

Fastsættelse af vilkår:

Hvis der opstår væsentlige lysgener skal der foretages lysregulerende tiltag. Inden etablering skal tiltag accepteres af tilsynsmyndigheden.

Skadedyr

Ansøgers oplysninger

Døde dyr fjernes dagligt fra stalden, så der ikke opstår uhygiejniske forhold. Døde dyr afhentes af DAKA. De døde dyr opbevares indtil afhentning i kadaverkapsler eller under presenning udviklet til formålet. Opbevaringsforholdene til de døde dyr er med til at sikre at ræve, hunde og vilde katte kan komme til de døde dyr.

Der holdes generelt en god hygiejne i staldene og ved foderopbevaringen, så det ikke tiltrækkes rotter og mus, samt muligheden for at udklækning af fluelarver minimeres.

I staldene bekæmpes der fluer i dybstrøelsen i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Rottebekæmpelsen sker ved opsætning af rottekasser i overensstemmelse med retningslinjerne fra Statens Skadedyrslaboratorium.

Kommunens vurdering

Formålet med at bekæmpe skadedyr er, at der ved driften af husdyrbruget tages hensyn til omkringliggende beboelser. Den mest almindelige gene fra skadedyr er fluegener, men rotter og mus kan også udgøre en væsentlig gene.

Forebyggelse af flueplage kræver først af alt en god gødningshåndtering og en generel god staldhygiejne med fjernelse af gødnings- og foderrester.

Fluer

Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr ved Århus Universitet har udarbejdet retningslinjer for fluebekæmpelse på gårde med husdyr. De indeholder beskrivelse af forebyggelse og bekæmpelse af fluer. Kommunen stiller vilkår om, at væsentlige gener fra skadedyr bekæmpes ud fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr's (Skadedyrslaboratoriet) retningslinjer.

Da møddingspladsen overdækkes vil det være med til at forhindre flueudvikling, da fluelarver dør ved temperatur over 45 grader.

Rotter

På husdyrbrug har rotter relativt gode levemuligheder i stalde, på kornlofter og i andre lagerrum. De kan dog også udmærket klare sig på friland, i markhegn o. lign., når der til opfyld også bruges rester af foder og køkkenaffald.

Det er kommunalbestyrelsens ansvar at foretage den nødvendige rottebekæmpelse. Til gengæld er det husdyrbrugets pligt at holde stalde, lagere og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand og sørge for, at der er rimelig orden m.v. med henblik på ikke at give rotterne for gode levemuligheder. Bekæmpelse af rotter skal ske i henhold til aftale med autoriseret rottebekæmper, f.eks. via den kommunale ordning.

Kommunen vurderer at med de påtænkte tiltag til skadedyrsbekæmpelse at der ikke væsentlig risiko for skadedyr. Dog vurderes det at der skal stilles vilkår om der skal ske bekæmpelse i overensstemmelse med nyeste retningslinjer fra Skadedyrslaboratoriet og at der skal renholdes og vedligeholdes hvor foder opbevares og håndteres.

Fastsættelse af vilkår:

Der skal i forbindelse med driften af stalden føres en effektiv flue og skadedyrsbekæmpelse. Bekæmpelsen skal som minimum være i overensstemmelse med de nyeste retningslinjer fra Institut for Plantebeskyttelse og Skadedyr (Skadedyrslaboratoriet).

Hvor foder opbevares og håndteres skal der renholdes og vedligeholdes, så der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr.

Spildevand

Ansøgers oplysninger

Spildevand	Ansøgt produktion Skønnet mængde m ³ /år	Opsamling/ udledes til
Vand fra plansiloer (ca. 15.000 m ²)	10.500	Skal udspinkles på marken nord øst for ejendommen
Regnvand fra møddingsplads	280	Gyllebeholder
Tagvand fra eksisterende bygninger	21.700	Tagvand ledes til nedsivningsbassin (nedsivningstilladelse)
Tagvand* fra nye stalde		Vand fra veje og befæstede udledes i området omkring ejendommen
Vand fra veje/befæstede arealer (31.000 m ²)		
Rengøringsvand, vand fra vask af produkter fra husdyrhold, malkemaskiner, foderrekvisitter, o.l.		Gyllebeholder
Sanitært spildevand fra stuehuset	150	Der ledes til spildevandsløsning. Der er ved at blive ansøgt om renseanlæg på ejendommen.
Sanitært spildevand fra medarbejder faciliteter	250	Der ledes til spildevandsløsning. Der er ved at blive ansøgt om renseanlæg på ejendommen.

* der falder ca 0,7 m³ regn pr. m² pr. år.

Den gamle møddingsplads vil i fremtiden blive brugt til vaskeplads. Her vil der blive f.eks. blive vasket kalvehytter.

I forbindelse med byggeriet etableres der et udsprinklingsanlæg på ejendommen, som skal udsprinkle overfladevandet fra ensilagepladsen på mark lige nord for staldbygningerne se bilag 1A.

Kommunens vurdering

Spildevand fra vask af produkter fra husdyrhold, foderrekvisitter og lignende bør føres til gyllebeholder. Ansøger har oplyst at den gamle møddingsplads hvor der er afløb til gyllebeholder vil blive brugt til vask af f. eks kalvehytter.

Sanitært spildevand fra stuehus eller personaletoiletter/-bad må ikke afledes gyllebeholder.

Tagvand og vand fra befæstede arealer, hvor der ikke forekommer spild af husdyrgødning, bør normalt ikke afledes gødningsbeholderen af hensyn til beholderkapaciteten, men vil i det fleste tilfælde kræve en udlednings- eller nedsivningstilladelse. Ansøger har redegjort for at tagvandet skal ledes til nedsivningsbassin hvor det nedsives. Kommunen gør opmærksom på at tag- og overfladevandet må ikke indeholde andre stoffer, end hvad der sædvanligt tilføres regnvand i forbindelse med afstrømning fra sådanne arealer eller have en væsentlig anden sammensætning.

Forud for opførelse af staldbygningerne, skal der søges om tilladelse til nedsivning af tagvand og overfladevand fra ejendommens arealer, der stilles vilkår hertil.

Fastsættelse af vilkår:

Forud for opførelse af staldbygningerne, skal der søges om tilladelse til nedsivning/udledning af tagvand og overfladevand fra ejendommens arealer.

Affald

Ansøgers oplysninger

Ansøger har oplyst følgende affaldstyper, mængder, opbevaringssted, samt hvortil affaldet bortskaffes.

Ikke farligt affald

Art	Mængder (t)		Placering indtil bortskaffelse	Bortskaffes til
	Nudrift	Ansøgt		
Papirsække	0,5	2	Container	Indsamlingsordning eller genbrugspladsen
Aftøringspapir	0,5	2	Container	Indsamlingsordning eller genbrugspladsen
Embalage, tomme og rengjort	1	4	Container	Indsamlingsordning eller genbrugspladsen
Jern og metal	0,5	1	Container	Produkthandler
Glas	0	0		Indsamlingsordning eller genbrugspladsen
Plastik	1	4	Container	Indsamlingsordning eller genbrugspladsen
Lysstofrør	0	0		Genbrugspladsen
Batterier	0	0		Genbrugspladsen
Medicnglas og rester	0,100	0,500	Dyrlæge, retur	Indsamlingsordning eller med dyrlægen retur
Kanyler	5 kg	30 kg	Dyrlæge, retur	Indsamlingsordning eller med dyrlægen retur
Husholdningsaffald	7	7		Affaldsordning

Døde dyr

Døde dyr placeres i kadaverkappe eller under presenning. Derved undgås uhygiejniske forhold, og at der kan observeres døde dyr af forbipasserende. Desuden kan ræve og vilde katte ikke komme til de døde dyr.

De døde dyr placeres på befæstet areal og overdækket nord for staldbygningerne jf. markering på bilag 1 og 1A. Der etableres afskærmende beplantning om aflægningspladsen.

De døde dyr afhentes af DAKA. Det forventes at der vil være ca. en afhentning om måneden.

Kommunens vurdering

Husdyrproduktionen er omfattet af Affaldsbekendtgørelsen (Bekendtgørelse om affald, BEK nr. 1309 af 18/12/2012).

Kommunalt affaldsregulativ

I forhold til håndteringen af affald tager vurderingen udgangspunkt i om håndteringen i form af opbevaring, sortering, mærkning og bortskaffelse lever op til bestemmelserne i det lokale kommunale regulativ for erhvervsaffald.

Svendborg Kommune "Regulativ for erhvervsaffald" gældende fra den 11. februar 2012
http://www.svendborg.dk/files/Svendborg%20kommune/Erhverv/Milj%C3%B8_og_vand/Affald/regulativ_erhvervsaffald_2012.pdf

Farligt affald

Der må højst afleveres 200 kg/år pr. virksomhed til genbrugsstationen. Virksomheden kan få kvittering for aflevering af det farlige affald. Kvitteringen kan bruges som dokumentation for tilsynsmyndigheden.

Hvis virksomheden har mere farligt affald end 200 kg/år, skal det bortskaffes af et godkendt firma. Spørg MOTAS (Modtagestation Syddanmark) til råds på tlf. 7620 1300.

Farligt affald, der indeholder olie skal følge samme vilkår, som for opbevaring og håndtering af olieprodukter.

Medicinrester, kanyler mm. skal opbevares og bortskaffes som Klinisk risikoaffald.

Døde dyr

Af specielle affaldsfraktioner bør særligt oplag og bortskaffelse af animalsk affald og døde dyr vurderes med henblik på, om opbevaringen kan give anledning til gener og uhygiejniske forhold.

I forhold til opbevaring og afhentning af døde dyr, henvises der til Fødevareministeriet og den til enhver tid gældende bekendtgørelse og vejledning om døde produktions dyr.

Udgangspunktet er, at opbevaring og afhentning af døde dyr skal ske på en sådan måde, at en eventuel smitterisiko til dyr og mennesker undgås, at lugtgener mindskes mest muligt, og at placeringen vælges ud fra et æstetisk hensyn og sådan at der ikke opstår uhygiejniske forhold. Desuden skal de døde dyr indtil afhentning opbevares på en måde, der sikrer mod ådselædende dyr (f. eks. ræve), f.eks. ved opbevaring i lukket container, evt. på køl eller frost, ved anvendelse af kadaverkappe, ved cementeret underlag i kombination med indhegning, eller på anden vis. Ved opbevaring i tæt og lukket køleanlæg eller fryseanlæg vil dette i sig selv yde beskyttelse mod ådselædende dyr.

Fordærvelse bør mindskes mest muligt under opbevaring. For døde dyr, der ikke opbevares på køl eller frost, sinkes fordærvelsesprocessen bedst ved skyggefuld placering kombineret med ventilation. Anvendes overdækning, f.eks. kadaverkappe, kan der laves små huller i denne for at øge ventilationen. Ved placering af dyrene på f.eks. betonspalter med smalle mellemrum vil de blive hævet fra jorden, hvilket også vil øge ventilationen. Der bør ikke anvendes løse overdækninger, da der er risiko for at disse kan blæse væk, og dermed sprede eventuelle smitstoffer.

Opbevaringsstedet skal være placeret i passende afstand fra offentlig vej, produktionsbygninger og arealer med produktionsdyr, for at forebygge smittespredning. Opbevaringsstedet skal være placeret ved fast tilkørselsvej. Hermed menes at tilkørselsvejen skal være etableret med stabilt underlag. Med den angivne placering af de døde dyr vurderer kommunen at opbevaringsstedet lever op til ovenstående.

Samlet set vurderer kommunen at produktionens håndtering og bortskaffelse af affald og miljøfarlige stoffer foregår på en miljømæssig forsvarlig måde, og til godkendte modtagere.

Fastsættelse af vilkår:

Både ikke farligt og farligt affald skal opbevares sådan, der ikke er risiko for spredning af affaldsfraktionerne på ejendommen og sådan, at der ikke kan ske forurening af jord, grundvand eller overfladevand.

Kvittering for aflevering af farligt affald skal kunne vises ved tilsyn.

Forurening og gener fra husdyrbrugets arealer

På baggrund af ansøgningen og en vurdering af nitratklasser, fosforklasser, naturarealer m.v. er der her foretaget en vurdering af, om der er risiko for udvaskning af næringsstoffer fra udbringningsarealerne, der kan påvirke overfladevand og grundvand væsentligt samt om driften af arealerne kan påvirke beskyttede naturtyper væsentligt.

Drift af husdyrbrugets arealer

Godkendelsen omfatter samtlige arealer, der ejes eller forpagtes af bedriften på godkendelsestidspunktet. Ud af bedriftens ejede og forpagtede arealer er der søgt om godkendelse af i alt 607,7 ha til udbringning af husdyrgødning. Harmoniarealerne ligger i Svendborg Kommune.

Ansøgers oplysninger

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, så mængden af handels- og husdyrgødning er tilpasset afgrødens behov. I planen tages der hensyn til bonitet, sædskifte, planternes udbytte og kvælstofudnyttelse.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til afgrødernes vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer.

Husdyrgødning udbringes under hensyn til generelle regler og foregår efter godt landmandskab, hvilket vil sige at der tages hensyn til naboer, byområder osv.

Gyllen udbringes med slæbeslanger i afgrøderne eller nedfældes i sort jord forud for etablering af vårsæd og i græs.

Der kan forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvor der er udbragt husdyrgødning. Omfanget vil afhænge af temperatur, vindforhold og evt. nedbør. Eftersom gylle udbringes på veletablerede afgrøder med slæbeslanger eller nedfældes, minimeres ammoniakfordampning og lugtgenerne pga. mindre ammoniakfordampning og hurtigere optagelse i planterne. Der udbringes ikke husdyrgødning på vandmættet, oversvømmet, frossent eller snedækket areal.

Når der udbringes husdyrgødning og efterfølgende suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-20 pct. mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødning. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering af sædskifte og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest muligt, og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

Nedenstående tabel angiver ansøgers oplysninger om landbrugsjord til rådighed for ejendommen:

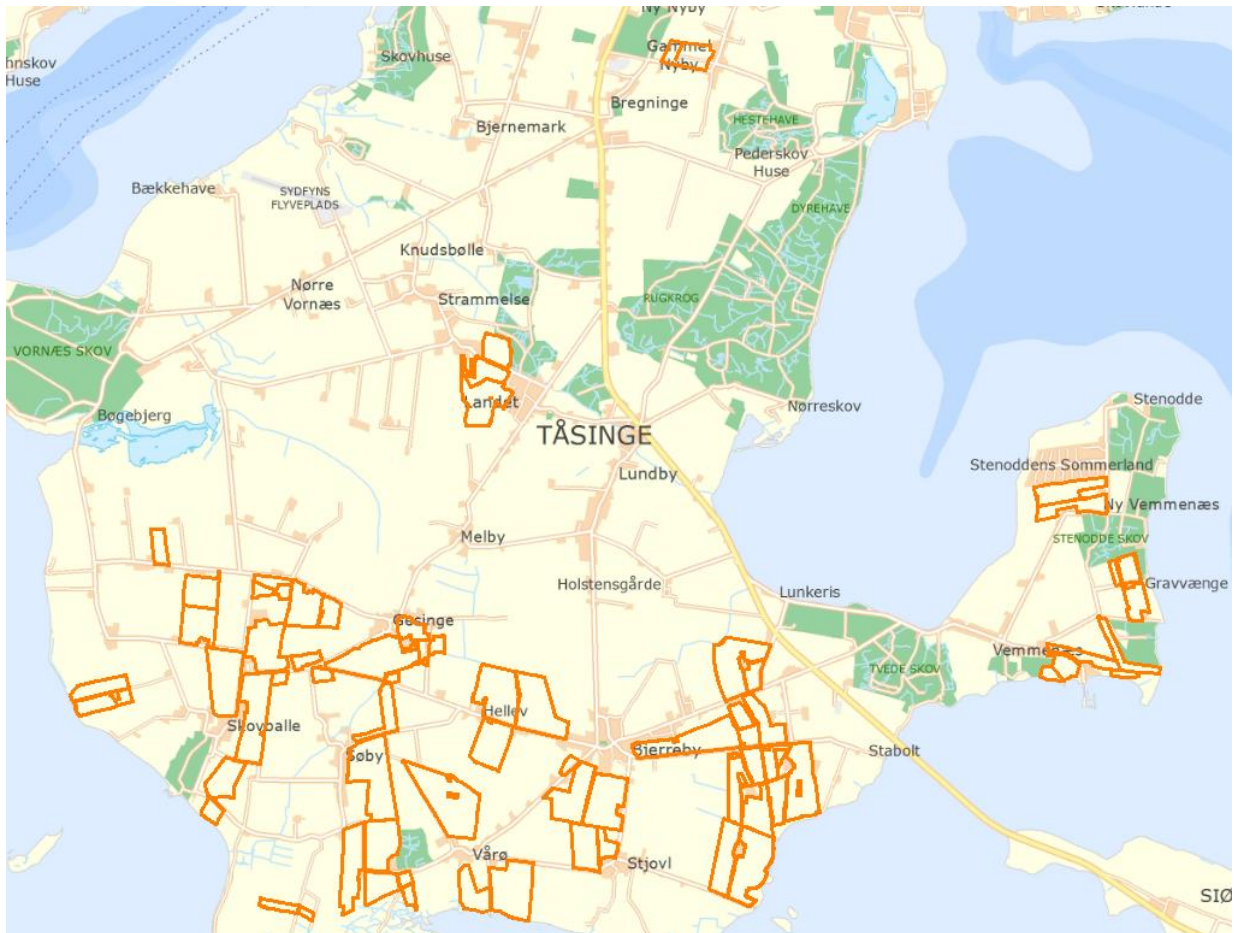
Udbringningsareal	Ansøgt produktion, ha
Ejet	433,2
Forpagtet	174,5
Aftale	-
I alt	607,7

Der er til ejendommen en række arealer som ikke indgår i udbringningsarealet. Det drejer sig om vildtagre, brak, vedvarende græs uden N kvote og arealer med juletræer.

Der er indgået forpagtningsaftaler og gylleaftaler med følgende lodsejere:

	Adresse	Ejendomsnr.	Ha
Forpagtning	Skovballevej 125, 5700 Svendborg	87784	12,15
Forpagtning	Strammelse Gade 2, 5700 Svendborg	98328 98360 8426 188564	83,43
Forpagtning	Monnetvej 8, 5700 Svendborg	60894 105073 85358	78,88
IALT			174,46

På nedenstående kort fremgår det, hvilke arealer der skal anvendes til udbringning af husdyrgødning.

Kort med udbringningsarealer.

Afsætning af husdyrgødning i ansøgt drift

Ved brugen af 1,55 DE pr ha afsættes der ca. 1.002 DE til godkendte aftager. Denne godkendte aftager er endnu ikke fundet, men vil blive fundet, når dyreholdet når en størrelse, hvor de 607 ha ikke er nok.

Der er i ansøgningen diverse oplysninger om udbringningsarealerne (areal, dræn- og vandingsforhold, jordbundstype, sædskifte/referencsædskifte, placering inden for nitrat- og fosforklasser samt grundvandsfølsomme (nitratfølsomme) områder).

Gødningsproduktion og – håndtering og sædskifte

Der tildeles arealerne følgende typer og mængder af husdyrgødning (hovedscenarie):

Ansøgt drift

Produceret husdyrgødning

Anlæg	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Fjerkrægylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Svinegylle	0,00	0,00	75,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	142042,48	22122,86	70,00	1508,83	0,00
Ingen adresse	Minkgylle	0,00	0,00	70,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Dybstrøelse	43468,50	6797,79	45,00	433,14	0,00
Ingen adresse	Fast gødning	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Ajle	0,00	0,00	65,00	0,00	0,00
Ingen adresse	Afsat ved græsning	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Tilført husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	Antal DE
Ingen data					

Afsat husdyrgødning

Adresse	Gødningstype	KgN	KgP	Udnyttelses%	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Ingen adresse	Dybstrøelse	30305,70	4738,38	45,00	302,00	0,00
Ingen adresse	Kvæggylle	65898,57	10263,58	70,00	700,00	0,00

Total husdyrgødning

Gødningstype	KgN	KgP	DE - kvæg, får, geder	DE - svin og andre dyr
Dybstrøelse	13162,80	2059,41	131,14	0
Kvæggylle	76143,91	11859,28	808,83	0
Total	89306,71	13918,69	939,97	0

Der udbringes i alt på ejede og forpagtede arealer 1,55 DE/ha, hvilket overholder gældende harmonikrav på 1,7 DE/ha.

Dybstrøelse har en lavere kvælstofudnyttelse end gylle, og gylle kan derfor ikke uden dokumentation for N-udvaskningen erstattes med dybstrøelse. Der imod kan dybstrøelse erstattes med gylle uden negative konsekvenser for miljøet. Vilkår er derfor formuleret, så der er en begrænsning på, hvor stor en andel dybstrøelse, der må udbringes på arealerne.

Ifølge husdyrgødningsbekendtgørelsens § 34 stk. 2 skal der i forbindelse med dokumentation af harmonikrav foreligge dokumentation i form af forpagtningsaftale, som skal indeholde oplysninger om arealets størrelse, aftalepartens navn, adresse, momsnummer, gyldighedsperiodens start- og slutdato eller opsigelsesvarsel og dato for aftalens indgåelse. NaturErhvervstyrelsen er myndighed i forhold til at kontrollere dette krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen. Det er Svendborg Kommunes vurdering, at det derfor er tilstrækkeligt, at der stilles vilkår om, at der til hver en tid skal kunne fremvises gældende forpagtningsaftaler.

Fleksible arealvilkår

Ansøger ønsker fleksible vilkår på arealdelen. Der er i to fiktive skemaer (83.745; 83.772) beregnet dels et frøgræs sædskifte og et med ekstra efterafgrøder. I hovedansøgningen er der regnet med 4 pct. reduceret kvælstofnorm.

Ansøger har indsendt 2 scenarier foruden hovedansøgningen for driften af arealerne. Disse er samlet i nedenstående skema:

Alternativ/ Skema	DE/ha	Sædskifte	DE Dybstrøelse	DE Kvæggylle	DE Afsat husdyrgødning	Reduceret kvælstofnorm %	Ekstra efterafgrøder % (ud over de lovpligtige)
Hoved-scenarie	1,55	K2	131	809	1.002	4,0	
Scenarie 1/ 83745	1,55	K2	131	809	1.002	-	6
Scenarie 2/ 83772	1,55	S6	131	809	1.002	-	-

Sædskifte

Som det fremgår af skema ovenfor har, ansøger indsendt tre forskellige scenarier. I to af scenarierne er der valgt et referencesædskifte (K2).

I et af scenarierne har ansøger valgt et frø sædskifte (S6) i ansøgt drift, som giver en mindre miljøpåvirkning end referencesædskiftet. Der er sat vilkår hertil.

I et af scenarierne er der brugt reduceret kvælstofnorm. Herved forstås reduktion af den samlede kvælstofnorm fastsat på baggrund af afgrødevalg, forfrugt osv. før anvendelsen af husdyrgødning indregnes. I det aktuelle projekt reduceres kvælstofnormen i et af scenarierne med 4 %. Det betyder, at den samlede kvælstofgødning (husdyrgødning med den lovpligtige udnyttelsesprocent + handelsgødningsmængden) skal reduceres med 4 %. Der stilles vilkår hertil.

Fastsættelse af vilkår:

Der må maksimalt per planår (1/8-31/7) udbringes husdyrgødning svarende til ét af følgende tre scenarier:

- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE kvæggylle. Samtidig skal bedriftens kvælstofnorm reduceres med 4,0 % i forhold til NaturErhvervstyrelsens norm.*
- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE kvæggylle. Samtidig skal der etableres 6 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, uanset om det generelle krav opfyldes vha. andre virkemidler i henhold til NaturErhvervstyrelsens regler eller overføres til andre år. De samme generelle regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, skal også følges for disse ekstra efterafgrøder.*
- I alt 940 DE, heraf udgøres højst 131 DE dybstrøelse og 809 DE*

kvæggylle. Samtidig skal der etableres et frøsædskifte (S6) med mindst 10 % frøgræs og 0-10 % ærter.

Der må derudover ikke tilføres bedriftens arealer anden organisk gødning som f. eks affald.

Afhængig af det valgte alternativ for reduktion af udvaskning af nitrat skal der foreligge dokumentation for anvendt sædskifte, reduktion i kvælstofnorm eller antal efterafgrøder udover de lovpligtige efterafgrøder. Overholdelse af vilkår om gødningsmængder og -typer skal kunne dokumenteres.

Der skal til hver en tid kunne forevises skriftlig dokumentation for gældende forpagtningsaftaler af minimum et års varighed.

Dokumentationen for ovennævnte vilkår skal kunne fremvises ved tilsyn og kontrol og skal opbevares for de seneste 5 år. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at det fastsatte vilkår er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Der skal afsættes husdyrgødning svarende til 1.002 DE til aftalearealer, der er lovlige i henhold til husdyrbruglovens § 16 og/eller til biogasanlæg. Der må ikke afsættes gødning til aftalearealer før arealerne er vurderet af kommunen og/eller til biogasanlæg.

Påvirkning af naturområder

I det efterfølgende vurderes det, om der skal stilles særlige vilkår til udbringningen af husdyrgødning på arealer i nærheden af naturområder og/eller yngle- og rasteområder for en bilag IV-art. Vurderingen tager udgangspunkt i naturområdets målsætning, områdets kvælstoffølsomhed og afstand fra udbringningsarealerne.

Kommunen følger de retningslinjer, som Miljøstyrelsen har angivet for vurderingen af den konkrete påvirkning. Ifølge Miljøstyrelsens vejledning vil der sjældent kunne konstateres en påvirkning på over 1 kg N/ha - uanset husdyrgødningstype og anvendt teknologi, hvis afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet er over 100 meter. Kun i tilfælde med "worst case" tab af ammoniak og et udbringningsareal på over 100 ha, vil der kunne konstateres påvirkninger på over 1 kg N/ha. "Worst case" vil især være udbringning af fast husdyrgødning uden nedbringning, typisk ved udbringning ovenpå afgrøden, men det kan også ske ved udbringning af kvæggylle indenfor 20 meter fra et naturområde. Hvis gyllen nedbringes hurtigt, nedfældes eller der anvendes forsuret gylle er påvirkningen selv tæt på naturområder langt under 1 kg N/ha.

Ved en vurdering af påvirkning af naturområder vil kommunen kigge på naturområdets kvælstoffølsomhed, naturtilstand og baggrundsbelastning. Påvirkningen af naturområder fra udbringningsarealerne i høj grad er et randfænomen og normalt ikke en belastning af større dele af naturområdet.

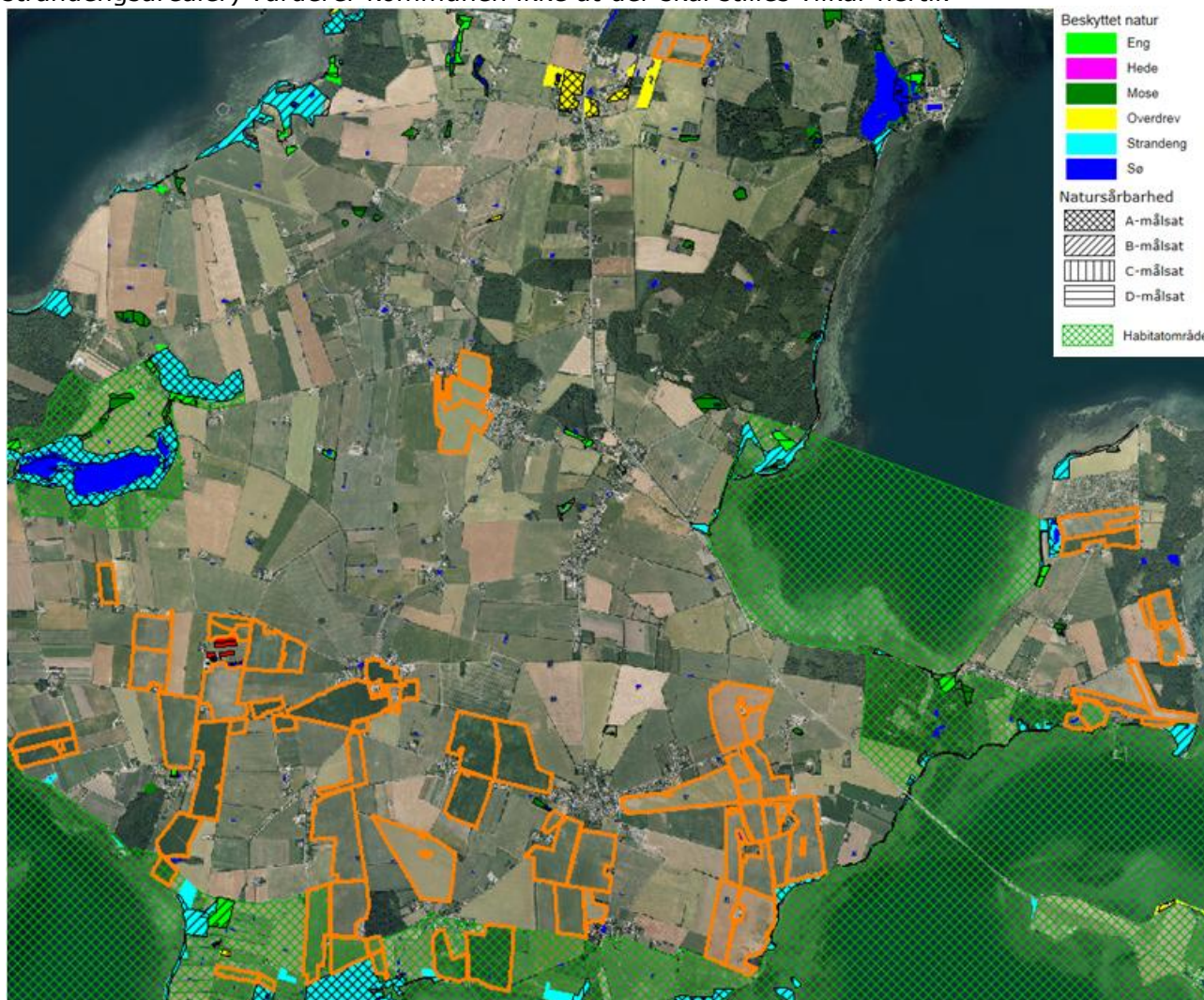
Den udbragte husdyrgødning i den konkrete sag er dybstrøelse og kvæggylle. Ingen af udbringningsarealerne udgør over 100 ha.

Der tages udgangspunkt i at det ikke er alle arealer, som i nudriften har været anvendt til udbringning af husdyrgødning. Derfor tages der udgangspunkt i "worst case", som vil være at der med den ansøgte produktion udbringes op til 1,55 DE/ha mere end i nudriften.

Ifølge gældende lovgivning skal udbringning af flydende husdyrgødning på sort jord eller græsmarker foregå ved nedfældning på sort jord og græsmarker.

På nedenstående kort er vist udbringningsarealerne og naturområder.

Der er en del af udbringningsarealerne, som ligger indenfor habitatområde. Men da der ikke er nogen af udbringningsarealerne som indeholder naturarealer (grænser dog op til strandengsarealer) vurderer kommunen ikke at der skal stilles vilkår hertil.

Kort med udbringningsarealer og naturområder

Kategori 1-natur (ammoniakfølsom natur indenfor Natura2000-områder)

Der ligger ingen ammoniakfølsomme kategori 1-naturområder indenfor 100 m. fra udbringningsarealerne

Kategori 2-natur (ammoniakfølsom natur udenfor Natura2000-områder)

Der ligger ingen ammoniakfølsomme kategori 2-naturområder indenfor 100 m. fra udbringningsarealerne.

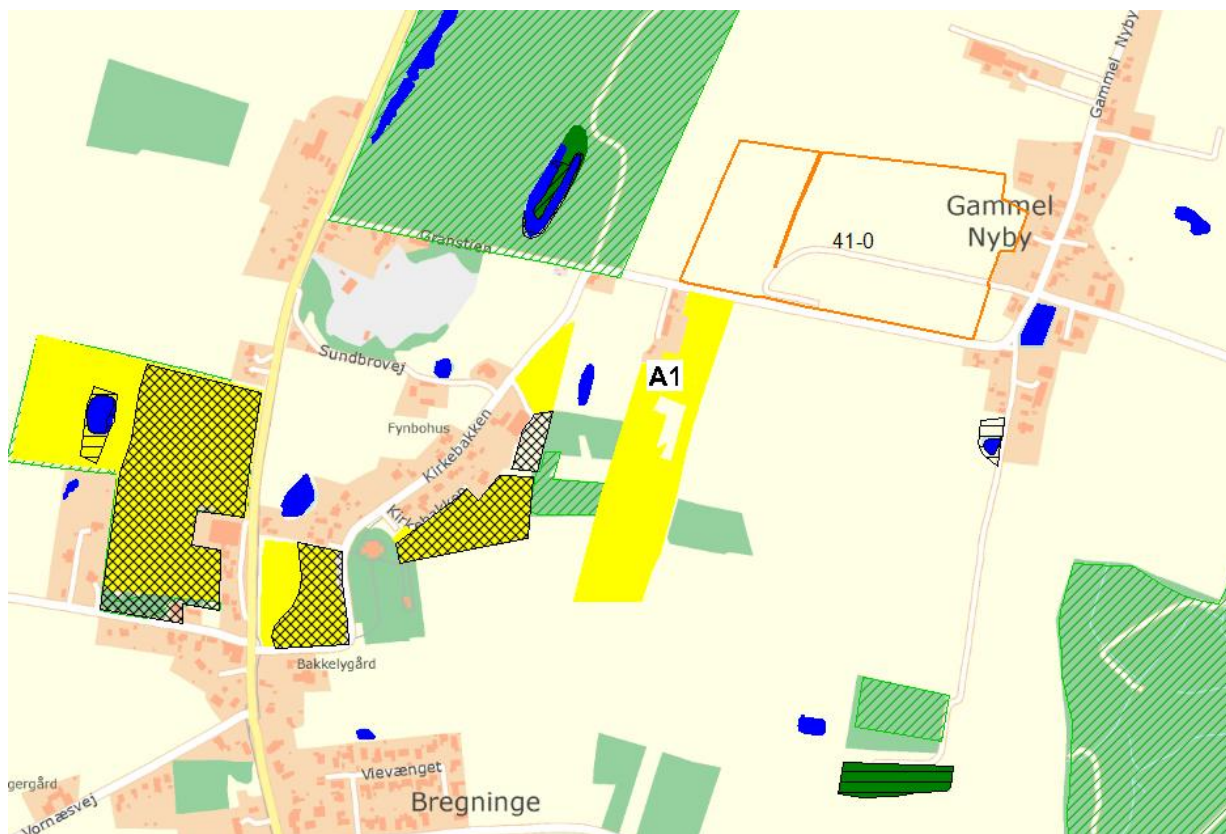
Kategori 3-natur (§ 3 heder, moser og overdrev + ammoniakfølsomme skove). Natur som ikke er omfattet af kategori 1 og 2). Enge og strandenge er ikke omfattet.

Der er en del af udbringningsarealerne som støder op til strandenge, men da de ikke er omfattet af kategori 3 natur og ikke vurderes at være ammoniakfølsomme vurderer kommunen ikke at der skal stilles særlige vilkår hertil.

Svendborg Kommune har vurderet, at udvidelsen og driften på de omkringliggende udbringningsarealer ikke vil medføre tilstandsændring af naturarealerne. Randpåvirkning som følge af sprøjtning og gødskning af de beskyttede arealer, der grænser op til udbringningsarealerne ses allerede i dag, og vil ikke ændres med det påtænkte projekt. Påvirkningen af naturområder fra udbringningsarealerne er i høj grad et randfænomen og normalt ikke en belastning af større dele af naturområdet.

Overdrev (naturområde A1 på kort nedenfor)

I den sydvestlige del af mark 41-0 ligger der et område, som er angivet som et § 3 beskyttet overdrev. Det er kun en lille del af marken (ca. 75 m) som støder op til overdrevet. Afstanden mellem marken og overdrevet er ca. 12 m og der løber en vej imellem marken og naturområdet. Med baggrund i afstanden mellem udbringningsarealet og naturområdet og med baggrund i at naturområdet ikke ligger indenfor eller nær et Natura 200 område eller yngle- rasteområde for en bilag IV art, så vil udbringningen ikke give anledning til væsentlig påvirkning eller tilstandsændring af området. Kommunen vurderer med baggrund i ovenstående at der ikke skal stilles skærpede vilkår.

Overdrev (naturområde A1) grænser op til mark 41-0.

Da de nærliggende naturarealer ikke ligger indenfor et Natura 2000 område, eller indeholder yngle- rasteområder for bilag IV arter, vurderer kommunen, at det ikke er nødvendigt at stille skærpede krav.

Ammoniakfølsom skov

En del af udbringningsarealerne grænser direkte op til nogle ammoniakfølsomme skove. På nedenstående kort er angivet de ammoniakfølsomme skove hvor der er udbringningsarealer, som grænser direkte op til skovområdet.

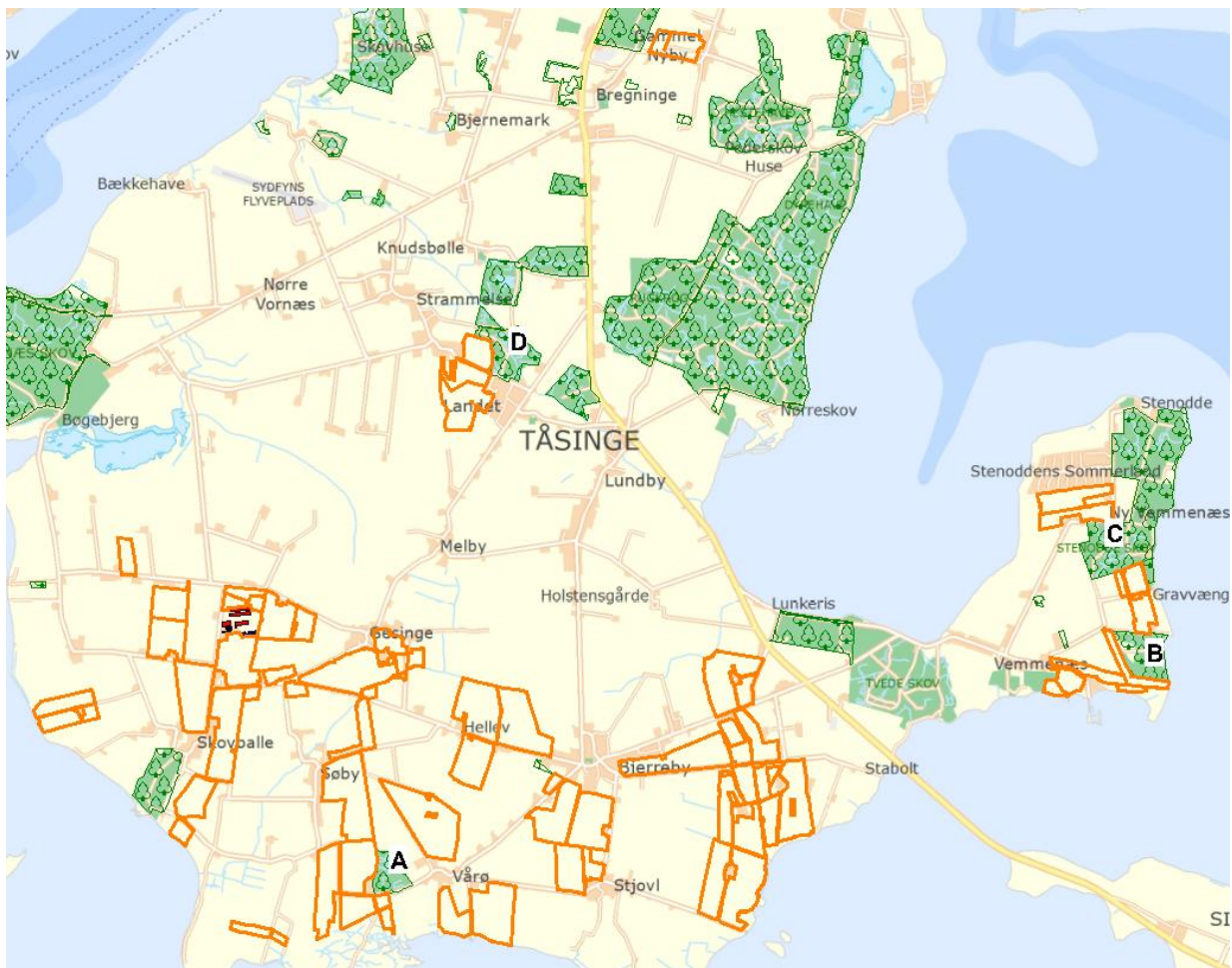
Vårø Skov (skov A på kort nedenfor). Skoven fremstår som skov på historiske kort fra 1797 og vurderes derfor som ammoniakfølsom. Der er en baggrundsbelastning 13,8 kg N/ha/år. Mark 19-0c grænser direkte op til skovområdet.

Hegnet (Skov B på kort nedenfor). Skoven fremstår som skov på historiske kort fra 1805, og vurderes derfor som ammoniakfølsom. Der er en baggrundsbelastning på 10,2 kg N/ha/år. Markerne 3-5 og 3-9 grænser direkte op til skoven.

Skov ved Skovly (Skov C på kort nedenfor). Skoven fremstår som skov på historiske kort fra 1805, og vurderes derfor som ammoniakfølsom. Der er en baggrundsbelastning på 12,2 kg N/ha/år. Markerne 3-6, 3-8 og 3-81 grænser direkte op til skoven.

Tinghave (Skov D på kort nedenfor). Skoven fremstår som skov på historiske kort fra 1805, og vurderes derfor som ammoniakfølsom. Der er en baggrundsbelastning på 13,8 kg N/ha/år. Mark 1-0a grænser direkte op til skoven.

Gennemsyn af flyfotos viser at skovene primært drives som produktionsskov af forskellig intensitet. Dette sammenholdt med at skovene hverken har regional kulturhistorisk eller rekreativ værdi, betyder at Svendborg Kommune vurderer, at skovene ikke er ammoniakfølsomme nok til, at der skal stilles vilkår om bræmmer op til skovområderne.

Kort med udbringningsarealerne og ammoniakfølsom skov (angivet med grøn og med små træer)

Ifølge Miljøstyrelsens er den gældende lovregulering, herunder allerede gennemførte ændringer af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, vedrørende udbringning af husdyrgødning BAT for så vidt angår ammoniakfordampningen i marken. Svendborg

Kommune vurderer derfor at der ikke er grundlag for at fastlægge vilkår begrundet i BAT i relation til udbringning af husdyrgødning.

Samlet vurdering

Svendborg Kommune vurderer samlet, at udbringningen af husdyrgødning ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af internationale naturbeskyttelsesområder, ammoniakfølsomme skove og naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 og husdyrgodkendelseslovens § 7. Der skal derfor ikke stilles yderligere vilkår til driften af arealerne.

Påvirkning af søer og vandløb

Der er ingen udbringningsarealer, der har en hældning på mere end 6 grader ned mod sø eller vandløb, indenfor en afstand af 20 m fra vandløbets eller søens øverste kant.

I husdyrgødningsbekendtgørelsen er der fastsat regler vedrørende udbringning af husdyrgødning på risikoarealer med hensyn til overfladeafstrømning (f.eks. skrånede marker langs vandløb eller søer). Svendborg Kommune vurderer på den baggrund, at der i forbindelse med miljøgodkendelser ikke er behov for en særlig vurdering og særlige vilkår vedrørende udbringning af husdyrgødning på risikoarealer.

Kvælstof og fosfor til fjord og hav

Inden der meddeles godkendelse til, at der kan udbringes husdyrgødning på de ansøgte udspretningsarealer, skal kommunen sikre, at husdyrgodkendelseslovens beskyttelsesniveau for nitrat og fosfor kan overholdes, og det skal vurderes om, der er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet. Samtidig skal der i overensstemmelse med den til hver en tid gældende habitatbekendtgørelse foretages en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i kumulation med andre projekter kan påvirke et NATURA-2000 område væsentligt.

I det vedlagte bilag 4 foretages der en beskrivelse af det opland, hvor udspretningsarealerne er placeret herunder også en beskrivelse af eventuelle internationale beskyttelsesområder. Dernæst foretages der en vurdering af om husdyrlovens beskyttelsesniveau kan overholdes og dernæst en vurdering af projektets mulige påvirkning af NATURA 2000 områder.

Kommunens vurdering

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at husdyrlovens beskyttelsesniveau kan overholdes under forudsætning af, at antallet af efterafgrøder øges med 6 % ud over de lovpligtige efterafgrøder/kvælstofnormen reduceres med 4 %/sædskiftet ændres til S6. Der er tidligere stillet vilkår til dette.

Det er desuden vurderet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre projekter vil påvirke NATURA 2000-området Det Sydfynske Øhav. Udgangspunktet for denne vurdering er dog, at antallet af efterafgrøder øges med 6 % ud over de lovpligtige efterafgrøder/kvælstofnormen reduceres med 5 %/sædskiftet ændres til S6 frøsædskifte.

Der stilles vilkår i overensstemmelse med ovenstående forudsætninger og vilkår om kontrol af de fastsatte tiltag. Dermed er det muligt, at der kan udbringes 1,55 DE/ha (DEreel).

Påvirkning af grundvand

En del af udbringningsarealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 (i alt 39,5 ha) ligger indenfor nitratfølsomt indvindingsområder (NFI) og indenfor indsatsområde for nitrat, se kort nedenfor.

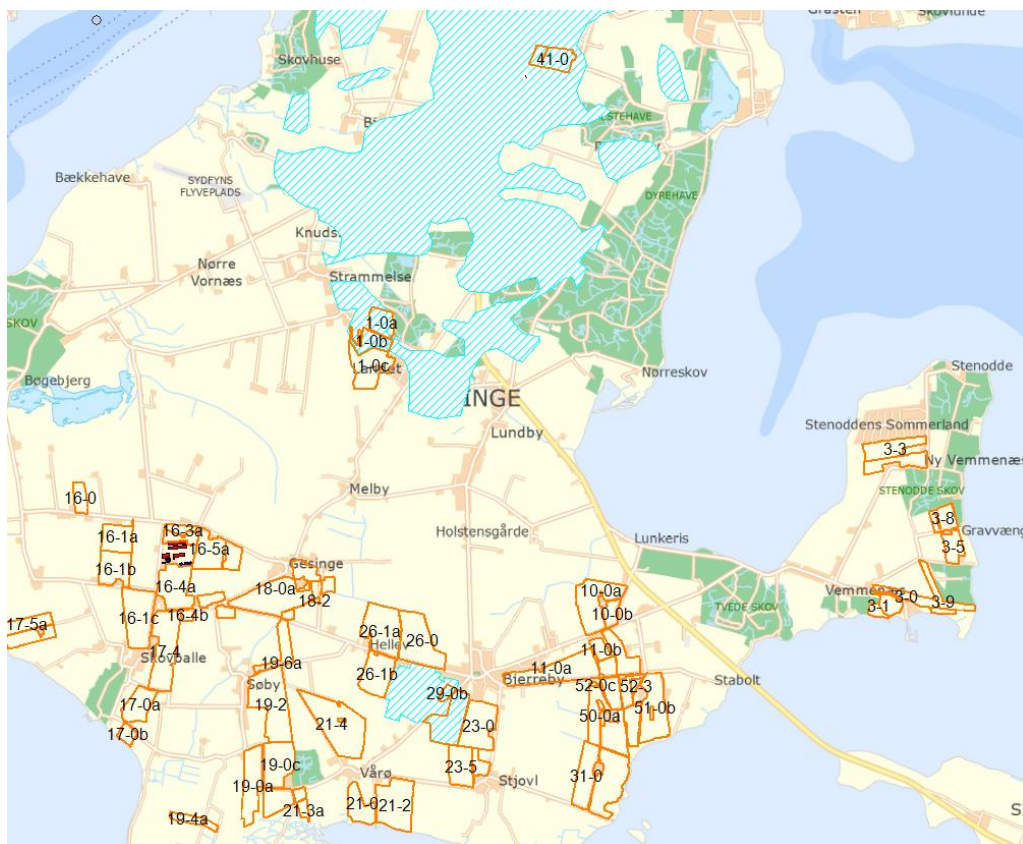
Der er i de gældende indsatsplaner for grundvandsbeskyttelse ikke fastsat krav, der er skærpede i forhold til husdyrlovens generelle beskyttelsesniveau. Ifølge husdyrlovens krav til udbringningsarealer, der ligger inden for nitratfølsomme indvindingsområder, må nitratindholdet i vand fra rodzonen ikke øges, hvis det er højere end 50 mg NO₃/l.

Beregninger viser, at udvaskningen er større end 50 mg NO₃/l for nogle af markerne. Beregninger i Miljøstyrelsens ansøgningssystem viser også, at nitratindholdet i vand fra rodzonen på disse marker ikke øges. Udvasningen fra rodzonen er på 70 mg NO₃/l.

3.4 Nitrat (grundvand)

Beregning af N-udvaskning for arealer med nitratfølsomme indvindingsområder via FarnN.

Mark Nr.	Areal (ha)	Ansøgt (mg nitrat/l)	Merbelastning (Ansøgt - Nudrift) (mg nitrat/l)	Udvaskning svarende til et plantebrug (mg nitrat/l)	50% reduktion af husdyrgødning (NK3) (mg nitrat/l)
1-0a	6,6	70	-1	65	71
41-0	9,4	70	-1	65	71
29-0a	14,6	70	-1	65	71
29-0b	1,7	70	-1	65	71
1-0b	7,2	70	-1	65	71

Kort med arealer indenfor nitratfølsomt indvindingsområde (NFI) og område for indsatsplan (markeret med blåskravering).

Ansøger har redegjort for, at ved etablering af ét af de tiltag - der reducerer udvaskningen fra arealerne - sikres det, at udvaskningen ikke øges fra de arealer, der ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Der er tidligere fastsat vilkår om, at ét af disse tiltag skal etableres for at sikre, at husdyrlovens beskyttelsesniveau til udvaskningen af næringsstoffer og påvirkningen af Natura 2000 områder overholdes. Da disse vilkår er fastsat på bedriftsniveau, er det ikke nødvendigvis sikret, at tiltagene etableres indenfor arealer, der ligger indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. Derfor vurderer Svendborg Kommune, at der skal stilles vilkår om, at indenfor arealerne skal der etableres ét af følgende sædskifter:

- Et sædskifte med reduktion af kvælstofnorm med 4 %.
- Et sædskifte med etablering af 6 % ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige efterafgrøder.
- Et sædskifte (S6) med mindst 10 % frøgræs og 0-10 % ærter.

Der stilles samtidig vilkår om, at der skal foreligge dokumentation for de anvendte tiltag. Der gøres opmærksom på, at i beregningen af antallet af hektar med ekstra efterafgrøder, skal der tages udgangspunkt i det samlede udspretningsareal, der er placeret indenfor nitratfølsomme områder, svarende til ca. 39,5 ha.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at hvis disse tiltag ikke etableres vil udvaskningen indenfor NFI-områder øges. Ved anvendelsen af ovenstående virkemidler til at begrænse nitratudvaskningen i nitratfølsomme indvindingsområder stiller kommunen vilkår, som sikrer, at hvis virkemidlet med reduceret kvælstofnorm skal anvendes, skal det sikres at kvælstofnormen vil blive reduceret tilstrækkeligt hvert år på netop de arealer, som ligger i det nitratfølsomme indvindingsområde.

Der stilles også vilkår om, at antallet af ekstra efterafgrøder skal kunne dokumenteres på markniveau.

På baggrund af IT-ansøgningssystemets beregninger, og med de stillede vilkår vurderer Svendborg Kommune, at det er dokumenteret og sikret, at udbringning af husdyrgødning ikke vil udgøre en væsentlig risiko for forurening med nitrat af grundvandsforekomsterne i området.

Fastsættelse af vilkår:

Der skal på udbringningsareal 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 anvendes ét af følgende alternativer:

- Et sædskifte hvor kvælstofnormen reduceres med 4,0 % i forhold til NaturErhvervstyrelsens norm.*
- Et sædskifte med 6% ekstra efterafgrøder ud over de til enhver tid gældende, generelle krav om efterafgrøder, uanset om det generelle krav opfyldes vha. andre virkemidler i henhold til NaturErhvervstyrelsens regler eller overføres til andre år. De samme generelle regler, som gælder for de lovpligtige efterafgrøder, skal også følges for disse ekstra efterafgrøder. Efterafgrøderne eller andre generelle miljøkrav må dog ikke overføres til andre bedrifter.*
- Et sædskifte med mindst 10% frøgræs og 0-10% ærter*

Der skal på udbringningsarealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 foreligge dokumentation for anvendt sædskifte og antal ekstra efterafgrøder ud over de lovpligtige. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.

Hvis reduceret kvælstofnorm anvendes til reduktion af kvælstofudvaskningen på arealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0, skal den årlige tildeling af kvælstof på disse arealer specifikt opfylde det fastlagte krav til reduceret kvælstofnorm.

Der skal på udbringningsarealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 foreligge dokumentation for sædskiftets årlige kvælstofnorm, den faktisk tildelte mængde kvælstof, og en angivelse af, at kravet til reduceret kvælstofnorm er opfyldt. Dokumentationen skal kunne fremlægges ved tilsyn, og skal opbevares for de seneste 5 år.

Senest 1 måned efter meddelelsen af denne miljøgodkendelse skal der fremsendes et forslag til en journal, hvor dokumentation for reduceret kvælstofnorm indenfor arealerne 1-0a, 1-0b, 29-0a, 29-0b og 41-0 kan fremgå. Journalen skal accepteres af Svendborg Kommune.

Management

Ansøgers oplysninger

Den daglige drift er tilrettelagt ud fra principperne om godt landmandskab og ansvarlig driftsledelse, således anlægget giver anledning til mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne. Dette søges opnået ved reduceret vand- og energiforbrug og ved reduktion af ammoniakfordampning fra staldene.

Der foretages daglige tilsyn af bedriften og løbende vedligeholdelse af anlægget.

Ca. 11 gange årligt udføres der mælkekontrol, hvor hver enkelt ko kontrolleres for mælkeydelse og kvalitet.

Der er løbende kontrol af brunst, da hurtig og nøjagtig registrering af brunstige dyr reducere antallet af spildfoderdage.

Vand- og energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der udarbejdes foderplaner og foderkontrol på bedriften, så der løbende kan optimeres på foderforbruget og dermed forbruget af næringsstoffer.

Logistikken i forbindelse med fodring og håndtering af dyr er indrettet, så afstanden giver færrest muligt driftstimer.

Rengøring i og omkring bygningerne og siloer foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer, at der ikke opstår ressourcspild eller uhygiejniske forhold.

Medicforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning med dyrlæge, og der er ugentligt besøg af dyrlægen, hvor besætningens generelle sundhed vurderes, og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Herudover er der diverse rådgivningsbesøg.

Markdriften tilrettelægges, således den giver anledning til mindst mulig udvaskning af næringsstoffer og så overfladisk afstrømning undgås. Der føres journal over udbringning af handelsgødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplaner, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons udbringning. Der udarbejdes gødningsplaner og gødningsregnskab, hvor forbruget af husdyrgødning og handelsgødning dokumenteres.

Bedriftens medarbejdere uddannes løbende gennem kurser og efteruddannelse og medarbejdere er orienteret om, at ejendommen er miljøgodkendt, og hvilket vilkår der er stillet til driften i den forbindelse. Medarbejdere holdes ajour med nye krav og regler på regelmæssige personalemøder.

Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof, og produktionen tilrettelægges således, at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.

Der er lavet et udkast til beredskabsplan, så forholdsreglerne i forbindelse med uheld med gylle, diesel, kemikalier eller brand er beskrevet. Medarbejderne er orienteret om indholdet i beredskabsplanen, der ajourføres årligt eller når vigtige telefonnumre ændres.

Døde dyr fjernes dagligt fra staldene og placeres under kadaverkapsel eller presenning, så der ikke opstår uhygiejniske forhold.

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug.

Kommunens vurdering

Overordnet set kan management – god landmandspraksis eller god driftsledelse – også bidrage til at forebygge og begrænse forurening. Kommunen vurderer at produktionen vil leve op til BAT vedr. management med de beskrevne procedurer ovenfor. Der er under de enkelte afsnit sat vilkår til relevante procedurer og management.

Egenkontrol

Ansøgers oplysninger

På ejendommen er der løbende egenkontrol af produktionen:

- Alle dyr tilses minimum en gang dagligt og alle regler vedr. dyrevelfærd opfyldes.
- Staldene kontrolleres dagligt, og der udføres små reparationer med det samme, eller der tilkaldes service.

- Ca 11 gange årligt udføres der mælkekontrol, hvor hver enkelt ko kontrolleres for mælkeydelse og kvalitet.
- Den daglige drift af ejendommen drives efter principperne "Godt Landmandskab", således anlægget giver mindst mulig miljøbelastning og færrest mulige gener for omgivelserne.
- Der er en sundhedsaftale med dyrlæge, hvor besætningens generelle sundhed vurderes, og hvor det enkelte dyr behandles efter behov. Medicinforbruget søges minimeret ved systematisk sundhedsrådgivning.
- Markdriften søges tilrettelagt således, at udvaskningen af næringsstoffer minimeres, og overfladisk afstrømning undgås.
- Der tages hensyn til naboer i forbindelse med udbringning af gylle.
- Personalet på ejendommen bliver løbende efteruddannet, og der er fagkonsulenter tilknyttet ejendommen, som med faste intervaller gennemgår bedriften, herunder bl.a. optimering af fodersammensætningen. '
- Alle medarbejdere er instrueret i forsvarlig håndtering af forurenende stoffer herunder gylle, kemikalier og brændstof.
- Al produktion tilrettelægges således at belastning af den enkelte medarbejder mindskes.
- Opbevaring og håndtering af kemikalier på bedriften sker på forsvarlig vis.
- Rengøring i og omkring bygningerne og silo foretages jævnligt med henblik på at minimere risikoen for lugt, og for at der ikke skal opstå uhygiejniske forhold. Den jævnlige rengøring og visuelle kontrol sikrer bl.a., at der ikke opstår uhygiejniske forhold, ressourcspild eller punktforurening.

Dokumentation:

For at kunne dokumentere, at miljøgodkendelsen og lovgivningen overholdes, er følgende til rådighed på kommunens forlangende:

- Foderplaner
- Produktions- / effektivitetskontrol
- Markplaner, gødningsplaner og sprøjteplaner
- Slagteriafregninger og mælkeafregninger
- CHR-registreringer
- Registrering af årligt forbrug af el og vand
- Dokumentation for bortskaffelse af affald
- Beredskabsplan
- APV-mappe
- 10 års beholderkontrol og logbøger over flydelag

Kommunens vurdering

Det er Svendborg Kommunes vurdering, at der skal foretages egenkontrol i forhold til:

- Dokumentation for husdyrholdets størrelse
- Dokumentation for forpagtningsaftaler.
- Dokumentation for eventuelle aftaler om udbringning af husdyrgødning af mindst 1 års varighed
- Dokumentation for indhold af råprotein i foderplan for hver dyregruppe

- Endagsfoderkontrol (EFK) skal foretages fire gange om året. I forbindelse med endagsfoderkontrollen skal indholdet af råprotein, AAT og PBV beregnes for alle fodermidler.
- Foderplaner, analyser, resultater fra endagsfoderkontrollen samt indlægs- og følgesedler fra indkøbt kraftfoder og råvarer skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.
- Dokumentation for hver dyregruppe skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at det fastsatte vilkår er overholdt.
- Dokumentation for den udbragte type og mængde af husdyrgødning
- Dokumentation for sædskifte
- Dokumentation for andel af efterafgrøder/reduceret kvælstofnorm.
- Dokumentation for el- og vandforbrug.
- Kontrol og vedligehold af belægningsplads, møddingsplads, ensilageplads, vaskeplads og hvor olie opbevares og tankes, samt evt. hvor der opbevares kemikalier, skal fremstå tætte og hele.
- Kontrol (løbende opdatering) af beredskabsplan.

Dokumentationen for ovennævnte skal opbevares i 5 år og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation. Dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

Det skal registreres i driftsjournal, som skal opbevares i mindst 5 år og fremvises ved tilsyn, hvornår belægningen følgende steder er kontrolleret (mindst én gang årligt) for tæthed samt hvornår eventuelle utætheder er repareret (skal repareres straks):

- hvor olie opbevares og håndteres,
- hvor kemikalier, rester og emballage
- på vaskepladsen
- på møddingspladsen
- i plansiloerne

Fastsættelse af vilkår

Der er fastsat vilkår i henhold til ovenstående under de enkelte afsnit, og kommunen skal ved tilsyn og kontrol have adgang til al den nævnte dokumentation. Dokumentation skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.

For en del af egenkontrollen har kommunen dog umiddelbart adgang til informationen via offentlige registre. Det drejer sig om dokumentationen for husdyrholdets størrelse, forpagtningsarealer og andelen af efterafgrøder/reduceret kvælstofnorm.

0-alternativ

Der skal gives en beskrivelse af konsekvenserne af, at anlægget ikke gennemføres (0-alternativet), da udvidelsen medfører at husdyrbruget krydser grænsen på 250 DE.

Ansøgers oplysninger

0-alternativet beskriver forholdene, hvis ikke udvidelsen finder sted.

0-alternativet vil betyde en fastholdelse af den nuværende produktion, indtil produktionsapparatet er slidt ned. Ud fra et miljømæssigt, dyrevelfærdsmæssigt og samfundsmæssigt perspektiv vil dette være u hensigtsmæssigt, idet der ikke vil blive foretaget investeringer i produktionsapparatet.

Desuden vil der ved et 0-alternativ ikke blive udarbejdet en miljøgodkendelse for ejendommen. Der vil således ikke ske regulering af bedriften via vilkår stillet i miljøgodkendelsen.

Kommunens vurdering

Svendborg kommune vurderer, at 0-alternativet vil svare til den eksisterende produktion på ejendommen.

Landskabsmæssigt er der tale om et væsentligt mindre byggeri, som ikke syner så meget i landskabet som det ansøgte.

Transporterne til og fra ejendommen er vurderet til at være ca. 2.200 pr. år. På baggrund af ansøgers oplysninger forventes det, at transporterne vil øges med 126 %. Der er ved nudrift ingen regulering af transporter til og fra ejendommen.

Ammoniakemissionen for den eksisterende produktion er i ansøgningssystemet beregnet til 10.142 kg N/år. Udvidelsen medfører ifølge beregningerne en meremission på 8.097 kg N/år.

Samlet set vurderer Svendborg Kommune, at fastholdelse af den eksisterende produktion vil have størst betydning i forhold til landskabs- og transportpåvirkningen.

Ophør af drift

Ansøgers oplysninger

Ved husdyrbrugets ophør, rengøres stalde- og gødningsopbevaringsanlæg. Evt. nedbrydning af bygninger, ensilagepladser og gyllebeholdere vil foregå i henhold til gældende regler.

Der er ikke truffet foranstaltninger for forebyggelse af forurening ved virksomhedens ophør, da virksomheden ikke forventes lukket. Desuden vil en evt forurening kun kunne stamme fra håndtering af husdyrgødning. Eftersom dette er lagt i faste rammer, anses det ikke for hensigtsmæssigt at foretage yderlige.

Kommunens vurdering

Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare, og for at bringe stedet tilbage i en tilfredsstillende tilstand, jf. Husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 13, stk. 14.

Der stilles derfor vilkår om, at tilsynsmyndigheden orienteres, hvis driften ophører. Orienteringen skal være skriftlig, og skal sendes til tilsynsmyndigheden før ophøret indtræder.

Derudover skal der udarbejdes en samlet plan for de tiltag, der skal foretages ved ophør af driften, herunder fjernelse af husdyrgødning, affald, maskiner mv., inden en given frist. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Fastsættelse af vilkår

Ved ophør af drift skal tilsynsmyndigheden orienteres skriftligt før ophøret indtræffer.

Ved driftens ophør skal der træffes de nødvendige foranstaltninger for at undgå forureningsfare og tilhold af skadedyr. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Der skal udarbejdes en samlet plan for de tiltag, der skal foretages ved ophør af driften, herunder fjernelse af husdyrgødning, affald, maskiner mv., inden en given frist. Foranstaltningerne skal drøftes med og accepteres af tilsynsmyndigheden.

Konklusion

Idet de lovpligtige afstandskrav og beskyttelsesniveauer er overholdt, vurderer Svendborg Kommune at udvidelsen af husdyrbruget kan godkendes.

Udvidelsen vil ikke medføre en væsentlig genepåvirkning af naboer, naturområder omfattet af § 7 i loven, øvrige naturområder, Natura 2000 områder, grundvandet herunder nitratfølsomme indvindingsområder samt landskabelige værdier og kulturmiljøer.

Endelig er det vurderet, at de ovennævnte naturområders bestande af vilde planter og dyr herunder bilag IV-arter samt deres levesteder ikke vil påvirkes væsentligt af det ansøgte projekt.

Ansøger har redegjort for at der anvendes bedst tilgængelig teknik (BAT) med udgangspunkt i management, foder, staldindretning, forbrug af vand og energi samt opbevaring, behandling og udbringning af husdyrgødning. På den baggrund konkluderer kommunen, at der anvendes BAT til at forebygge og begrænse eventuel forurening.

Samlet set vurderer Svendborg kommune, at udvidelsen ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet.

Beskrivelse af eventuelle høringsvar, og vurdering

I forbindelse med sagsbehandlingen har der været foretaget en offentlig høring af ansøgningsmaterialet. Projektet er forannonceret på Svendborg Kommunes hjemmeside i perioden 15. februar - 7. marts 2016. Der er i denne periode ikke indkommet nogen bemærkninger. En borger har bedt om at få tilsendt udkast til miljøgodkendelse.

Et udkast til miljøgodkendelse har været forelagt offentligheden og parter i 6 uger. Parter er defineret, som boliger indenfor 775 m fra husdyrbruget. Svarende til 61 naboer/parter, samt 3 ejere af forpagtet jord. Derudover er foreninger herunder Danmarks Naturfredningsforening og Det Økologiske Råd blevet hørt.

Svendborg Kommune har i den anden offentlige høring modtaget 3 høringsvar. De 3 høringsvar er fra ejere af omkringliggende boliger.

En nabo har spurgt til hvilke forholdsregler, der er taget for at imødekomme at produktionen på Kragekærvej 12 ikke giver en oversvømmelse i området omkring naboens ejendom. Desuden blev der spurgt til hvilke forholdsregler, der er blevet taget hvis der opstår brud på gyllebeholderen eller anden vandinstallation.

Kommunen har vurderet, at vandet fra Kragekærvej løber mod Vejlen og ikke mod naboens ejendom, som ligger indenfor et andet vandløbsopland. Der skal desuden i forbindelse med udvidelsen af kvægproduktionen laves et nedsivningsbassin nord for Kragekærvej, hvor tagvand fra bygninger skal ledes til. Det er derfor Svendborg Kommunes umiddelbare vurdering, at der ikke er vandforbindelse fra produktionen på Kragekærvej og ned til naboen. Med hensyn til hvilke forholdsregler, der er blevet taget ved brud på gyllebeholderen og ved uheld så er der i miljøgodkendelsen stillet vilkår til at der skal udarbejdes en beredskabsplan, der beskriver hvilke forholdsregler, der skal tages ved brand, udslip af gylle eller ved andre uheld og kritiske situationer. Der er desuden et lovkrav til, at der løbende skal laves beholderkontroller, der er med til at sikre beholdernes holdbarhed og gode stand.

En anden nabo havde ingen indsigelse til udvidelsen, men ser det som et problem, at Kragekærvej er fyldt med store huller i forvejen og frygter at det bliver værre i fremtiden p.g.a. den øgede trafik, som der vil blive med alle de store maskiner. Vedligeholdelsen af vejen kniber det med i forvejen påpeger naboen.

Som svar til dette så vurderer kommunen, at med hensyn til miljøgodkendelsen så er det generne for naboerne langs transportvejene, som skal varetages og ikke hensynet til slid på offentlig vej. Hvis man observerer huller i vejen eller langs kanten af vejen, ødelagte skilte eller lignende på offentlige veje og stier i Svendborg Kommune så vil kommunen meget gerne have det af vide. Man kan gå ind på Svendborg Kommunes hjemmeside og benytte dette link: <http://www.svendborg.dk/borger/park-vej-og-trafik/fejl-paa-veje-og-stier-0> hvor der skal udfyldes en formula, som bliver sendt videre til en entreprenøren, der forestår vedligeholdelsen. Så øget trafik og slid på en vej skulle ikke medføre flere huller. Det er kun fejl på Svendborg Kommunes egne veje og stier som bliver rettet. Ved fejl på private fællesveje skal der tages kontakt til vejejeren.

Den tredje nabo havde som sådan ikke indvendinger til udvidelsen af kvægproduktionen, men har betænkeligheder over mængden af overfladevand/regnvand og hvordan dette kommer fra ejendommen, og om nedsivningsbassinet vil overbelaste de dræn, der støder op til ejendommen og har udløb i Vejlen.

Kommunen bemærker til dette, at der netop i projektet er valgt at etablere et nedsivningsbassin for at imødegå de afvandringsproblemer der er omkring Vejlen.

Alle bygninger vil afvande regnvand til nedsivningsbassinet, og der vil være sat krav i en tilladelse om, at denne nedsivning skal foregå minimum 25 m fra åbne vandløb og dræn for at sikre, at der ikke er direkte udløb til disse. På denne vis vil hastigheden af vandet fra tagarealerne forsinkes i bassinet til hvad der er naturlig afdræning.

Det vil være en forbedring i forhold til eksisterende forhold, da bygningerne der er opført i dag, afleder via dræn direkte til Vejlen. Alle de befæstede arealer omkring bygningerne vil have naturlig afledning "ud over kanten" på belægningen og bliver derfor ikke ført i rør, men vil nedsives direkte omkring bedriften, hvilket svarer til at regnen falder direkte på marken.

Endelig har ansøger og ansøgers konsulent været partshørt i seks uger, og i den forbindelse gennemset et udkast til kommunens afgørelse. Ansøger og konsulent har ikke haft nogen bemærkninger til udkastet.

BILAG

Bilag 1. Oversigtskort med anlæg og angivelse af bygningsmæssig indretning.

Bilag 1A. Oversigtskort forsat

Bilag 2. Beregningsforudsætninger for støj.

Bilag 3. Oversigtskort med de mest benyttede transportveje.

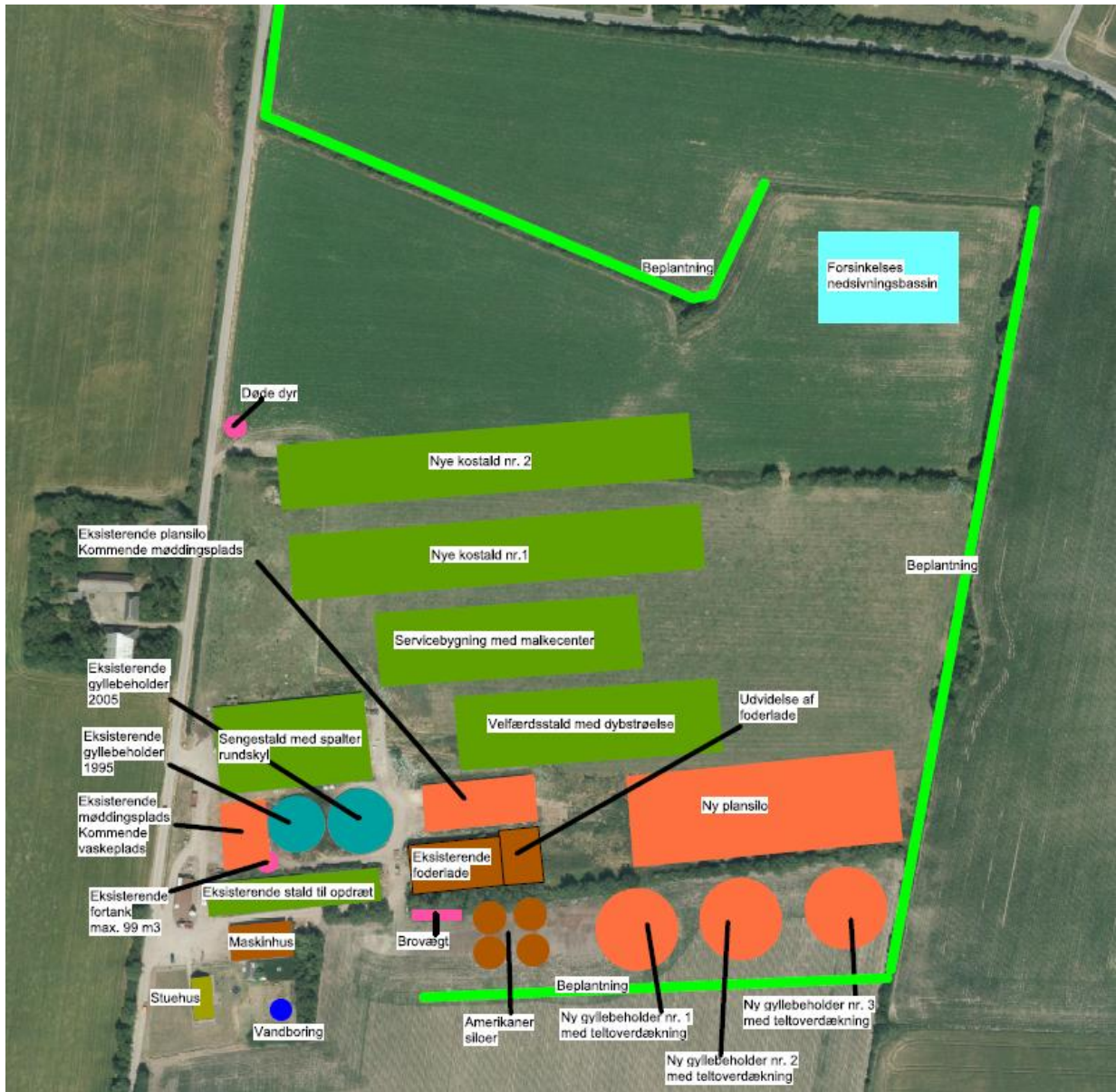
Bilag 4: Vurdering af påvirkning af overfladevand mv.

Bilag 1A

Kort med angivelse af placering af staldanlæg (forsat)

Bilag 2

Beregningen af støjbelastningen i omgivelserne er gennemført på baggrund af følgende kildestyrker, driftstider og betingelser for kilderne:

Støjkilde	Kildestyrke dB(A)	Bemærkning
Foderblanding	103	Traktorstøj. Data fra tidligere Acousticas kildekatalog
Korntørring	110	Data fra tidligere Grøntmij/Carl Bro

På baggrund af ansøgers oplysninger om driften af de primære støjkilder er der udregnet følgende procentvise driftstider med udgangspunkt i referenceperioderne svarende til 8 timer, 1 time og ½ time i henholdsvis dag-, aften-, og natperioden.

Kildedata					
Nr	Navn/type	Lydeffekt	Driftstid [%]		
			dag/8 timer	aften/1 time	nat/½ time
K01	Foderblanding	103 dB(A)	100		100
K02	Korntørring	110 dB(A)	100	100	100
K03	Korntørring	110 dB(A)	100	100	100
K04	Korntørring	110 dB(A)	100	100	100
K05	Korntørring	110 dB(A)	100	100	100
K06		dB(A)			

Knasterhovvej 2/2A

Transmissionsvej					
Referencepunkt R1					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	405	Hård	Nej
K02	Ja	Nej	330	Blød	Nej
K03	Ja	Nej	330	Blød	Nej
K04	Ja	Nej	330	Blød	Nej
K05	Ja	Nej	330	Blød	Nej
K06					

Kragekærvej 2

Transmissionsvej					
Referencepunkt R2					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	☐ Nej	440	Hård	Nej
K02	Ja	☐ Nej	355	Blød	Nej
K03	Ja	☐ Nej	355	Blød	Nej
K04	Ja	☐ Nej	355	Blød	Nej
K05	Ja	☐ Nej	355	Blød	Nej
K06					

Skovballevej 124

Transmissionsvej					
Referencepunkt R3					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	☐ Nej	495	Hård	Nej
K02	Ja	☐ Nej	430	Blød	Nej
K03	Ja	☐ Nej	430	Blød	Nej
K04	Ja	☐ Nej	430	Blød	Nej
K05	Ja	☐ Nej	430	Blød	Nej
K06					

Udflyttervej 9

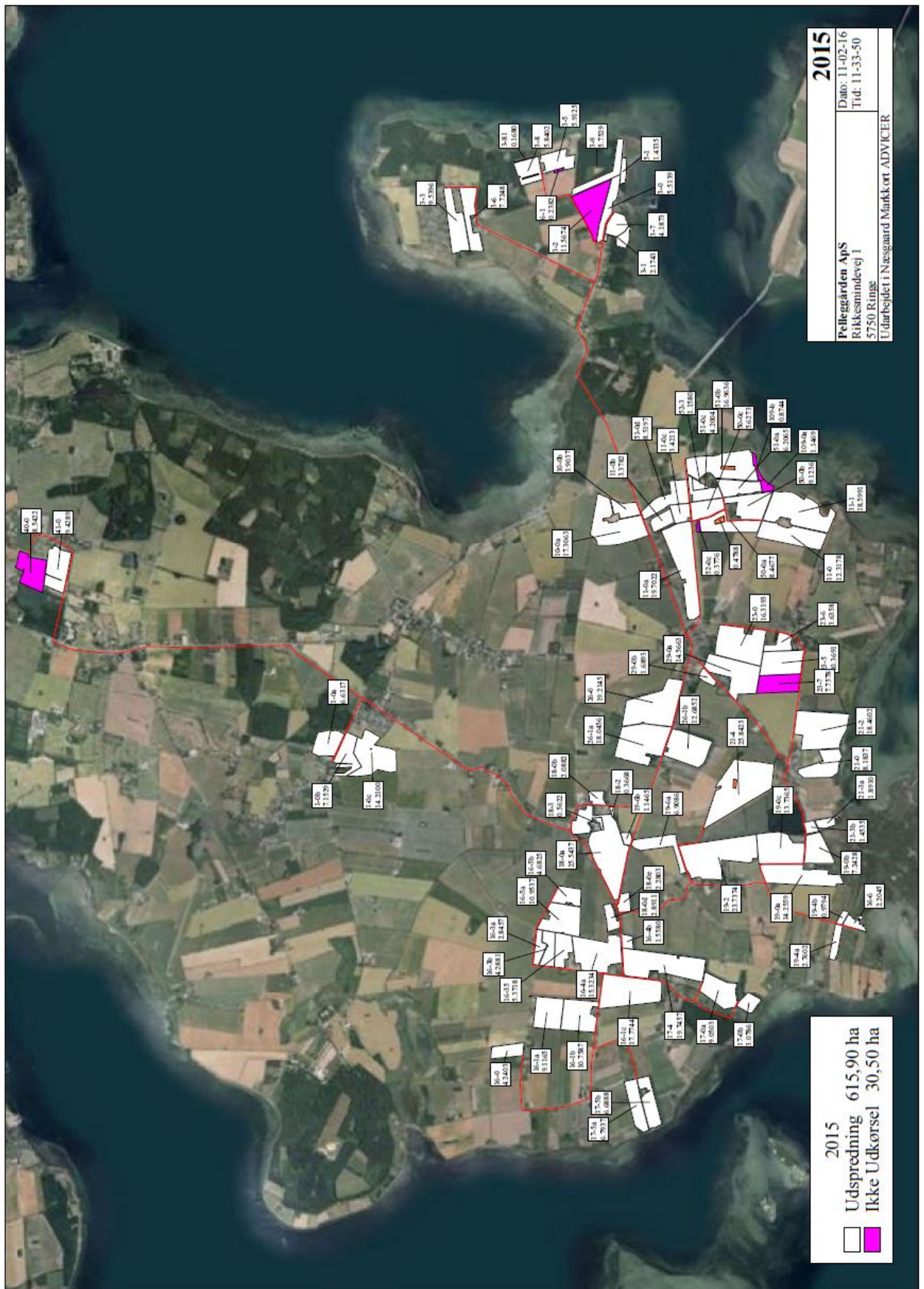
Transmissionsvej					
Referencepunkt R5					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	☐ Nej	375	Hård	Nej
K02	Ja	☐ Nej	410	Blød	Nej
K03	Ja	☐ Nej	410	Blød	Nej
K04	Ja	☐ Nej	410	Blød	Nej
K05	Ja	☐ Nej	410	Blød	Nej
K06					

Udflyttervej 14

Transmissionsvej					
Referencepunkt R4					
Kilde	Kilden medtages?	Væsentlig afskærmning?	Afstand [m] til referencepunkt	Terrænoverflade	Reflekterende, lodret flade ved kilden
K01	Ja	Nej	380	Hård	Nej
K02	Nej	Ja	440	Blød	Nej
K03	Nej				
K04	Nej				
K05	Nej				
K06					

Korntørringsanlæg medtages ikke fordi, der er en åbenlys afskærmning af det kommende bygningskompleks.

Bilag 3. Oversigt over transportveje

Bilag 4. Beskrivelse af oplande og internationale beskyttelsesområder.

I det efterfølgende beskrives de vandområder og internationale beskyttelsesområder, som udbringningsarealerne afvander til. I forbindelse med, at der skal foretages en vurdering af, om der er grundlag for at skærpe beskyttelsesniveauet i husdyrgodkendelsesloven, foretages der også en vurdering af de enkelte vandområders tilstand og mål. Kommunen er forpligtiget til at anvende den viden, der er tilgængelig på godkendelsestidspunktet, og tager derfor udgangspunkt i de vedtagne vandplaner.

Omkring 469 ha af udbringningsarealerne ligger i oplandet til "Den åbne del af det Sydfynske øhav og Marstal Bugt", 65 ha ligger i oplandet til "Vejlen", 58 ha ligger i oplandet til "Lunkebugten" og 16 ha ligger i oplandet til "Langelands Sund". Dermed ligger alle udbringningsarealer i hovedoplandet til Det Sydfynske Øhav.

Kort med angivelse af udbringningsarealer fordelt på oplandsniveau.

Hovedopland Det Sydfynske Øhav:

Kystvandene i hovedoplandet Det Sydfynske Øhav omfatter farvandet mellem Fyn, Ærø og Langeland, herunder Langelandssund. Hertil kommer den åbne Marstal Bugt, Lunkebugten ved Tåsinge, Fåborg Fjord, Kløven ved Ærø og Lindelse Nor ved Langeland. Derudover kommer en række mindre fjorde, bugter og nor – Nakkebølle Fjord, Skårupøre Sund, Thurø Bund, Kølle Nor, Vejlen på Tåsinge, Salme, Tryggelev og Dyreborg Nor. I alt er der 14 kystvandområder i hovedoplandet.

Ifølge statens "Vandplan - Hovedvandopland 1.15 Det Sydfynske Øhav" udgør kvælstoftilførslen fra landbruget 72% af oplandets samlede vandbårne tilførsel til overfladevande (2005-2009). For fosfor er det angivet, at bidraget fra landbrug og spredt bebyggelse i det åbne land til sammen udgør 80 %. Bidraget opgøres samlet, idet der er usikkerhed omkring kildeopsplitningen mellem landbrug og spredt bebyggelse. Vandplanens tilstandsvurdering for kystvandene i Hovedvandopland Det Sydfynske Øhav viser, at den nuværende samt den fremskrevne tilstand i samtlige områder er moderat eller dårlig. Ingen af de marine vandområder i hovedvandoplandet forventes dermed at nå miljømålet om god tilstand i 2015 uden at der iværksættes supplerende tiltag til at reducere særligt kvælstof- og fosfortilførslen. Der er især behov for en indsats, der reducerer næringsstofftilførslerne fra landbrugsdriften.

Den åbne del af det Sydfynske Øhav og Marstal Bugt jf. vandplan 2010-2015:

Den åbne del af Sydfynske Øhav og Marstal Bugt er ét område. Området består af lavvandede områder og 2 dybe bassiner – Ringgårdsbassinet, mellem Fyn og Avernakø og Ærøbassinet, nord for Ærø. På grund af lagdeling i vandmasserne er bassinerne ofte præget af iltsvind i sommerperioden. Det åbne Sydfynske Øhav er forbundet med det omliggende hav ved fire render ved Avernakø, mellem Ærø og Langeland, mellem Langeland og Tåsinge og ved Svendborg Sund. Den største vandudskiftning med det omliggende hav sker ved Avernakø og mellem Tåsinge og Langeland.

Lunkebugten jf. vandplan 2010-2015

Lunkebugten er en åben bugt ud til Langelandssundet. Vandudskiftningen er primært styret af vandbevægelser i Langelandssundet. Langelandssundet er præget af vandudskiftning med det tilstødende Sydfynske Øhav.

Vejlen jf. vandplan 2010-2015

Vejlen har en vandudveksling med det øvrige Sydfynske Øhav via en højvandssluse.

Langelands Sund jf. vandplan 2010-2015

Langelands Sund er præget af vandudskiftning mellem det tilstødende Sydfynske Øhav samt Storebælt. Vanddybderne er fra under 10 m i den sydlige del ved Tåsinge til mere end 20 m ved Vresen ved den nordlige grænse. På baggrund af vandplanens beskrivelse af Langelands Sund er det Svendborg Kommunes vurdering, at der vil være vandudskiftning mellem Langelands Sund og det internationale beskyttelsesområde "den centrale del af det Sydfynske Øhav".

Internationale beskyttelsesområder

Det Sydfynske Øhav

Den centrale del af Det sydfynske Øhav er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde (Ramsarområde, EF-habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde). Udpegningen betyder, at Danmark er forpligtet til at sikre og genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for. For Ramsarområdet er målsætningen endvidere, at beskyttelsen skal fremmes.

Udpegningsgrundlaget for EF-habitatområdet Det Sydfynske Øhav er stor vandsalamander, klokkefrø, skæv vindelsnegl, sumpvindelsnegl, sandbanker, vadeflader, kystlaguner og søer, større lavvandede bugter og vige, rev, enårig vegetation på stenede strandvolde, flerårig vegetation på stenede strande, kystklinter/-klipper, enårige strandplanter der koloniserer mudder og sand, strandenge, forstrand og begyndende klitdannelser, hvide klitter og vandremiler, grågrønne klitter, kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger, næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store aks, vandløb, tørre kalksandsoverdrev, kalkoverdrev, sure overdrev, urtebræmmer eller skyggende skovbryn, avneknippemoser, kildevæld med kalkholdigt vand, rigkær, bøgeskove på muldbund, ege-blandskov samt elle- og askeskov ved vandløb, søer og væld.

Udpegningsgrundlaget for EF-fuglebeskyttelsesområde nr. 71 er rørdrum, rørhøg, havterne, splitterne, dværgterne, fjordterne, engsnarre, mosehornugle, klyde, brushane, alm. ryle, plettet rørvagtel, knopsvane, sangsvane, mørkbuget knortegås, troidand, bjergand, ederfugl, hvinand, toppet skallesluger og blishøne.

Husdyrlovens beskyttelsesniveau

Ifølge Miljøstyrelsens kortværk er 528 ha omfattet af nitratklasser og 564 ha af fosforklasser, svarende til at arealerne afvander direkte til sårbare eller meget sårbare NATURA 2000 områder. Beskyttelsesniveauet er derfor skærpet i forhold til de generelle harmoniregler og i overensstemmelse med de gældende regler for beskyttelse af overfladevand. De resterende 80 ha ligger udenfor nitratklasse og 44 ha ligger udenfor fosforklasse, og afvander ikke direkte til sårbare NATURA 2000-områder.

Kommunen skal ifølge Miljøstyrelsen for hver ansøgning efter husdyrloven foretage en konkret vurdering af, om husdyrlovens beskyttelsesniveau er tilstrækkeligt til at undgå en væsentlig virkning på miljøet. Vurderingen af om der er grundlag for en skærpelse skal foretages for både Natura 2000-områder og bilag IV-arter samt for overfladevand, der ikke er udpeget som Natura 2000-område.

Det forventes, at statens underkendte vandplaner – generation 1 - vedtages indenfor en relativ kort tidshorison. I lighed med de oprindelige planer antages det, at indsatsen for at nå miljømålslovens mål i 2015 fortsat skal sikres via de kommunale handleplaner (- der endnu ikke er gældende), og at miljøeffekten af husdyrlovens beskyttelsesniveau indgår i grundlaget for beregning af indsatsbehovet. Der vil derfor ikke – i overensstemmelse med tidligere udmeldinger fra Miljøstyrelsen - med baggrund i vandplanerne være grundlag for at skærpe husdyrlovens beskyttelsesniveau, for så vidt angår nitrat- og fosforklasser.

Med baggrund i ovenstående vurderer Svendborg Kommune derfor, at der for det konkrete projekt ikke skal foretages en skærpelse af husdyrlovens beskyttelsesniveau for nitrat eller fosfor. Der skal dog foretages en vurdering af, om husdyrlovens beskyttelsesniveau skal skærpes for at sikre, at projektet er i overensstemmelse med habitatbekendtgørelsens bestemmelser.

Vurdering af påvirkning af Natura 2000 område

Det fremgår af habitatbekendtgørelsen (- bekendtgørelse for udpegnings og administration af internationale beskyttelsesområder mv.), at før der kan træffes afgørelse, skal der foretages en vurdering af om et projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer eller projekter kan påvirke et Natura 2000 område væsentligt. Det er væsentligt at påpege, at husdyrlovens definition af væsentlighed – svarende til lovens afskæringskriterier – ikke nødvendigvis er tilstrækkeligt til at sikre, at et habitatområde ikke påvirkes væsentligt. Det skal i vurderingen uden tvivl kunne fastslås, at der ikke er risiko for en væsentlig påvirkning.

Væsentlighedsvurdering af nitratudvaskningen til Natura 2000-område

Miljøstyrelsen har med "Vejledende notat om afskæringskriterier for udvaskning af nitrat til overfladevande..." fra juni 2010 samt "supplement til den digitale husdyrvejledning..." fra februar 2011 redegjort for, hvordan kommunerne skal foretage ovennævnte vurdering af påvirkningen af Natura 2000-områder. Indledningsvist skal der foretages en vurdering af om det pågældende område er følsomt overfor udvaskningen af næringsstoffer.

Sydfynske Øhav

Vandplanen for Sydfynske Øhav angiver, at næringsstofudvaskningen fra oplandet har væsentlig betydning for tilstanden i det Sydfynske Øhav. Det understøttes yderligere af Natura 2000-planen for Det Sydfynske Øhav 2010-2015. Her fremgår det, at næringsstofftilførslen fra bla. landbruget medvirker til, at det Sydfynske Øhav hyppigt

rammes af iltsvind, og at særligt bundfauna og -flora påvirkes negativt af iltsvind. Det betyder, at fødegrundlaget for en række af de fuglearter, der er udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområdet påvirkes, heriblandt terner, der lever af fisk, samt troidand, bjergand, edderfugl og hvinand, der lever af muslinger og bunddyr. Det kan samlet konkluderes, at Natura 2000-området er følsomt overfor næringsstofftilførsel.

Det er samtidig Svendborg Kommunes vurdering, at det ikke kan udelukkes – pga. den relative korte afstand, og det forholdsvis lukkede vandområde – at næringsstofudvaskningen fra oplandet vil påvirke det internationale beskyttelsesområde centralt i det Sydfynske Øhav.

På baggrund af vandplanens beskrivelse af Langelands Sund er det Svendborg Kommunes vurdering, at der vil være vandudskiftning mellem Langelands Sund og det internationale beskyttelsesområde "den centrale del af det Sydfynske Øhav". Det er derfor Svendborg Kommunes vurdering, at det ikke kan udelukkes, at næringsstofudvaskningen, der går via Langelands Sund indirekte vil påvirke det internationale beskyttelsesområde centralt i det Sydfynske Øhav.

Med baggrund i denne vurdering foretages der en egentlig habitatvurdering med udgangspunkt i vejledningens principper.

Vurdering af projektet i kumulation med andre planer og projekter

Ifølge Miljøstyrelsens vejledning skal den kumulative effekt vurderes på baggrund af udviklingen i antal dyreenheder siden 2007 indenfor de oplande, hvor anlægget og udspretningsarealerne er placeret. I dette tilfælde skal vurderingen foretages for Den åbne del af det Sydfynske øhav og Marstal Bugt, Vejlen, Lunkebugten og Langelands Sund.

Vurderingen af udviklingen af dyreenheder skal suppleres med en vurdering af, om der er andre kilder, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning siden 1. januar 2007. En øget nitratudvaskning skal medføre et krav om reduktion af det samlede dyretryk i det aktuelle opland.

I forhold til andre kilder vurderer Svendborg Kommune, at der primært vil kunne forekomme en næringsstofftilførsel fra renseanlæg, regnbetingede udløb, spredt bebyggelse og virksomheder.

Ifølge vandplanen for det Sydfynske Øhav har landbrugsbidraget i perioden fra 2005-2009 udgjort ca. 72% af den samlede landbaserede kvælstofftilførsel, mens baggrundsbidraget har været ca. 22%. Resten af tilledningen fordeles på punktkilder (ca. 6%), hvor renseanlæg udgør den dominerende kilde. Øvrige mindre betydende kilder er de regnbetingede udløb og spredt bebyggelse. I forhold til fosfor udgør landbrug, den naturlige baggrundsbelastning og spredt bebyggelse ca. 81 % af den samlede fosfortilførsel til kystvandene. Øvrige kilder er renseanlæg (14%) og regnbetingede udløb (5%). Spredt bebyggelse udgør den største punktkilde.

Vurdering i forhold til andre kilder

Da næringsstofudledningen har været faldende gennem en længere periode bla. som følge af vandmiljøplanerne er det Svendborg Kommunes vurdering, at udviklingen i kvælstofudledningen også har været svagt faldende siden 1. januar 2007.

Ifølge vandplanen forventes der med de planlagte og allerede besluttede tiltag til reduktion af næringsstofpåvirkningen en reduktion i udledningen af kvælstof og fosfor fra punktkilder frem til 2015. De tiltag, der får betydning er bla. effekten af kommunens spildvandsplan med krav om forbedret rensning for spredt bebyggelse, samt forbedringer af regnvandsbetingede udløb.

Med udgangspunkt i ovenstående vurderes der ikke at være andre kilder, der vil give anledning til, at det samlede dyretryk i deloplandene skal reduceres.

Ifølge Miljøstyrelsens seneste opgørelse fra 23. oktober 2015 er udviklingen i antallet af dyreenheder i oplandet Den åbne del af det Sydfynske øhav og Marstal Bugt, Vejlen, Lunkebugten og Langelands Sund faldende. Kommunen har ikke yderligere oplysninger om ophørte eller udvidede dyrehold end dem, der er medtaget i opgørelsen. Kommunen finder derfor ikke anledning til at justere tallet.

Dermed vurderer kommunen, at det konkrete projekt i kumulation med andre projekter i oplandene til Den åbne del af det Sydfynske øhav og Marstal Bugt, Vejlen, Lunkebugten og Langelands Sund ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af habitatområdet Det Sydfynske Øhav.

Vurdering af projektet i sig selv

Nitrat

Med udgangspunkt i det ansøgte projekt foretages der en beregning af nitratudvaskningen fra den husdyrgødning, der bliver udbragt på arealerne i deloplandene til det Sydfynske Øhav og Langelands Sund. Udvasningen skal efterfølgende vurderes i forhold til den samlede udvaskning fra oplandet og afskæringskriteriet for væsentlighed på 1 eller 5%.

Ifølge Miljøstyrelsen bør fastlæggelsen af afskæringskriteriet tage udgangspunkt i det foreliggende beskyttelsesniveau for nitratudvaskning til overfladevand. Beskyttelsesniveauet tager udgangspunkt i meget sårbare eller sårbare vandområder og har som sådan dermed fastlagt de lukkede vandområder med ringe vandudskiftning. For disse vandområder er afskæringskriteriet på 1 % gældende.

Med baggrund i vandplanens beskrivelse, at Det Sydfynske Øhavs tilstand, og afstanden til habitatområdet vurderer Svendborg Kommune, at hele det Sydfynske Øhav skal betragtes som meget sårbart overfor nitrat. Det vil sige, at det skal vurderes om udvaskningen fra det ansøgte projekt udgør mere end 1 % af oplandets samlede udvaskning.

På baggrund af Miljøstyrelsens reduktionspotentialekort vurderer kommunen, at reduktionspotentialet for arealerne i oplandet Sydfynske Øhav er ca. 25 % (angivet som et gennemsnit af intervallet fra 0-50 %). Det betyder, at ca. 75 % af den mængde nitrat, der kommer ud af rodzonen, ender i vandområdet.

Med udgangspunkt i Miljøstyrelsens vejledning foretages der beregninger af den procentvise udvaskning fra oplandet til Det Sydfynske Øhav, Vejlen, Lunkebugten og Langelands Sund (jf. tabel nedenfor).

Natura 2000 område (Det Sydfynske Øhav)	Det Sydfynske Øhav	Vejlen	Lunkebugten	Langelands Sund
Udvaskning i alt fra opland kg N/år	432.000	17.000	24.000	552.000
Det ansøgte				
Reduktionspotentiale (jf. nitratklassekortlægningen), pct.	25	25	25	25
Areal til udspredding i alt, ha	469	65	58	16
Udvaskning fra rodzonen, husdyrgødning, kg N/ha/år	5,1	0	5,1	5,1
Samlede påvirkning til Natura 2000 området, kg N/år	1.794	0	222	61
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til Natura 2000 området, pct.	0,42	0,0	0,92	0,01

Ansøger har tilpasset projektet således, at der er en udvaskning fra udbringningsarealerne i oplandet til Vejlen, der ikke er større end udvaskningen fra et planteavlsbrug. Dette blev gjort da der ellers ville være et ansøgt kvælstofbidrag over 1 % på Vejlen.

Beregningerne for reduktion af nitratudvaskningen tager udgangspunkt i de arealer, der ligger i oplandet til Vejlen. Udvasningen fra et planteavlsniveau er i ansøgningsystemet beregnet til 36,2 kg N/ha svarende til en vægtet maksimal nitratudvaskning på bedriftsniveau på 41,6 kg N/ha. Årsagen til at der beregnes en vægtet maksimal nitratudvaskning er at den resterende del af arealerne ligger udenfor oplandet Vejlen og der for disse oplande ikke vil være et kvælstofbidrag på over 1 % og hermed ikke krav til en udvaskning svarende til et planteavlsniveau.

Helt konkret er der en udvaskning på maksimalt 41,3 kg N/ha i det ansøgte projekt. Dette skal ses i forhold til udvaskningen fra et planteavlsbrug (uden tilførsel af husdyrgødning) på 36,2 kg N/ha.

Udvasningen fra det ansøgte projekt er dermed ikke større end udvasningen fra et planteavlsbrug. Bidraget til kvælstofudvasningen fra husdyrgødning i den konkrete sag er dermed 0 og afskæringskriteriet på 1 % er dermed overholdt.

Ovenstående beregning viser, at udvasningen fra det ansøgte projekt er under 0,92 % af den samlede udvaskning til Sydfynske Øhav, og dermed overholdes afskæringskriteriet på 1%.

Det betyder, at det ansøgte projekt for så vidt angår nitratudvaskning ikke i sig selv vil medføre en væsentlig påvirkning af habitatområdet.

Fosfor

Ifølge Miljøstyrelsens digitale vejledning kan det ikke kvantificeres, hvor stor en del af fosforoverskuddet, der reelt vil tilføres recipienten, og derfor må vurderingen af, om der er grundlag for skærpelse af beskyttelsesniveauet eller yderligere, målrettede vilkår, baseres på en vurdering af "worst case" situationen.

	Det Sydfynske Øhav	Vejlen	Lunkebugt	Langlands Sund
Udbringningsareal, ha	469	65	58	16,0
Overskud per hektar, kg (ansøgningskemaet)*	2,2	2,2	2,2	2,2
% forøgelse i godkendelsesperioden, (2,2 kg P x 8 =17,6, 17,6/(2000 kg P/100))	0,9	0,9	0,9	0,9
Worst case udvaskning, kg P/ha (Kronvang et al, 2005)	1	1	1	1
Worst case påvirkning fra husdyrbruget, kg P/ha,	4,1	0,6	0,5	0,1
Landbrugsareal i oplandet, ha (tal fra vandplan suppleret med vurdering af luftfoto)	17.028 70 %	918 90 %	1.165 65 %	7.210 70 %
Udyrket areal i oplandet, ha	7.305 30 %	102 10%	627 35 %	3.090 30 %
Belastning fra landbrugsarealet, kg P, (0,2 kg P/ha x landbrugsareal)	3.406	184	233	1.442
Belastning fra udyrket areal, kg P, (0,08 kg P/ha x udyrket areal)	584	8,2	50	247
Øvrige kilder (bebyggelse)**	4.115	172	302	4.570
Samlet belastning, kg P	8.105	364	585	6.260
Husdyrbrugets del af påvirkningen, % (worst case/samlet belastning) x 100	0,05	0,16	0,09	0,002

* Der er taget udgangspunkt i worst case scenariet, som er ved anvendelse af det indsendte projekt uden anvendelse af alternativet. Det giver ifølge ansøgningsystemets beregninger et overskud på 2,2 kg P/ha. De alternative scenarier giver et noget mindre overskud nemlig 0,7 kg P/ha.

** Ifølge vandplanen for Det Sydfynske Øhav er det samlede bidrag fra andre kilder 12,9 t P/år (tabel 2.2.2). Bidraget er derefter fordelt i forhold til deloplandenes størrelse.

Ifølge Miljøstyrelsen kan det antages, at grænsen for hvornår, der kan ses en påvirkning med fosfor er den samme som for nitrat, dvs. hhv. 1 og 5 % til sårbare og mindre sårbare vandområder. På den baggrund vurderer kommunen, at en påvirkning på 0,16 % ikke kan antages at være væsentlig.

Beregningerne viser, at husdyrbrugets påvirkning af de fire vandplansområder i alle tilfælde holder sig under afskæringskriteriet på 1 %. På den baggrund vurderer kommunen, at det ansøgte projekt ikke i sig selv vil medføre en væsentlig påvirkning af habitatområderne.

Samlet konklusion i forhold til habitatbekendtgørelsen

Kommunen vurderer på baggrund af tilgængelig viden, beregningerne og de stillede vilkår, at der ikke er risiko for, at projektets næringsstofudledning i sig selv eller i kumulation med andre planer eller projekter vil påvirke habitatområdet Det Sydfynske Øhav væsentligt.

Vurdering af samlet nitrat- og fosforudvaskning

Nitrat

Der skal foretages en vurdering af den samlede nitratudvaskning til hovedoplandet Det Sydfynske Øhav i relation til husdyrlovens beskyttelsesniveau og de skærpede krav, der er fastsat i henhold til at sikre, at habitatbekendtgørelsens bestemmelser, overholdes.

Med udgangspunkt i ansøgningsystemets beregninger viser nedenstående tabel, hvor meget nitrat, der med den ansøgte produktion, udvaskes til rodzonen og efterfølgende udledes til fjord og hav.

	Hoved-scenarie	Scenarie 1	Scenarie 2
Tilførsel til udbringningsarealer, kg N/år	89.310	89.310	89.310
Udvaskning fra rodzone, kg N/ha/år	41,3	41,1	38,0
Reduktionspotentiale, % (0-50)	25	25	25
Udledning til vandområde, kg N/ha/år	31,0	30,8	28,5

I henhold til husdyrgodkendelseslovens krav til nitratklasse II må der kun udbringes hhv. 65 % husdyrgødning i forhold til harmonikravet. På arealerne udenfor nitratklasser kan der udbringes, hvad der svarer til harmonikravet. Udbringningen betragtes for hele bedriften, hvilket betyder, at der for den konkrete sag i gennemsnit på alle arealer må udbringes 69,6 % (DE reduktionsprocent) i forhold til harmonikravet, hvilket svarer til, at der må udbringes 1,18 DE/ha (DE_{max}). Udvaskningsberegningen i ansøgningsystemet viser, at den vægtede maksimale nitratudvaskning på bedriftsniveau på 41,6 kg N/ha.

For at overholde dette krav har ansøger valgt, at

- reducere kvælstofnorm
- øge antallet efterafgrøder udover de lovpligtige
- ændret sædskifte

Da der udbringes maksimalt 1,55 DE/ha (DE_{reel}) med en beregnet udvaskning af kvælstof (som vist i tabellen) på henholdsvis 38,0-41,3 kg N/ha opfylder projektet kravet til maksimalt tilladte kvælstofudvaskning.

Fosfor

Svendborg Kommune vurderer, at ca. 564 ha af udbringningsarealerne ligger indenfor fosforfølsomt område. Jorderne i den konkrete sag er drænede lerjorde/sandjorde. Jordbundstypen er af ansøger vurderet til at være JB 4 og JB6.

Fakta om fosfortal:

Ved en positiv nettotilførsel af fosfor kan jorden mættes med fosfor og evnen til at binde fosfor falder. Jordens indhold af opløst fosfor – fosfor der reelt er tilgængeligt for planter men også for udvaskning – angives ved det såkaldte fosfortal (Pt). Ved fosfortal under 2 kan der opstå akut fosformangel, eller fosfor kan være begrænsende for udbyttet. Ved fosfortal mellem 3-4 er jordens indhold af opløst fosfor moderat, og er fosfortallet over 4, stiger risikoen for mætning af jorden, og dermed øges sandsynligheden for udvaskning af fosfor.

Ifølge husdyrgodkendelsesloven reguleres fosforoverskud ved fosfortal over 4, og ved fosfortal over 6 skal der være fosforbalance på arealerne.

Ansøger har indsendt dokumentation for fosfortal på arealerne og tilrettet disse i arealoplysningerne.

Nedenstående tabel angiver fordelingen af udbringningsarealerne på de forskellige fosforklasser.

Klasser vedrørende fosforophobning	Antal ha	Før-situation	Efter-situation = krav
Pt < 4,0 eller udrenet eller ikke afvander til Natura 2000 eller afvander til Natura 2000, der ikke er overbelastet med fosfor	463,78 ha	0,0 kg P/ha/år	2,9 kg P/ha/år
Pt 4,0 - 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	95,63 ha	0,0 kg P/ha/år	2,9 kg P/ha/år
Lavbundsjord og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	3,36 ha	0,0 kg P/ha/år	2,0 kg P/ha/år
Pt > 6,0 og drænet eller grøftet samt afvander til Natura 2000 område, der er overbelastet med fosfor	44,93 ha	0,0 kg P/ha/år	0,0 kg P/ha/år

Krav om P-overskud overholdt: **Ja**

Evt. yderligere reduktion nødvendig for at overholde kravet: **-1243,8** kg P.

Maksimalt tilladt P-overskud/ha/år i gennemsnit for hele bedriften (ifølge tabel) : **2,7** kg P/ha/år.

P tilført pr. ha/år i ansøgt drift: **22,9** kg P/ha/år.

P-fracørsel per ha/år i ansøgt drift (arealvægtet gennemsnit): **22,2** kg P/ha/år.

P-overskud/ha/år for ansøgt projekt: **0,7** kg P/ha/år.

Beregninger i ansøgningssystemet viser, at der med den ansøgte produktion og de valgte sædskifter tilføres arealerne 22,9 kg P/ha/år jf. nedenstående tabel.

	Hovedansøgning	Scenarie 1	Scenarie 2
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/år	13.920	13.920	13.920
Tilførsel til udbringningsarealer, kg P/ha, år	22,9	22,9	22,9
Fraførsel med sædskifte, kg P/ha, år	22,2	22,2	20,7
Netttilførsel, kg P/ha/år	0,7	0,7	2,2

Med udgangspunkt i husdyrgodkendelseslovens fastsatte krav, må der tilføres i alt 2,7 kg P/ha/år.

Med udgangspunkt i ovenstående kan det godt tillades, at der tilføres arealerne mere fosfor end der fjernes med afgrøderne. Fosforoverskuddet må dog ikke være større end harmonireglerne giver mulighed for. I den ansøgte produktion giver harmonireglerne mulighed for et fosforoverskud på maksimalt 2,7 kg/ha/år (beregnet i Miljøstyrelsens ansøgningssystem). Beregningerne viser dermed, at det fastsatte krav til maksimal fosfortilførsel er overholdt.